

MESEHÁZ ÓVODA-BÖLCSŐDE
OM azonosító: 201025

Meseház Óvoda-Bölcsőde

Pedagógiai Program

MESEHÁZ ÓVODA-BÖLCSŐDE OM azonosító: 201025

1. Bevezetés

Jelen módosítás alapja a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, és a 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. Ezek a joghelyek határozzák meg a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

A helyi óvodai pedagógiai program elkészítésekor figyelembe kell venni a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendeletet a nevelési-oktatási intézmények működéséről, az OH Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét, és az OH Irányelvek a nemzetiségi oktatáshoz dokumentumot.

A Móri Többcélú Kistérségi Társulás a 49/2007.(VI.19.) sz. határozata szerint 2007. szeptember 1-től 9 óvodát, Bakonycsérnye, Bodajk, Csákberény, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Kincsesbánya, Nagyveleg, Pusztavám és Söréd önkormányzati óvodáit kistérségi fenntartásba vette át a bodajki Zengő Óvoda gesztorságával. A Móri Többcélú Kistérségi Társulás, az érintett önkormányzatok határozata alapján, az óvodák jogfolytonos működése mellett, a fenntartói jog átadására való tekintettel, 2007. augusztus 31-i hatállyal kiadta a Zengő Óvoda Alapító Okiratát.

A 2007-ben megvalósult térségi együttműködés következtében kialakuló szervezetben a kincsesbányai Napraforgó Tagóvoda isztiméri kihelyezett csoportja 2009. szeptember 01.-től a Zengő Óvoda Isztiméri Tagóvodájaként, Hétpettyes Tagóvoda néven működik. 2010. szeptember 01-től a bakonycsérnyei Bóbita Tagóvoda-bölcsődében, és a nagyvelegi Etalon Sport Tagóvoda-bölcsődében egységes óvoda-bölcsőde csoport működik. Ettől kezdődően intézményünk hivatalos neve Zengő Óvoda Egységes Óvoda-bölcsőde. 2013. július 1-től pénzügyi, gazdálkodási feladatainkat a Móri Polgármesteri Hivatal látja el. 2014. 01.01-től az épületek, és a tálalókonyhák üzemeltetése megállapodás alapján önkormányzati feladattá válik.

2014. 07. 01-től a csákberényi, a sörédi, és a csókakői, 2015. 09. 01-től a bakonycsérnyei tagóvoda kiválik társulásunkból, 2015. 09. 01-től a magyaralmási Aranyalma Tagóvoda csatlakozik.

2016. augusztus 31-ig a Pusztavámi Tagóvoda, és a bodajki székhely kiválásával egy időben a Móri Meseház Óvoda beolvasásával új székhelye lesz intézményünknek, ami együtt járt a névváltozással. Ettől az időponttól óvodánk Meseház Óvoda Egységes Óvoda-Bölcsőde.

MESEHÁZ ÓVODA-BÖLCSŐDE OM azonosító: 201025

2017. 08. 31-i hatállyal a nagyvelegi tagóvodánkban megszűnik az egységes óvoda-bölcsőde csoport, óvodai csoportként működik tovább, ennek megfelelően az intézmény új elnevezése **Meseház Óvoda**.

2018. 08.31-ig a nagyvelegi Etalon Sport Tagóvodában mini bölcsődei csoport indulását tervezve intézményünk **Meseház Óvoda-Bölcsőde** néven működik tovább.

2019. 08. 31-ig a Sörédi Óvoda ismét csatlakozik, ettől kezdve hét település óvodája alkotja a Meseház Óvoda-Bölcsődét.

A 2007-es struktúraváltás alapvető változást hozott minden tagóvoda életében. Közülük volt, amelyik mikro társulási keretek között, székhely vagy tagintézményként, de volt olyan is, amelyik önállóan működött az átszervezést megelőzően.

Az óvoda létrehozásának alapvetően gazdasági okai voltak. Minden tagintézménynek jól felfogott érdeke azonban, hogy a szervezet működésében rejlő közoktatási előnyt, szakmai sokszínűséget, a horizontális tanulás lehetőségét kihasználja. Az Óvoda új szervezatként, egységes értékrendet alakított ki, és azt képviseli, illetve közvetíti a környezete felé. Ugyanakkor a tagóvodák egyéni arculatát hangsúlyozva értéknek, és a továbbfejlődés alapjának tekinti a szakmai sokszínűséget.

A társulás kezdete óta zajló folyamatos átszervezések nehezítik az intézményi stratégiai tervezést, de belső kapcsolatrendszerünk kialakított működési rendje, valamint a megújulásra kész innovatív közösségünk nevelőmunkánk hatékonyságának biztosítója.

A Móri Többcélú Kistérségi Társulás, mint fenntartó

A többcélú kistérségi társulás nem a közszolgáltatások szervezésének eredeti kötelezettje, a többcélú kistérségi társulás átruházott hatáskörben jár el.

A többcélú kistérségi társulás köznevelési feladatai ellátásához és működéséhez állami támogatásra jogosult, valamint tagjai hozzájárulnak a társulásra átruházott feladatok ellátásának költségeihez. Tulajdonképpen semmi meglepő nincs abban, ha időnként nehézségek mutatkoznak a helyi érdekek egyeztetése, és ezzel párhuzamosan a térségi szinten megvalósuló együttműködés kialakítása terén, hiszen a településeken kialakultak a helyi társadalom keretei és érdekei, a kistérségi szintű szerveződés viszont egy más szervezeti forma.

Az önkormányzatok ilyen típusú együttműködéséhez szükséges, hogy az érintettek képesek legyenek kooperatív magatartásra. Mindez azért is nagyon fontos az óvoda szempontjából, mert a Társulás gondoskodik az intézményben folyó nevelés személyi és tárgyi feltételeinek biztosításáról.

Óvodánk költségvetési előirányzatait a Móri Többcélú Kistérségi Társulás a Társulási Tanácsa döntésein keresztül biztosítja. Pénzügyi, gazdálkodási feladatait munkamegosztási megállapodás alapján a Móri Polgármesteri Hivatal látja el.

MESEHÁZ ÓVODA-BÖLCSŐDE
OM azonosító: 201025

2. Óvodánk sajátosságai

2.1. Az óvoda adatai

- **Az óvoda neve:** Meseház Óvoda-Bölcsőde
Kindergarten und Kinderkrippe Märchenhaus
- **Az óvoda székhelye:** 8060 Mór Szabadság tér 12.
- **Az óvoda fenntartója:** Móri Többcélú Kistérségi Társulás
- **A fenntartó székhelye:** Mór, Szent István tér 6.

Tagintézmények neve, címe, körzethatárok

Az óvoda neve	Az óvoda felvételi körzethatára
Meseház Óvoda	Mór Város 1. számú körzete
Aranyalma Tagóvoda 8071 Magyaralmás Iskola utca 5.	Magyaralmás közigazgatási területe
Eszterlanc Tagóvoda 8052 Fehérvárcsurgó, Deák F. u. 9.	Fehérvárcsurgó közigazgatási területe
Napraforgó Tagóvoda 8044 Kincsesbánya, Kincsesi u. 12.	Kincsesbánya közigazgatási területe
Etalon Sport Tagóvoda-Bölcsőde 8065 Nagyveleg, Kossuth u. 21.	Nagyveleg közigazgatási területe
Hétpettyes Tagóvoda 8045 Isztimér, Jókai u. 2./a.	Isztimér közigazgatási területe
Sörédi Tagóvoda 8072 Söréd, Rákóczi utca 54.	Söréd közigazgatási területe

Alapító határozat száma: 54/2007.(VI.19.)

Hatályos okirat száma: 1/3690-6/2019.

-A program jóváhagyója: Schveighardtne Simon Gyöngyi intézményvezető

2.2. A Meseház Óvoda természeti társadalmi környezete

Mór Zöld Óvoda

A " Mór " helynév eredete kétféle megközelítésből feltételezhető:

Egyesek a német Moor után következtetik, amely Sárrétből, posványból származna.

Mások szerint -és talán ez a valószínűbb-, Mór bencés remetéről kapta a település a nevét, aki első királyunk fiának, Imrének volt a nevelője és később pécsi püspök lett.

Mór város Fejér megye észak-nyugati részén a Bakonyt, a Vértestől elválasztó tektonikus árok változatos földrajzi környezetében helyezkedik el. Szőlőkultúrájáról, boráról és az ehhez kapcsolódó hagyományokról ismert. A környéken feltárt régészeti leletek bizonyossága szerint ez a kedvező adottságú vidék már háromezer évvel ezelőtt is lakott volt.

A város ma Fejér megye egyik legerőteljesebben fejlődő települése, a móri kistérség kulturális, oktatási, egészségügyi, kereskedelmi és gazdasági központja. A 81. sz. főút melletti ipartelepen elsősorban külföldi - német, amerikai, japán, spanyol - érdekeltségű vállalkozások telepedtek meg. A betelepült multinacionális cégek húzó erejének hatására jelentősen nőtt a helyi ipari és kereskedelmi vállalkozások száma és minőségi fejlődés történt a szolgáltatások terén is. Mór három óvodája közül intézményünk a város első, 1930-ban létesült óvodájának jogutódja. Az épület a II. világháború után általános iskolának épült. Kisebb átalakítások után 1972-ben Szabadság téri Óvoda néven vehették birtokba a gyermekek. A több évtizedes múlttal rendelkező óvodánk Mór centrumához közel, kertvárosi övezetben helyezkedik el, a város központjától gyalogosan és tömegközlekedési eszközökkel egyaránt könnyen és gyorsan megközelíthető. A szabad óvodaválasztás lehetőségével élve óvodánk szolgáltatásait a lakókörzet határain túlról is egyre gyakrabban igénybe veszik. Gyermekeink szociokulturális háttere színes képet mutat. A nagyon jó és az elhanyagoló környezetből egyaránt járnak hozzánk gyermekek. Nőtt a sajátos nevelési igényű gyermekek száma is. 1975-től a városban elsőként a mi óvodánkban indult német nemzetiségi nyelvi nevelés, ami, azóta is folyamatosan működik.

A gyermekek mozgásigényének kielégítését hatalmas udvarunk, a 2018-ban átadott új tornatermünk, és a 2019-ben épült Ovi-Sport bokszt segíti.

Fehérvárcsurgó Zöld Óvoda

Fehérvárcsurgó község Fejér megye északnyugati részén fekszik a Vértes és Bakony völgyében, három város szomszédságában.

Intézményünknek, egy több mint 100 éves műemlék jellegű épület ad otthont, az épület tetőterében alakították ki falunk szülöttjének, Amerigo Totnak a világhírű szobrászművésznek emlékhelyét.

Falunkat festői szép táj veszi körül, rendkívüli természeti adottságokkal. Az ország legszebb természeti környezetében terül el a víztározónk. A tó szomszédságában csendes kiradulóhely a Gaja Völgye

MESEHÁZ ÓVODA-BÖLCSŐDE **OM azonosító: 201025**

Tájcenrum és Vadaspark. Óvodánk lovaskocsis évszaktúrákat szervez ide, ahol természetes élőhelyükön figyelhetjük meg az őzeket, szarvasokat, vaddisznókat, sőt még az etetésükben is segíthetünk.

A falu közepén áll a Károlyi-kastély 40 hektáros arborétum jellegű parkkal, ami pár perc sétányi távolságra nagyon jó lehetőséget ad környezeti megfigyeléseinkhez az év minden szakában.

A községünknek 1900 fő állandó lakosa van, a településen évek óta egyre magasabb a beköltözők száma. 2013. szeptember 1-től óvodánk három csoporttal működik.

Saját programunkkal a helyi szükségleteket, az óvodába járó gyermekeket és családjaikat kívánjuk szolgálni. Az évszakok változásaihoz kapcsolódó ünnepek és jeles napok hagyományainak ápolását tarjuk szem előtt a mindennapokban.

Falusi gyermekeket nevelünk, akiknek az adott természeti környezettel való kapcsolata, tág lehetőséget biztosít a fejlesztésükre.

Isztimér

Isztimér Fejér megye északnyugati mezsgyéjén, a Keleti – Bakony röglépcsőire települt község. A terület benépesítése a 18. század derekán történt, jórészt német anyanyelvű és nemzetiségű lakosok telepedtek itt le. A mintegy 1000 fős lakost számláló község ma is fontosnak tartja a német nemzetiségi kultúra ápolását, a hagyományőrzést.

Az Óvoda közel 30 éve, 1981 óta szolgálja a falu óvodásait, a családokat. A kincsesbányai Óvodához való csatlakoztatásáig egy vegyes csoporttal, az iskolához csatoltan funkcionált. 2009. szeptember 1-jétől a Zengő Óvoda (majd Meseház Óvoda) önálló Tagintézményeként működik.

Épületünk egy csoport befogadására alkalmas, folyamatosan karbantartott. Hatalmas, füvesített udvarunk fajtátekókkal felszerelten szolgálja a hozzánk járó gyerekeket. A gyermekek száma az elmúlt évekhez viszonyítva emelkedett, a szociokulturális környezet szórt képet mutat. A közvetlen környezetünkben felénk irányuló elvárásoknak igyekszünk úgy megfelelni, hogy a hozzánk járó gyerekek mindegyike támogatásunkkal, tevékenykedtetés által fejlődhessen a játékkal teli, szabad óvodai élet során.

Kincsesbánya

Fejér megye északnyugati részén, Székesfehérvártól 15 km-re fekvő ipari település. A szomszédos települések 10 km-en belül találhatók

Déli és nyugati irányból a Bakony hegyvonulatai, északról és keletről a Móri-árok határolja. Váltakozó felszíne sajátos természeti szépséget kölcsönöz a több utcás, szórt településnek. A mezőgazdaságilag hasznosítható terület kicsi. A község kommunális ellátottsága, az alapellátás feltételei - a hasonló nagyságú településekhez viszonyítva - jónak ítéltető. A lakások kb. 50 %-a tömbházban található, óvodás gyermekeinknek is közel a fele él itt. Községünk ipari regressziója következtében a lakosság száma

MESEHÁZ ÓVODA-BÖLCSŐDE

OM azonosító: 201025

csökkent, fokozott előregedési folyamat indult meg. Ennek természetes következménye a születések számának visszaesése. A gyermeklétszám csökkenése miatt 1992-ben, majd 2006-ban átszervezésre került sor. Jelenleg óvodánk két csoporttal működik, a felszabadult foglalkoztatót tornaszobává alakítottuk.

Programunkban fő hangsúlyt kap a környezet megismerése, és ehhez kapcsolódva, az évszakok váltakozásához igazodva - az összetett hatások érdekében - változatos, egymásra épülő, egymáshoz szorosan kapcsolódó tevékenységeket szervezünk. *Építünk* a gyermekek spontán érdeklődésére, természetes kíváncsiságára, megismerési és manipulációs vágyára, mozgáskedvére, érzelmeire, személyükre, a játékosságra. A közvetlen és tágabb környezetünkben átélt, sokoldalú tapasztalatok, élmények hatására a gyermek észrevétlen szerez ismereteket, észrevétlen tanul meg eligazodni a világban. Egy csoportunkban német nemzetiségi nyelvi nevelés folyik.

Magyaralmás

Településünk Fejér Megye középső részén helyezkedik el. Gyorsan fejlődő, szép falu, dolgos, szorgalmas emberek lakják. A településen fekvésénél fogva nem nagy az átmenő forgalom. Jelentős munkalehetőséget kínál a falutól ellentétes irányban, de egyenlő távolságra fekvő két nagyváros: Székesfehérvár és Mór, illetve sok ember dolgozik a helyi Agrár Zrt-ben vagy foglalkozik mezőgazdasággal.

Az óvoda a falu középpontjában van, a felújított Művelődési Ház szomszédságában. A természet körülölel bennünket, közel van a Fenyves erdő, a futballpálya.

Óvodánk 1971 óta, jelenleg két csoporttal működik. A gyermekekkel négy óvodapedagógus foglalkozik, a gondozási feladatokat két dajka, és egy részmunkaidős pedagógiai asszisztens segíti. Az épület tágas, zöldövezet veszi körül; előkertjében virágok, fák, cserjék találhatók. Belső udvara tágas, füvesített, mozgásfejlesztő játékokkal felszerelve. Hatalmas, árnyékot adó fák, folyamatosan nyíló virágok, zöld növények, örökzöldek árasztanak sajátos hangulatot.

Nagyveleg

Nagyveleg a Bakony lábánál gyönyörű természeti környezetben elhelyezkedő kb. 700 fős lélekszámú kistelepülés, Mórtól 8 kilométerre. A faluban sok időskorú él, a munkaképes lakosság szinte 100 %-ban a móri és Mór környéki üzemekben dolgozik.

Óvoda a faluban 1977 óta működik, egy régebben épült, átalakított, felújított épületben kapott helyet.

A falut körülvevő dombok, erdők, mezők sok kirándulási lehetőséget biztosítanak számunkra, kimeríthetetlen forrást nyújtanak a növény- és állatvilág, a természet változásainak megfigyelésére.

Óvodánk mindennapjaiban nagy szerepet játszik hagyományaink ápolása.

Óvodánk, mint a falu egyetlen nevelési intézménye, fontos szerepet tölt be a falu életében.

MESEHÁZ ÓVODA-BÖLCSŐDE OM azonosító: 201025

Valljuk:

„Szent kincs a gyermek teste, lelke

Szeretni kell azt melegen

és fölnevelni féltő gonddal,

hogy tiszta, jó erős legyen”

Szemlér Ferenc

1977-től 1995-ig önálló óvodaként működött, majd az Önkormányzat Általános Művelődési Központot (ÁMK) hozott létre, melynek az óvoda egyik intézmény egysége lett, az Általános Iskola és a Klubkönyvtár mellett, majd *az iskola 2005-ben történt megszűnése után ismét önálló intézménnyé vált.*

2007. augusztus 31-ével Nagyveleg Község Önkormányzata intézményünket a Móri Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásába adta át. Ettől az időtől óvodánk a bodajki székhelyű Zengő Óvoda tagintézményeként, majd 2010-ben a törvényi változások adta lehetőségekkel élve, s a lakossági igényeket kielégítve óvoda- bölcsőde tagintézményként működött. 2016. szeptember 1-től a Móri Meseház Óvoda-Bölcsőde tagintézménye lett, majd 2017. szeptember 1-től az óvodáskorú gyermekek megnövekedett létszáma miatt megszűnt a bölcsődés korú gyermekek ellátása, újra óvodai csoporttal működött. 2018. augusztus 31-i hatállyal fenntartónk a helyi szülői igények figyelembe vételével módosította Alapító Okiratát: mini bölcsődei csoport létrehozásáról döntött.

Söréd

Söréd a Vértes és a Bakony ölelésében, a Móri árokba, Székesfehérvár és Mór között, a 81.számú főútvonal melletti meghúzódó település. A főútvonal közelsége, a jó közlekedési lehetőségek, új építési telkek kialakítása vonzóvá tette a falut. Az óvoda 1996-ban nyitotta meg ajtaját a sörédi gyermekek előtt.

Az egy csoportos óvodában két óvodapedagógus mellett egy dajka, egy pedagógiai asszisztens, utazó logopédus és fejlesztő pedagógus segíti a nevelő-fejlesztő munkát. Az óvoda működését a Szülői Munkaközösség és a Söréd Óvodáért Közalapítvány segíti, támogatja.

Az épület modern, környezete esztétikus, rendezett, a helyiségek tágasak és világosak. A csoportszobához nyitható egy csoport-tornaszoba rész, amely változatos tevékenységekhez biztosít helyet. A védett belső udvar, az árnyékolható terasz, a játékok tartalmas időtöltésre adnak lehetőséget minden évszakban.

Programunkban kiemelkedő szerepet töltenek be a játékkal jól ötvözhető, évszakokkal szoros kapcsolatban lévő néphagyományok ápolása, a természet szeretete. Hagyományőrző tevékenységünket a négy évszak adta keretbe foglaljuk, amelyhez szorosan kapcsolódik a környezet megismerése, valamint megszerettetésére és megóvására nevelés.

2.3. Helyzetelemzés

Tagóvoda	Csoportok Száma	Óvodapedagógusok száma	Speciális végzettségek megnevezése	Dajkák Száma / Szakképzett	Más alkalmazott
Meseház Óvoda Mór Székhely intézmény	6 csoport	13	Közüktatási Vezető Gyógytestnevelő Nemzetiségi óvodapedagógus Nyelv- és beszédfejlesztő Népi gyermekjátékok, és táncok Gyógypedagógiai asszisztens, Logopédiai asszisztens Angol spec. koll. Ovi-Foci programhoz szükséges végzettségek	6/6	2 pedagógiai asszisztens 1 óvodatitkár
Aranyalma Tagóvoda Magyaralmás	2 csoport	4	Közüktatási vezető	2/2	0.5 pedagógiai asszisztens
Eszterlanc Tagóvoda Fehérvárcsurgó	3 csoport	6	Közüktatási vezető Fejlesztő pedagógus „c” kat. Bábcsoport-vezető Ovi-Foci programhoz szükséges végzettségek	3/3	1 pedagógiai asszisztens
Etalon Sport Tagóvoda-Bölcsőde Nagyveleg	1 csoport	2	Vezető óvodapedagógus	1/1	0,5 pedagógiai asszisztens
Hétpettyes Tagóvoda Isztimér	1 csoport	2	Óvodamenedzser	1/1	0,5 pedagógiai asszisztens
Napraforgó Tagóvoda Kincsesbánya	2 csoport	4	Környezeti nevelő Nemzetiségi óvodapedagógus Vezető óvodapedagógus	2/2	0,5 pedagógiai asszisztens
Sörédi Tagóvoda	1 csoport	2	Közüktatási vezető	1/1	0,5 pedagógiai asszisztens
Összesen	16 csoport	33		16/16	9 fő, ebből 5 fő részmunkaidős

2.3.1. Személyi feltételek

Az óvodapedagógusok az alapképzettség mellett, a tagintézmények nevelési gyakorlatát szolgáló kiegészítő végzettséget, képzettséget birtokolnak. A tagintézményekben felhalmozott szakmai és emberi érték, tapasztalat, számos előny megteremtésének lehetőségét hordozza magában. Jelentős az óvodapedagógusok között a szakvizsgával rendelkezők száma.

A nemzeti köznevelési törvényben meghatározott felsőfokú szakirányú végzettség (óvónői, óvodapedagógusi) mellett elengedhetetlen a pedagógus kreativitása, az ismeretanyag csoportra, gyermekre lebontott tudatos, tervszerű, alkotó alkalmazása.

A pedagógiai, pszichológiai kutatások eredményei, az óvodai neveléssel kapcsolatos új elképzelések, módszerek megjelenése szükségessé teszik a pedagógusok rendszeres belső- és külső továbbképzését, önképzését. A horizontális tanulást segítik a helyi munkaközösségek, szakmai közösségek, házi továbbképzések, bemutató foglalkozások, az intézményi szintű szakmai napok. Külső szakmai segítőink a pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények.

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában résztvevő különböző szakemberekkel együttműködünk.

Meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink felkészültsége mellett az emberi értékeiket is.

Nevelőtestületünk etikai alapvetésként nyilvánítja ki:

- egymás munkájának megbecsülését
- lojalitást a kollégák és az óvoda iránt
- az egymástól eltérő gondolkodásmód, világnézet, ízlés, az autonóm szakmai döntések tiszteletben tartását.

Közös értéknek fogadjuk el, a toleranciát, empátiát, egymás segítségét, az együttműködést, rugalmasságot, a demokratikus nevelési stílust.

Az óvodapedagógus:

Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök használata terén.

Tájékozott az óvodai nevelést támogató digitális technológiai eszközökről, és szükség szerint alkalmazza is azokat. Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai kapcsolattartásnak.

A felmerülő konfliktusokat helyesen értelmezi, konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

Hivatásához méltó magatartást tanúsít az élet minden területén.

Kötött munkaidejében (Nkt.62.§) köteles a nevelési intézményben tartózkodni, kivéve, ha kizárólag az intézményen kívül ellátható feladat ellátásával bízzák meg. Kötött munkaidejét a gyermekekkel való közvetlen, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozásra kell fordítania, számára a munkaidő fennmaradó részében, legfeljebb heti négy órában a nevelést előkészítő, azzal összefüggő egyéb pedagógiai feladatok, a nevelőtestület munkájában való részvétel, gyakornok szakmai segítése, továbbá eseti helyettesítés rendelhető el.

A nevelőmunkát közvetlenül segítők munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik. Az alkalmazotti közösség minden tagjától elvárjuk, hogy munkájával, magatartásával, személyes példájával segítse megvalósítani nevelési feladatainkat. Feladatvégzésüket, szerepvállalásukat jellemezze a gyermekek tisztelete, szeretete, a tapintat, a jóhiszeműség, az elfogadó, befogadó attitűd, a felelősségtudat.

2.3.2. Tárgyi feltételek

Az intézményben folyó nevelőmunkához szükséges szakmai felszereltség jónak ítéltető.

A pedagógiai program speciális eszközöket, plusz erőforrásokat nem igényel, csak a meglévő, a kötelező eszközjegyzékben szereplő eszközök tudatos, célszerű felhasználását, karbantartását, szükség szerinti cseréjét.

A tárgyi feltételek vonatkozásában az intézmény hatékony, eredményes, és biztonságos működése érdekében 4-5 évente helyzetelemzés készül. A helyzetelemzés alapján a következő 4-5 évre megtörténik a követendő stratégia, koncepció összeállítása. Célunk, hogy költségvetési évenként ütemezetten a koncepcióhoz kapcsolódó fejlesztések valósulhassanak meg.

Az óvodahálózati keretek között folyó óvodai nevelés személyi, tárgyi feltételei lehetővé teszik a zavartalan működést.

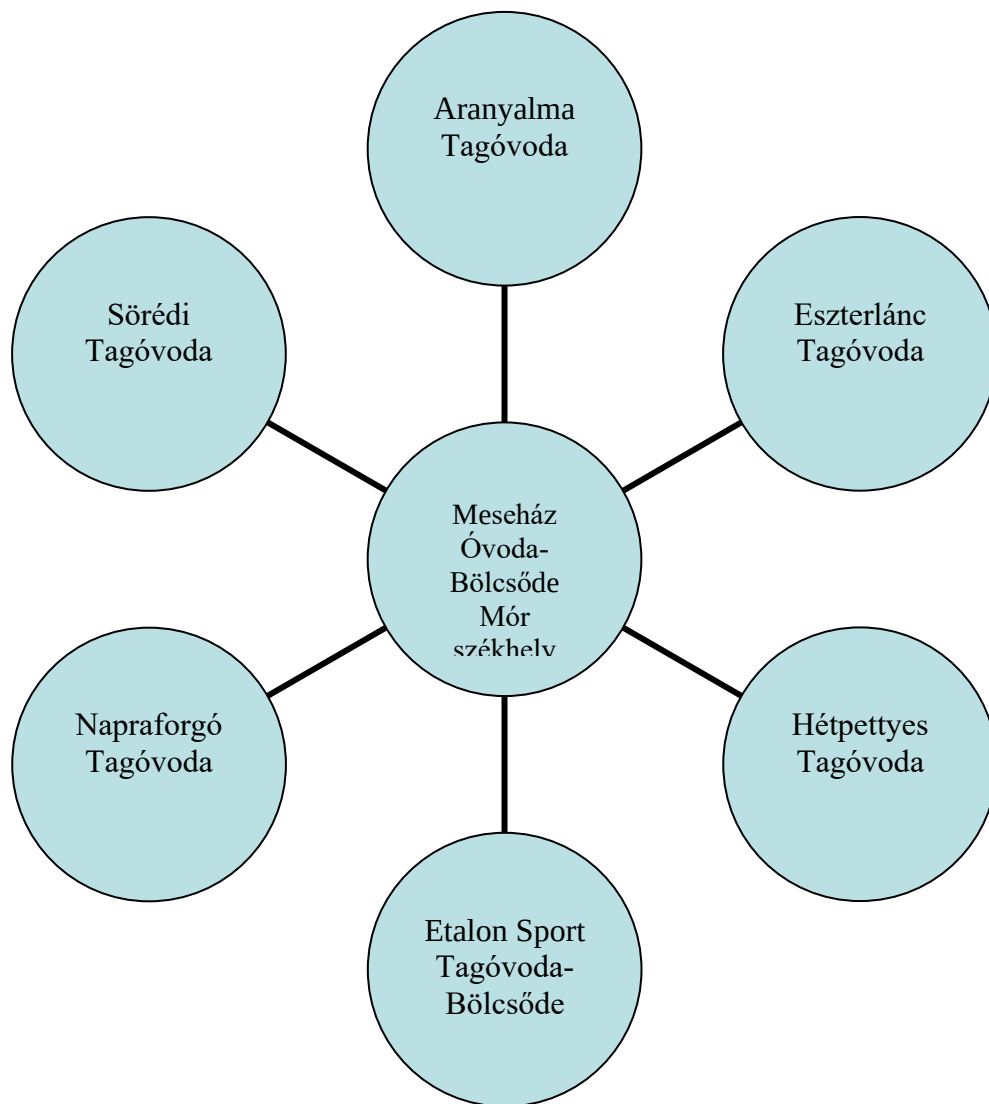
2.3.3 Intézményünk sajátosságai

A kialakult intézmény esetében egyrészt hátránynak tekinthető a szétszórt földrajzi elhelyezkedés, a tagintézmények magas száma, ami:

- a személyes kapcsolattartás helyett az elektronikus kapcsolattartás túlsúlyát jelenti
- megnehezíti a vezető irányító munkáját,
- nehezíti a gazdasági ügyek intézését,

2.4. A Meseház Óvoda struktúrája:

3. Alapelvek, értékek, célkitűzések

3.1. Alapelvek

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás, és különleges védelem illeti meg. Programunk fő feladatának tekinti - a 3-7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával az egészséges harmonikus

3.2. Célkitűzéseink

Úgy lettünk egy intézménnyé, hogy minden óvoda megőrizhette eredményit, egyéni arculatát, települése életében közintézményként kivívott helyét és jelentőségét.

Fontosnak tartjuk, hogy:

- minden tagóvoda kihasználhassa a nagy intézmény nyújtotta szakmai sokszínűség, tudás, tapasztalat, az egymástól való tanulás, az együttműködés lehetőségének előnyeit is.
- A Meseház Óvoda egységes értékrendet képviseljen, közvetítsen környezete felé olyan módon, hogy a tagóvodák egyéni arculatát hangsúlyozva értéknek, a továbbfejlődés alapjának tekintse a szakmai sokszínűséget.
- Az intézményi szervezeti kultúra biztosítsa a törvényes és biztonságos nevelőmunka szervezeti kereteit, valamint azt is, hogy a nevelőtestület konstruktív alkotóközösségként munkálkodhasson.

Nevelési céljaink:

- ❖ Az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődését elősegíteni, kibontakoztatni az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- ❖ Gondoskodni az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről a gyermeki közösségben, ahol a gyermeki személyiséget tisztelet, megbecsülés, elfogadás és szeretet övezi.
- ❖ Sokoldalú képesség- és készségfejlesztéssel a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegíteni.
- ❖ Az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével biztosítani a kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, kiemelten tehetséges gyermek nevelését.
- ❖ A szociális hátrányok enyhítésével a kiemelt figyelmet igénylő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek egyenlő hozzáférést segíteni.
- ❖ Biztosítani kívánjuk a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységet az életkornak és fejlettségnek megfelelően, különös tekintettel a JÁTÉK-ra.

tevékeny, kiegyensúlyozott egyénekké váljanak, esetleges meglévő hátrányaik csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

3.4. Óvodakép

Az óvodás gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda szakmai tekintetben önálló nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítője. Az óvodai nevelés a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig tart.

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő
- szociális
- nevelő-személyiségfejlesztő

Óvodai nevelésünk célja az óvodások sokoldalú, harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

Óvodánkban:

- a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi
- gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről
- nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.
- egyrészt biztosítjuk a gyerekek számára az önfeledt, boldog gyermekkort, másrészt az óvodáskor végére a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba, a kisiskolás korba való átlépés pszichikus feltételei.

Óvodai nevelésünkben biztosítjuk:

- a sokszínű tevékenységeket, különös tekintettel a szabad játékra,
- a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítését,
- a magyar és a nemzeti hagyományok ápolását, az önazonosság megőrzését, erősítését, a szokások továbbörökítését az identitás megalapozását és fejlesztését,
- a multikulturális nevelésen alapuló integrációt,

- a preventív testi nevelést,
- az egészségfejlesztő testmozgást,
- a nyelv- és beszédfejlesztést,
- beilleszkedési tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermekek egyéni fejlesztését és felzárkóztatását,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelését a családdal szorosan együttműködve,
- az átlag feletti, speciális képességekkel rendelkező kiemelten tehetséges gyermek tehetséggondozását, (intellektuális, szociális, pszichomotoros, művészi területen)
- a hátrányos helyzetű gyermekek szociális hátrányainak enyhítését,
- az általános társadalmi kultúra szokásainak, erkölcsi normáinak közvetítését, elősegítve a szocializálódást, a humanista értékrend megalapozását.

Mindezeket keretbe foglalja az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vétele, differenciálás a tervezésben, és a nevelés folyamatában.

4. Az óvodai nevelés általános feladatai

4.1. Egészséges életmód alakítása egészségfejlesztési program

Egészségfejlesztési program

Cél:

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.

Az egészségfejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- † A gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése;
- † Az egészséges életmód, testápolás, tisztálkodás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása;

és telítetlen-zsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére irányulóan.

- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek a különböző évszakokban zöldséges üzetet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a mézzel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve. A legvonzóbbak a kóstolók. Készül saláta zöldségből, gyümölcsből. Sütemény teljes kiőrlésű lisztből, barna cukor, méz felhasználásával.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért

- Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap szervez mozgástevékenységet (tornaszobában vagy udvaron). Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet. Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően napi 1-3 órát levegő- és napfény-edzést biztosít a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi. A mozgás anyagát lásd mozgás fejezetben.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül: *a test tisztántartásán* a kéz, bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, *a ruházat higiéniáján* a ruházat cseréje, a mosás, tárolás feladatait, illetve a *közvetlen környezetünk* tisztántartásán a takarítást, rendrakást értjük. Fejlettség szerinti segítséggel fokozatosan kialakítja az önállóságot.

- A Szakértői Bizottság szakemberével kapcsolatot tart, a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

- A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.
- A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységeihez az „Óvodai Dohányzás Megelőzési Program” jól használható

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésénél, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Kulturáltan étkezik.

Helyesen használja az evőeszközöket.

Különbséget tud tenni a szervezet számára szükséges egészséges, és az egészségtelen ételek között.

Szeret mozogni, jó állóképességű.

Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat.

Önállóan használja a vécét.

Önállóan és helyesen mos kezet, száját öblít, fogat mos.

Szükség szerint használja a zsebkendőt.

Felismeri az időjárás és az öltözködés összefüggéseit, helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyrerakja.

Vigyáz a rendre maga körül, óvja, védi környezetét

Önállóan, igényesen végez a közösségért munkát.

Szeret és tud közösen dolgozni, együttműködni.

Társas kapcsolatait a jókedv, az odafigyelés jellemzi.

Képes kapcsolatot teremteni.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.

Különbséget tud tenni a szervezetre jótékonyan ható, és a káros tevékenységek között.

Szabályokhoz tud alkalmazkodni, önfegyelme alakul.

Megváltoznak a testarányai, megkezdődik a fogváltás.

Teste arányosan fejlett, teherbíró.

Mozgása összerendezett, harmonikus.

Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika.

Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A gyereket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör veszi körül. Fontosnak tartjuk, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket;

- az óvoda alkalmazottai-gyermek, gyermek-gyermek és az alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit; nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól;

Az óvodapedagógus feladata:

Beszoktatáskor, befogadáskor:

- olyan módszereket alkalmaz, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztosságot, és nyugalmat adnak, megkönnyítik a szülőktől való elválást
- az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatást ad a szülőknek, bemutatja az óvodai nevelés törekvéseit.
- megbeszéli az óvodakezdés ütemezését, ismerteti, hogy kit, mely napokon hoznak be először az óvodába.
- megbeszéli az átadás, búcsúzás körülményeit.
- a párjával közösen készül az új gyermekek fogadására: csoportszobák berendezése, dekorálása, játékok előkészítése, óvodai jelek elkészítése, a környezeti feltételek biztosítása.
- kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az újonnan érkezőket pozitív érzelmi hatások ériék már az előzetes óvodalátogatás során is.
- szeretetteljes magatartással, fokozott törődéssel, kooperatív magatartással a gyermekek beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségét erősíti, meghitt kapcsolatok kiépítésére törekszik.

Az óvodai élet minden szakaszában:

- formálja az együttéléshez szükséges készségeket, jártasságokat, melyek által megalapozódnak a szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságok, az alapvető emberi értékek.
- a gyermekkel megéreztetni, később elfogadtatja mit, miért tart helyesnek, illetve utasít el.
- a közös élményekkel, a tevékenységek ismétlődésével a gyermek biztonságérzetét erősíti, segíti a szokás- és normarendszer megalapozását a társas együttélés szokásait, szabályait fokozatosan megismerteti, betartja és betartatja.

- arra törekszik, hogy a gyermekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaihoz igazodva bányon, találja meg a gyermekben azt az egyedi képességet, mely a fejleszthetőség alapját képezi.
- kialakítja a társaikkal való együttjátszás, egymáshoz való alkalmazkodás normáit.
- a gyermekeket egymás tiszteletére, és annak elfogadására neveli, hogy az emberek különbözőek.
- az együttjátsszó barátok és kisebb csoportok között segíti az együttműködést.
- a gyermek önmagához való viszonyát, énképét, önismeretét, önértékelését, önirányító képességét fejleszti.
- a gyermekek erkölcsi tulajdonságát fejleszti a nevelési helyzetek tudatos kihasználásával, az óvodai élet helyes szervezésével, mint pl. udvariasság, önzetlenség
- a gyermekek akaratát fejleszti a pozitív erkölcsi érzelmek kialakításával, a szabálytudat erősítésével, a játéktevékenység a foglalkozás során, a különböző feladathelyzetekben, a munka jellegű tevékenységekben.
- változatos, érdekes és játékos feladatok végzése közben önállóságot, önfegyelmet, önbizalmat, önbecsülést fejleszt, a kitartást, pontosságot, feladattudatot, szabálytudatot, önértékelést alakítja
- A gyermek nyitottságára építve elősegíti, hogy a gyermek megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja. Az óvodás tudjon rácsodálkozni a jóra, és szépre, ami körül veszi, tudja ezeket megbecsülni.
- A kiemelt figyelmet igénylő, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési és magatartási nehézséggel küzdő, kiemelten tehetséges, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében szükség szerint együttműködik speciális ismeretekkel, felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A közös tapasztalatok, a közös élmények összetartják a csoportot, a gyermekek olyan szokásokat tudnak elsajátítani, amelyek a jól működő társas kapcsolatokban elengedhetetlenek.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Jól érzi magát az óvodában csoporttársaival, a csoportban dolgozó felnőttekkel.

Elfogadja és tiszteli a gyermekek különbözőségeit.

A csoport kialakult szokásrendszerét betartja

Önbizalma megfelelő

Feladat és szabálytudata, önfegyelme kialakult
Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik
Az udvariassági formák betartásával kommunikál
Együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség jellemzi
Rá tud csodálkozni szülőföldjére, a hazai táj szépségére, megbecsüli környezetét
A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására
Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és
gyermektársaival.

4.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés

A gyermek érdeklődésére kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítunk a
gyermeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a
természeti és társadalmi környezetéről.

Az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása elsősorban
helyes mintaadással, a beszédkedv fenntartásával, a gyermek meghallgatásával, a gyermeki
válaszok igénylésével történik. A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek
rendszerzése, bővítése folyamatosan jelen van a mindennapokban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás fejlesztése.
- Tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségterületeket közvetít.
- Aktív cselekedtetéssel, az érzelmi hatások felerősítésével eljuttatja a gyermekeket problémamegoldó gondolkodásig
- Élmény gazdag környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlégtér kialakításával eléri, hogy a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.
- A kommunikációs, vagy más képességeiben lassan fejlődő gyermekeket szükség esetén logopédushoz, vagy más szakemberhez irányítja.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;

- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot,
- tisztán ejt magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek),
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat,
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait,
- ismeri szűkebb lakóhelyét, környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét,
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
- elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának
- a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme.

A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt; ismerkedjék meg a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges az eredményes iskolai munkához.

4.4 A tervezés, mérés, értékelés és jutalmazás

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodai nevelés tervezésének, valamint a gyermekek fejlődésének nyomon követéséhez használandó kötelező dokumentumokat elkészíti, használja, vezeti: csoportnapló, műveltségterületek éves terve, tematikus terve, egyéni fejlődési lapok, szükség szerint egyéni fejlesztési terv. Belső és külső ellenőrzéskor tevékenységvázlatot készít. A tematikus terv, az éves terv, a tevékenységvázlat tartalmi és formai követelményei az útmutatók alapján tagóvodánként meghatározottak. Dokumentációs munkáját a reflektív gondolkodás jellemzi.
- Elsődleges mérőeszközként a célzott megfigyelés módszerét alkalmazza
- Szakmai döntése alapján használhat tesztek, végezhet méréseket, feltérképezhet diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszerrel
- Az 5 évesek körében kiemelten kezeli a testi képességek, készségek fejlettségének mérését
- Az értékelést fontos személyiség és közösségalkító tényezőként kezeli, a pozitív értékelés az elsődleges
- A gyermeknek személyre szabott értékelést ad
- Visszajelzései egyértelműek, támogató szándékúak
- Pozitív megerősítéssel, biztatással alakítja a gyermek helyes megnyilvánulásait
- A gyermekek szöveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimum két alkalommal a gyermekenként vezetett személyiség lapon, méréseik alapján.
- Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást nem alkalmazunk.

5. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodában a nevelőmunkát az óvodapedagógus végzi, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítők összehangolt munkája hozzájárul nevelési céljaink eléréséhez.

6. Intézményünk kapcsolatrendszere

Szülői ház, család:

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében korrekt partneri együttműködés szükséges a család és az óvoda között. A folyamatos kölcsönös információ, az állandó, rendszeres kontaktus nemcsak biztonságot jelent szülőnek, pedagógusnak egyaránt, hanem hozzájárul a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez.

Elengedhetetlen feltétel a családok véleményének, javaslatainak, kéréseinek, kifogásainak figyelembe vétele, az együttműködés.

A kapcsolattartás formái: szülői értekezlet, családlátogatás, nyílt nap, rendezvények, ünnepek, napi beszélgetés, fogadóóra, faliújság.

Fenntartó

A folyamatos kapcsolattartás elengedhetetlen, hiszen a Társulás gondoskodik az intézmény fenntartásáról, finanszírozásáról, az itt folyó nevelés színvonalának biztosításáról.

A Móri Többcélú Kistérségi Társulás legfőbb döntéshozó szerve a Társulási Tanács. Tagjai a társult önkormányzatok mindenkor polgármesterei, döntéseit ülésen, határozat formájában hozza meg. A megalapozott társulási tanácsi döntések meghozatalát segítik elő az ágazati bizottságok. A tanács ülésein való részvétel a kapcsolattartás legfontosabb formája.

Helyi önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok

A helyi önkormányzatok feladat-ellátási kötelezettségüknek nem intézményfenntartással, hanem társulási formában tesznek eleget. A tagintézmények működéséhez nem elegendőek a központi normatív támogatások, települési hozzájárulás is szükséges, ezért minden tagóvoda jól felfogott érdeke a szoros kapcsolattartás. A nemzetiségi nevelésben is részt vevő tagóvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzattal.

Móri munkaszervezet

Kapcsolatunkat a szakmai segítségnyújtás, kölcsönös tájékoztatás jellemzi.

Formái:

- Vezetői értekezletek alkalmával havi rendszerességgel
- Megbeszélések szükség szerint
- Elektronikus kapcsolattartás napi szinten

Közművelődési intézmények

A közművelődési intézmények (közösségi ház, művelődési ház, könyvtár,...) rendezvényein a gyermekek (életkori sajátosságait, érdeklődésüket figyelembe véve) részt vehetnek az óvodapedagógus vezetésével.

Civil szervezetek

A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában az óvoda nyitott.

Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei

Óvodánk a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre, szakmai kapcsolat fenntartására törekszik.

7. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

7.1. Gyermekvédelmi munka az óvodában

Az óvodás korú gyermeket az emberhez méltó jogok és a gyermeki élethez méltó körülmények illetik meg.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, és a veszélyeztetett gyermekek nevelésében az óvoda kettős szerepet tölt be. Megvalósítja a gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai feladatokat, jelző és kezdeményező funkcióval pedig segíti a speciális gyermekvédelmi rendszer tevékenységét.

Gyermekvédelmi munkánkat meghatározó dokumentumok a *gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. és a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.*

A gyermekek szocializációjának elsődleges terepe a család, ezért a megelőzésben is ez a legfontosabb színtér. A családvédelem, a sokoldalú családgondozás eszközeivel erősíteni kell a családot, abban, hogy alkalmassá váljon a nevelésre a szocializáció funkciójának ellátására.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyerekekre fokozottabban figyelve, egyéni fejlesztéssel olyan helyzeteket teremtünk, hogy képes legyen bekapcsolódni közösségünk életébe. A fejlesztés színtere elsődlegesen esetükben is a JÁTÉK, az önfelelt játék, amelyhez egyéb tevékenységek is kapcsolódnak.

Folyamatos kapcsolattartásra a családdal, az óvónők közötti beszélgetésekre, sok-sok ötletre, türelemre, empátiára, toleranciára van szükség ehhez a munkához.

Célunk:

- Elfogadó, toleráns légkört teremteni olyan pedagógiaileg tervezett fejlesztő környezetet kialakítani és bánásmódot alkalmazni, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, színe, vallása, etnikai hovatartozása vagy bármely más oknál fogva hátrányos helyzetbe kerüljön.
- Minden gyermek részére biztosítani a fejlődéshez szükséges feltételeket, azokat a lehetőségeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a gyermek képességeit, tehetségét kibontakoztathassa, szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi szociális helyzeténél vagy bármely más oknál fogva fennállnak.
- Az óvoda jellemző funkciójának érvényesítésével olyan kapcsolatrendszer kiépítése a családdal, a gyermekjóléti és a szakszolgálati intézményekkel, amely lehetővé teszi, hogy szükség esetén a gyermek megkapja mindazt a segítséget, amely személyiségének pozitív fejlődéséhez nélkülözhetetlen.

Az óvodapedagógus feladata

- Az óvodához fűződő pozitív érzelmi viszony megalapozása és fenntartása.
- A lemaradások korai felismerése, a hiányosságok pótlása.
- Közreműködés a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A nevelő- fejlesztő munkában figyelembe kell venni a gyermekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét, lemaradását, segíteni a gyermekek képességeinek optimális kibontakozását, illetve a valamely oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermekek hátrányának csökkentését, felzárkóztatását.
- Kapcsolattartás a családdal, a védőnővel, a gyermekorvossal, szakszolgálattal, Gyermekjóléti Szolgálattal, indokolt esetben eljárás kezdeményezése a gyermekvédelmi hatóságnál.
- Nyitottan, segítő együttműködéssel fordulni a szülő, a család problémája felé.

7.2.Tehetséges gyermekek nevelése

Tehetséggondozó tevékenységünk során nagy figyelmet fordítunk a kisgyermek egyéni képességeit figyelembevevő differenciált fejlesztésre.

Tehetséggondozásunk célja:

- Felismerni a tehetséget és megjelenési formáit

- segíteni a gyermeket a továbbfejlődésben
- kielégíteni a kiemelkedő képességű gyermek szükségleteit
- megfelelő szeretetteljes légkör biztosítása

Az óvodapedagógus feladatai:

- sokféle tevékenység felkínálása, ezzel segítve a gyermekeknek érdeklődési irányaik megismerését
- élmény gazdag lehetőségek biztosítása
- egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés
- a gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése
- elfogadó és támogató környezet kialakítása
- pedagógusok továbbképzésének biztosítása e területen
- a szülők folyamatos tájékoztatása

7.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, személyiségfejlődése nehezített.

Célunk:

Felismerni, kielégíteni a gyermek speciális szükségleteit, támogatni a továbbfejlődésben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- alkalmazkodik az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- a tevékenységek során az adott szükséglethez igazodó módszereket választja
- differenciáltan fejleszt
- elfogadó és támogató környezet alakít ki

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus feladata:

- alkalmazkodik a sajátos nevelési igény típusához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz,
- a foglalkozások során az adott szükséglethez igazodó módszereket választja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztésének elveit, feladatait alkalmazza az óvodai nevelés során, a 32/2012.EMMI rendeletben megfogalmazott irányelveknek megfelelően.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek számára az óvodapedagógus szükség szerint fejlesztési terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja. A gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek alapján határozza meg a fejlesztési célokat. Az egyéni bánásmód érvényesítésében tudatosság, tervszerűség, együttműködés jellemzi.

8. A tagóvodák nevelési gyakorlata

Az intézményi pedagógiai programban közösen megfogalmazott alapelvek, értékek, célkitűzések mellett érvényesül az egyes óvodák szakmai önállósága, óvodai nevelésünk sokszínűsége.

8.1. MESEHÁZ ÓVODA MÓR

8.1.1 A mi óvodánk

Székhelyintézményünkben hat óvodai csoportunkban 165 kisgyermek talál naponta számára megfelelő elfoglaltságot a játékos tanulás csodálatos világában. Csoportszobáink barátságosak és jól felszereltek. Logopédiai foglalkoztatóval, orvosi szobával, nevelői szobával, tornateremmel rendelkezünk.

Óvodánkban a gyermek központi tevékenységformája a játék. Hisszük, hogy a gyermek a játék által fejlődik, és fejleszthető. Az óvónők játékos tevékenységekben segítenek a gyermekeknek megérteni és feldolgozni az őket körülvevő világot, az emberi környezet nyújtotta információkat, a logika és a matematika világát, valamint a kimondott szavakat. Szakmai munkánk gerincét a külső világ tevékeny megismerése adja. Programunk a gyermekek természetes megnyilvánulásaira, egyéni és életkori sajátosságaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értékeket. Ebben a folyamatban kiindulópont a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalat.

1975-től a városban elsőként a mi óvodánkban indult német nemzetiségi nyelvi nevelés, ami azóta is folyamatosan működik.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Óvónők, dajkák jó kapcsolatát fontosnak tartjuk, mert az eredményes szakmai munkához az ő segítő tevékenységekre is nagy szükségünk van.

Működő munkaközösségeink: Vizuális munkaközösség, Egészséges életmód munkaközösség, Önértékelést támogató munkaközösség. Óvodánkban a báb-teamünk is jól működik.

Nagy, füves **udvarunk** kellemes színtere a szabadtéri mozgásnak és játéknak. Számos új és régi mozgásfejlesztő játék teszi vonzóvá. Számunkra egyértelmű és igen fontos a tiszta, friss levegőn való tartózkodás, ezt a különböző mozgásos játékokkal összekapcsolva ki is használjuk.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek, amelyeknek helyszíne a 2017-ben felépült modern, jól felszerelt tornaterem.

Óvodánk szép hagyományokat ápol. A keresztény ünnepek közül kiemelt jelentőségű az adventi, karácsonyi időszak, az ünnepkör szokásainak felelevenítése, de a húsvéti, és

- Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése.
- A szülők speciális szolgáltatás iránti kérelmének bizonyos mértékű beépítése az óvodai életbe.

8.1.2. Az óvodai élet szervezése

Az állandó tevékenységek javasolt heti rendje

Nap	Délelőtt	Délután
Hétfő	Külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás, mindennapos testnevelés	Egyéni fejlesztés -ábrázolás -ének -mese, vers -mozgás
Kedd	Külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás, mindennapos testnevelés	Egyéni fejlesztés -ábrázolás -ének -mese, vers -mozgás
Szerda	Külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás, mindennapos testnevelés	Egyéni fejlesztés -ábrázolás -ének -mese, vers -mozgás
Csütörtök	Külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás, mindennapos testnevelés	Egyéni fejlesztés -ábrázolás -ének -mese, vers -mozgás
Péntek	Külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás, mindennapos testnevelés	Egyéni fejlesztés -ábrázolás -ének -mese, vers -mozgás

Napirend

Időkeret	Tevékenységek
6 ⁰⁰ -7 ⁰⁰	-Gyülekezés, játék az összevont csoportban.
7 ⁰⁰ -10 ³⁰	-Játék, folyamatos tízórai, kötött és kötetlen tevékenységek, mikrocsoportos, és egyéni fejlesztés.
10 ³⁰ -11 ⁴⁵	-Udvari játék, séta, levegőzés.
11 ⁴⁵ -12 ³⁰	-Készülődés az ebédhez, tisztálkodás, terítés, naposi munka, étkezés.
12 ³⁰ -14 ³⁰	-Készülődés a pihenéshez, mese, pihenés.
14 ³⁰ -16 ¹⁵	-Folyamatos ébredés, uzsonna, játék, udvari játék, levegőzés, egyéni fejlesztés, gyógytestnevelés, angol nyelvi játszó, hittan
16 ¹⁵ -17 ⁰⁰	-Közös játék az udvaron, illetve az összevont csoportban.

8.1.3. Az óvodai élet tevékenységformái

A játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Célunk

- a gyermekek elemi pszichikus szükséglete, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, a szülők szemléletformálásával.

A gyermekek a fölhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek.

Gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeként is. Akkor kell erre figyelni, ha a gyermek kizárólag a gyakorlójáték szintjén marad.

A konstrukciós játékhoz kapcsolva megjelenik a barkácsolás, elsősorban az óvónő által barkácsolt kellékek készítésével, amit a gyermek aktív bevonásával hozunk létre.

A gyermek konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az "én készítettem" alkotás örömét.

A gyakorlójáték keretei között bontakozik ki a **szerepjáték**, amely nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta.

A szerepjátékot gazdagítja a gyermek irodalmi élményeire épülő **dramatizálása, bábozása**.

A gyermekek kötetlen módon játsszák el ezeket az élményeket. Módot adunk arra, hogy szándékuk szerint átformálják, vagy szőjék tovább a történetet. Gondoskodunk jelmezekről, kellékekről, eszközökről.

A **szabályjátékok** egyes fajtái a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik. Megtanulják a magatartás alapvető formáit: szerénységet, mértéktartást, eredményre törekvést, kudarcátűrést.

Sikerkritériumok

- A játékban a gyermek teljes személyisége fejlődik.
- Fejlődik az észlelés, megfigyelő-képesség, az önkéntes és szándékos figyelem, az emlékezet és felidézés, a képzelet működése, a gondolkodás.
- Fejlődik szellemi aktivitása, beszédkészsége, problémaérzékenysége, helyzetfelismerő képessége, alkotó képzelete, fantáziája, kitartása.
- Alakul térérzékelése, fejlődik nagymozgása és szenzomotoros ügyessége.
- A gyermek közel kerül az erkölcsi szokások felismeréséhez, elfogadásához.
- Formálódik erkölcsi ítéletalkotása, alakul illembeli viselkedése, udvariassága.
- A játék felerősíti a szocializálódás folyamatát. A közös játék öröme, az élmény együttes megtapasztalása alakítja a társakhoz való viszonyát.
- Kommunikációs kapcsolatteremtő készsége fejlődik.

- A zenei nevelés során alkalmazott játékszabályok segítik az igazságos döntésre törekvést, a konfliktusok megelőzését, a kudarcűrő képesség kialakulását.
- Érzik az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát, tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni, ütőhangszereket használnak.
- A zenei fogalompárokat megkülönböztetik.
- Érzékenyek a természet hangjaira, zörejeire

Verselés, mesélés

Célunk:

- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése versek, mesék, dramatikus játékok segítségével.
- A gyermekek hallgassanak szívesen verset, mesét, váljanak az irodalmi élmények aktív befogadjává.

Feladataink:

- A mese segítségével - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárni a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- A játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek járuljanak hozzá a gyermek érzelmi biztonságához.
- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával.
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- A népi, a klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag megválasztása. A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek egyaránt megjelenjenek.
- A színvonalas irodalmi anyagok összeállításával, irodalmi élmények nyújtásával az igény felébresztése a könyv, a színház iránt.

- Lehetőséget adunk műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, nemzeti szimbólumokkal ismerkedni.
- Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására

Sikerkritériumok

- A gyermek a vizuális technikák gyakorlása során minden alkalommal átéli az alkotás örömét, a sikerélmény pedig újabb alkotásra motiválja. Önállóan tudja alkalmazni a megismert technikákat.
- Formálódik alkotó képzelete, ábrázolókézsége, önkifejezési módja.
- Problémamegoldó készsége fejlődik, kezdeményezővé válik, önbizalma erősödik.
- A változatos cselekvések során a gyermek alkotókészsége, fantáziája csiszolódik, amely hat értelmi képességeinek fejlődésére is.
- Gazdagodik tér-forma és szín képzelete, esztétikai érzékenysége, rácsodálkozik a szépre, tud gyönyörködni.
- Értéktételeket megfogalmazza, tudnak beszélni alkotásaikról.

Mozgás

Célunk:

- Az egészségfejlesztő testmozgás mindennapos biztosításával a természetes mozgásképességek fejlesztése, stabilizálása.
- A mozgáselemek beépülésének segítése a természetes mozgások sorába.
- A társra figyelés képességének fejlesztése
- Az egészséges testi fejlesztés

Feladataink:

- A mozgásműveltség, a mozgáskoordináció fejlesztése a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó sokszínű, változatos, örömteli gyakorlási formákkal.
- Az egészséges életmódra való készségek, jártasságok alapozása.
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.

Anyanyelvi nevelés

Célunk:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében.
- Óvodás gyermekeink érthetően, folyamatosan kommunikáljanak, beszéljenek; gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni; minden szófajt használjanak; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkossanak; tisztán ejtsék a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudják hallgatni és megérteni mások beszédét.

Feladatunk:

- Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik, fejleszthető.
- A gyermek beszédképességének gondozása, fejlesztése.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség-, képességfejlesztés megvalósítása.

Sikerkritériumok:

- A gyermek az oldott, elfogadó környezetben az anyanyelvét egész nap gyakorolja, utánozza.
- Élményeit képes elmondani, mondatokban kifejezni, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, szívesen beszél.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ.
- Feladat megértése, feladattartás, a feladatok egyre eredményesebb elvégzése

Feladataink:

- A tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását
- A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, élményeire, ismereteire.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó, sok érzékszervet foglalkoztató tevékenységek felkínálása.
- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva
- Az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- A játékos cselekvéses tanulás, irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, a gyakorlati problémamegoldás lehetőségeinek biztosítása, kreativitás erősítése.

Sikerkritériumok

- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Német nemzetiségi nyelvi nevelés és kultúráközvetítés

Kétnyelvű csoportjainkban a pedagógiai munka mindkét, a magyar, és a német nyelv fejlesztését szolgálja. Az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül.

Az óvodáskorú gyermeket testi-szellemi fejlettsége és az ebből következő életkori sajátosságai alkalmassá teszik az idegen (német) nyelv befogadására.

biztosítani kell a kisebbségi életet idéző, óvodában használható eszközök, játékok jelenlétét.

- Az óvodai élet tevékenység formáiban a két nyelv használata érvényesüljön.
- A gyermekekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a kisebbségi kultúra és nyelv iránt.
- Életkori sajátosságuknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően forduljanak érdeklődéssel a kisebbség hagyományai, szokásai felé.
- Szeressék meg és a mindennapi játéktevékenység során játsszák szívesen, érezzék sajátjuknak a régi sváb gyermekjátékokat.
- A kisebbségi nevelés feltételeinek megteremtése. Az óvodai tevékenységek során az utánzáson alapuló nyelvelsajátítás és hagyományápolás lehetőségének biztosítása.
- A képességfejlesztő játékok között legyenek német és magyar játékok egyaránt. Német mese és verseskönyvek, kazetták tegyék színesebbé a tárgyi környezetet.
- A kisebbségi nevelés eredményessége érdekében minden nemzetiségi gyermekcsoportban biztosítani kell nemzetiségi óvodapedagógusi végzettséggel rendelkező óvónő jelenlétét.
- Programunk tartalmát az évszakok változásához kötődő néphagyományok és népszokások adják, lehetőséget nyújtva arra, hogy az ünnepekhez kapcsolódó sváb szokásokat természetes módon tegyük a gyermekek életének részévé.

Sikerkritériumok:

- A gyermekekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a német nemzetiségi kisebbség kultúrája és nyelve iránt.
- Ismerjenek a kisebbség kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is)
- Ismerkedjenek meg a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, tanulják meg azok tiszteletét és megbecsülését. Örömmel élik meg a nemzetiségi hagyományokat felidéző ünnepeket, alkalmakat.
- Életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően rendelkezzenek olyan passzív szókinccsel, mely a későbbiekben lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudják a kisebbség nyelvén közvetíteni.
- Egyéni fejlettségüknek megfelelően megértik az óvodai élet során adódó kommunikációs helyzetekben a német nyelvű kifejezéseket.

8.1.4. Ünnepnapok

Fontosnak tartjuk, hogy az ünnepek a mindennapi élettől eltérőek legyenek, és az esemény tartalmától függően a szülők is aktívan közreműködjenek a szervezésben.

Az ünnepek témakörei:

a gyermeki élet ünnepei (születésnap, gyermeknap, édesanyák ünnepnapja, évzáró)

a természettel, néphagyománnyal összefüggő ünnepek

- Őszi ünnepkörök: Szüret, Bornap, Márton-nap, Állatok világnapja
- Téli ünnepkörök: Adventi készülődés, Mikulás, Luca, Karácsony, Újév, Farsang,
- Tavaszi ünnepkörök: Húsvét, Víz világnapja, Föld napja, Madarak, fák napja, Pünkösöd
- Nyári ünnepkörök: Környezetvédelmi világnap
- Társadalmi ünnep: Március 15.

Feladatok:

- Minden jeles napot előkészület vezet be, amelyhez az óvodapedagógus a gyermek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan változatos tevékenységeket biztosít.
- Maga az ünnep külsőségeivel együtt vidám hangulatú, felszabadult együttlét legyen.
- A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve az óvodapedagógus ismertesse meg a gyerekekkel az ünnepek jelképeit, az ünnephez kötődő hagyományokat.

Sikerkritériumok:

- A gyermek megismeri szülőföldjét, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, és megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- A szocializáció szempontjából meghatározó közös élmények hatására a gyermek teljes személyisége fejlődik. Alakul szociális beleérző képessége, kapcsolatteremtésben kezdeményezővé válik, elsajátítja a társas együttélés viselkedés normáit.
- Formálódik segítő és tolerancia készsége. Az udvariassághoz, az illemhez tartozó szokásokat: figyelmesség, köszönés, kérés, megszólítás, udvarias viselkedés, vendégfogadás alapformáit ismeri, képes magáévá tenni.

8.1.5. Óvoda rendezvények, hagyományok

Program	időpontja
- Autómentes világnap - Móri Bornapi rajzkiállítás /kétévente/	szeptember
- Állatok világnapja - Őszi kirándulások - Őszi Sportnap az óvoda udvarán - Színházlátogatás szervezése gyerekeknek - Úszásoktatás - Salátanap	október.
- Nemzetiségi hét - Márton napi lampionkészítés, Márton nap	november
- Adventi készülődés - Mikulás az óvodában - Óvodai báb-team előadása - Luca nap - Óvónői kórus a városi adventre - Óvodások karácsonya, Betlehemezés - Pászti M. Zeneiskola Karácsonyi hangversenye - Karácsonyi családi nap	december
Téli kirándulások a város környékén	január
- Óvodások Farsangja - Alapítványi farsangi bál - Nagycsoportosok Hétpróbája	február
- A víz világnapja - Nyílt napok - Kiszézés	március
- Sport délelőtt a W.S Szabadidő Központban - Húsvéti Játsszóház - Föld Napja	április
- Csoportos Anyák Napja - Madarak és fák napja	

	villanysütő, hajszárító, mikrohullámú sütők, CD lejátszók, televíziók, vetítő gépek.
Az óvoda helyiségei, bútorzata, berendezése	Valamennyi (6) csoportszobában a gyermekek létszámának és méretének megfelelő, többnyire természetes anyagból készült szék, asztal valamint gyermek bútor található. Öltöző szekrényeink a gyermekek méretének és számának, a gyermekmosdók az ÁNTSZ előírásainak megfelelőek. Modern tornatermünkben biztosítottak a mozgásos tevékenységekhez szükséges változatos eszközök. Logopédiai foglalkoztató áll rendelkezésünkre, amely a gyermekek fejlesztéséhez szükséges eszközökkel és bútorzattal felszerelt. Orvosi szoba a szükséges valamennyi eszközzel ellátott, ami egyben a nevelői szoba funkcióját is betölti! Felszerelése: asztalok, székek, polcrendszerek, hűtőszekrény, falitábla, szakkönyvek, mikrohullámú sütő. Teakonyha, öltöző, zuhanyzó áll a felnőtt dolgozók rendelkezésére.

8.2. Aranyalma Tagóvoda Magyaralmás

8.2.1. A MI óvodánk

Programunk a gyermekek alapvető tevékenységére, a *szabad* játékra, a mozgásra, a környezet tevékeny megismerésére, szeretetére, a természet védelmére épül.

Szívügyünknek tekintjük a környezet megismertetését és megszerettetését. Évről évre gazdagabbak lettek gyermekeink a csoportos kirándulások, erdők, mezők bejárásával, fák, bokrok, növények életmódjának megismerésével.

A gyerekek is közvetlen, mindennapi kapcsolatban állnak a természettel, falusi környezettel. Rendszeres kirándulásaink során hagyománnyá vált a természet változásának megfigyelése. (Fenyves erdőben, játszótéren.) Közösén ültettük a gyerekekkel az udvarra az élő növényeket, bokrokat, fákat. A helyi adottságokat figyelembe véve, kiemelt feladatnak a játékos természetvédelmet és a környezetvédelmi nevelést választottuk.

8.2.2. Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges fejlődéséhez az állandó, jól megszervezett, rugalmas és folyamatos napirend biztosítja a megfelelő keretet. Tervezésnél figyelembe kell venni a gyermek életkori sajátosságait, szükségleteit, gondozására fordítható időt. A napirend tájékoztatást ad arról, hogyan épülnek egymásra különböző tevékenységek. Ezek alapján minden csoportban az óvodapedagógus dolgozza ki a gyerekek részére a legideálisabb napirendet. A napi- és hetirend az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítható.

Napirend

Az óvoda nyitásától ebédig (4-5 óra)	Szabad játék a csoportszobában és a szabadban Folyamatos reggeli Játékban folyó tevékenységek ¹ • Rajzolás, <i>festés</i>, mintázás, kézimunka • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc • <i>Verselés, mesélés</i> • A külső világ tevékeny megismerése • Mindennapos <i>tervezett</i>, szervezett és szabad mozgás

Délben	Készülődés az ebédhez Ebéd

Ebédutól hazamenetelig	Készülődés a délutáni lefekvéshez Mese, pihenés, alvás Egyéni alvási igényüknek megfelelően: folyamatos ébredés – ébresztés Uzsonna Szabad játék, ill. a délelőtti megkezdett tevékenységek folytatása, ill. befejezése – hazamenetelig.

A napirendi elvek alapján a párhuzamosan végezhető tevékenységek a differenciált bánásmód elvei szerint valósulnak meg. A gyermeki fejlettség és fejlődési ütem határozza meg a szervezett irányított tevékenységek időtartamát és tartalmi megvalósításának jellemzőit, a választott módszereket, eszközöket, a helyet...

A nyári hónapokban a napirend megváltozik.

---

¹ A játékban folyó *szervezett, irányított* tevékenységek naponta más – más terület kiemelésével valósulnak meg a csoportnaplóban rögzített hetirend alapján.

8.2.3. Az óvodai élet tevékenységformái

Játék

A szabad játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb része. A szabad játék a gyermek elemi, pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé. A kívülről indított és vezérelt tevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakozása. Továbbá célunk, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a tanulás.

A játék tudatos felhasználása és indirekt irányítása azt is jelenti, hogy azokat a sajátosságokat fejlesztjük ki, erősítjük, amelyek által hatását kifejti: a játék önkéntességét, a játékban a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását.

Feladatok

- A játékhoz szükséges eszközök biztosítása.
- Léghkör.
- Idő.
- Eszközök.
- Tapasztaltszerzés és élmények.

A jókedvű, vidám léghkör megteremtésével az óvodapedagógus segítheti az érzelmekben gazdag, alkotó játék kialakulását. A „kuckósítással” az elérhető magasságban lévő eszközökkel a csoportszoba egésze a játék színterévé válhat.

A gyerekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, bőven van lehetőségük a saját ötleteik alapján a természetes anyagok: homok, víz, kavicsok, termények, csigák, stb. felhasználására. Az udvaron a gyermekeknek legyen lehetőségük a különböző szerepjátékok kibontakozásához is. Biztosítjuk a szerepjátékhoz szükséges eszközöket (pl.: babaházban asztal, szék, babakocsi, babák, stb.).

A játéktevékenység az óvoda nyitásakor kezdődik. Ettől kezdve szabadon választhatnak játékot. A játék folyamatosságát a rugalmas napirend biztosítja. Az étkezés, tisztálkodás és alvás kivételével csaknem minden időt játékra fordítunk.

Az óvodás korban a játékon belül fokozatosan összerendeződik, tehát nem választható szét egymástól a gyakorlás, a konstrukció, a szerep és a szabály, valamint a tanulás és a munka.

A szimbolikus játékok az óvodáskor igazi játéakai, de megtalálhatók az érzékszervek funkcióit próbálgató, gyakorló játékok is. (Különösen akkor, ha valami új dologgal ismerkedik a gyermek.)

Szabályjátékok is folynak az óvodában, bár a szabálytudat még labilis ebben az életkorban. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékapcsolatok alakulását. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a tevékenységekre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

Programunkban az óvodapedagógus feladata az, hogy a gyermekek játékát figyelve és követve, az „itt” és „most” adódó lehetőségeikhez kapcsolódva, töltsen meg a játékot műveltségtartalommal.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Képesek legyenek elmélyülten, önállóan, akár több napon keresztül is játszani egy-egy játék témában.
- Egyéni ötleteik alapján már önállóan képesek különböző anyagok, eszközök, bonyolult játékelemek alkalmazására.
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és a különféle kapcsolatokat.
- Eljutnak az önállóság és a kezdeményezés olyan fokára, hogy megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában a játék előzetes, kollektív tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában otthonosan mozognak.
- A barkácsolás természetes alkotórésze legyen a szerepjátéknak, a gyerekek maguk kezdeményezzék egy-egy esetben a barkácsolást a maguk által választott módon és eszközökkel, s a létrehozott alkotást használják fel további játékuk során.
- Nagy kedvvel, vidámsággal játsszák a szabályjátékokat, és egymást is a szabályok betartására figyelmeztessék.
- A szabályokhoz való ragaszkodáson kívül az egészséges versengési tendencia is jelentkezzen a gyermekeknél.

Verselés, mesélés

Célja:

Az anyanyelv megismertetése és az irodalmi érdeklődés felkeltésénél változatos irodalmi élmény biztosítása, lehetőséget adva ezzel a gyermek élményfeldolgozásához, érzelmi és értelmi fejlődéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi anyag kiválasztása.
- Irodalmi érdeklődés felkeltése.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése.
- Helyes mintaadással az anyanyelv fejlesztése, olyan csoportlégkör megteremtése, ahol a gyermek kérdezni mer; élményeit elmondhatja.
- Olyan irodalmi anyag kiválasztása életkori sajátosságaiknak megfelelően, amely kapcsolódik az évszakokhoz, a természet szépségéhez, környezetvédelemhez és az aktuális megfigyelésekhez, tapasztalatokhoz.
- Az önkifejezés fejlesztése érdekében vers és mesealkotások mozgással, ábrázolással történő megjelenítésére is teremtsen lehetőségeket.
- A sajátos nevelési igények kielégítése érdekében differenciált bánásmód elve valósuljon meg.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- A gyermekek várják és kérik a mesét.
- Szívesen mondogatnak rigmusokat, mondókákat, verseket.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak egyszerűbb meséket.
- Az érthető, kifejező beszédképesség alapjai kialakulnak, gondolkodásuk, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik és beszédkedvük erősödik.

A gyermekeknek legyen lehetőségük élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő, szabad témaválasztásra. A képalakítás jelenjen meg rajzolással, festéssel, zsírkrétaival, papírragasztással. A környezet esztétikai alakítása is kapjon helyet a tevékenységekben.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

Mozgás

Az óvodapedagógus feladatai:

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

Külső világ tevékeny megismerése

Célja:

- Olyan gyermekeket nevelni, akik szeretik a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, ismerik és védik környezetüket.
- A gyermekek fogékonyak a körülöttük lévő élő és élettelen környezet szépségei iránt
- A környezet megismerése közben alakul a gyermekek nagyságbeli-, tér- és síkbeli-, mennyiségi-, alaki szemlélete. A matematikai kifejezések fokozatosan beépülnek a beszédükbe. A matematika jellegű tevékenységeket alkalmazzák a mindennapi óvodai életben, valamint az irányított tanulási szituációkban.
- Megtalálják, felismerik a környezeti jelenségekben a jót és a szépet, azt megbecsülik, és képesek a tenni akarásra.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mi, a gyermekekkel együtt élő felnőttek építsünk a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira; biztosítsunk olyan jellegű élményszerzést, mely lehetővé teszi a közeli, ill. a távolabbi környezetükben végbemenő folyamatok megláttatását, az azokban való tevékeny részvételt.
- Fokozottan figyeljünk a környezet- ill. a természetvédelem fontosságára.
- A környezeti nevelés állandóan, mindenkor folyamatossgal jelenlévő hatás legyen az óvodában.
- A szülők segítségével tegyük környezetbaráttá a gyermekek közvetlen környezetét, a csoportszobákat, az óvoda udvarát.
- Biztosítsuk a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését: szülőföldjét, helyi hagyományokat, szokásokat. Tanulja meg ezek szeretetét, védelmét is. A sokrétű tapasztalat- és ismeretszerzés közben alakítsuk nagyságbeli-, tér- és síkbeli-, mennyiségi szemléletét.
- A gyermekek és a felnőttek környezetkultúrájának és biztonságos életviteli szokásainak alakítása.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Megtanulja értékelni a természet szépségét, annak állat- és növényvilágát, óvja és védi, gondozza azokat.
- Pozitívan fejlődik a tenni akarás, munkához való viszonya, nő feladattudata, kitartása.
- Felfedezi és megismeri az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat, melyek a környezetében rejlenek.
- Ismerik lakcímüket, születésük helyét és idejét, szüleik nevét, foglalkozását.
- Ismerik az őket körülvevő közlekedési feltételeket, eszközöket, betartják a kulturált közlekedés szabályait.
- Kialakul igényük a környezetük szépítésére, megóvására.

Munka jellegű tevékenységek

Célja:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül, olyan készségek és tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelesség teljesítését.

Az óvodapedagógus feladatai:

A játékos tevékenység által fejlődjenek ki a gyermekeknek azok a készségei, melynek során tudja önmagát kiszolgálni.

Jusson el a saját személyével kapcsolatos munkakészség kialakulása után a közösség érdekében végzett munkáig.

Feltétlenül fontos az önállóság biztosítása a csoportban; kellemes légkör, jó hangulat.

Biztosítani kell a fokozatosságot, folyamatosságot és a kellő gyakorlási lehetőséget.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- részt vesznek a csoportszoba díszítésében, átrendezésében,
- vigyáznak a terem rendjére,
- segítenek minden évszakban az udvar, és a kert rendezésében.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás jellemzői

Célja: támogató tanulási környezet kialakítása, építve az előző ismeretekre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- utánzás, mintakövetéses tanulás,
- spontán ismeretszerzés megteremtése,
- felfedeztetés,
- cselekvő, *felfedezéss* tanulás megvalósítása,
- kreativitás erősítése,
- gyakorlati problémamegoldásra nevelés.

Az óvodapedagógus értékeli differenciáltan az egyéni fejlődési ütemek figyelembevételével a gyermekek tanulási tevékenységeit.

8.2.4. Az óvodai hagyományok ünnepei, egyéb rendezvények

A gyermek életének jeles napjai

A gyermekek születésnapját csoportonként megünnepeljük. Az ajándékot az óvónők együtt készítik a gyerekekkel, a kínálnivaló csemegét az ünnepelt hozza.

Célunk, hogy a gyermekek minél gyakrabban átéljék az „örömszerzés” élményét, és egymás iránti figyelmük, érzékenységük növekedjék.

Egyéb ünnepeink

Mikulás

Napokkal előtte megkezdődik a Mikulás-várás és a cselekvésben, képzelődésben folyó készülődés.

Mikulás napján megérkezik az óvodába a Mikulás és ajándékot hoz nekik.

Karácsony

Az óvodapedagógusok és gyermekek elkészítik az adventi koszorúkat minden csoportban. Hétről hétre egy-egy újabb gyertya gyúl ki rajta, jelezve az ünnep közeledtét. Arra törekszünk, hogy az ünnepvárás jelen legyen a mindennapi viselkedésünkben és hangulatunkban.

Advent során ajándékot készítünk a szülőknek.

Az utolsó együtt töltött napon a gyerekekkel közösen feldíszítjuk a fenyőfát és közben verselünk, énekelünk a karácsonyfáról.

Farsang

Hagyományunknak megfelelően a farsangot, télbúcsúztatót az óvodában tartjuk (a két csoport közösen).

A gyerekek vidám jelmezekbe öltözve, önfeladt jókedvvel, táncolva töltik ezt a napot.

Március 15.

A gyermekek életkorának megfelelően az egyes csoportokban külön emlékeznek meg erről a napról. Kokárdákat, zászlókat készítünk a gyerekekkel. Az elkészített zászlókat elhelyezzük az 1848-as kopjafánál.

Húsvét

Locsolóvers-tanulással, tojásfestéssel, díszítéssel készülődünk.

Az óvodapedagógusok az udvaron a fák, bokrok alá elrejtett húsvéti meglepetéssel kedveskednek a gyermekeknek.

Anyák Napja

Ezen a napon délután várjuk a csoportokban az édesanyákat, nagymamákat. Versekkel, énekekkel, a gyerekek által készített ajándékkal köszönti mindenki az anyukáját, nagymamáját.

Gyermekek Napja

A szülőkkel együtt készülünk erre a napra. Közös játékokat, mozgásos versenyjátékokat szervezünk. Közben a szülők által készített finomságokat fogyasztjuk.

Zenés előadóművészeket is hívunk a gyermekek szórakoztatására.

Évzáró, búcsú

Az egész évben tanult versekből, énekekből, mondókákból válogatva kis csokrot nyújtunk át a szülőknek.

Az iskolába menők egy-egy verssel, énekkel búcsúznak társaiktól és az óvoda dolgozóitól.

Eszközjegyzék

Tevékenység megnevezése	Eszközök
Játék	Szabályjáték : társasjáték , kirakók , puzzle , logikai játékok . Konstruáló játék : építőkockák , egymásra rakható ill. Illeszthető elemek . Gyakorló játék : olyan eszközök , amelyek alkalmasak a gyerekek manipulációs vágyainak kielégítésére . Szerepjáték : táskák , hátizsákok , babakocsi , hintalovak , orvosi táska , babaszoba babákkal , felszerelt babakonyha , fodrász eszközök , autók . Udvari játékok : labdák , függőhíd , mászóókák , hinták , csúszda , trambulin , roller , homokozó Játékok .
Irodalom , anyanyelv	Mesekönyvek , leporellók , jelmezek , kesztyűbábok .
Ének-zene , énekes játék	Magnó , hangszerek , énekes játékokhoz használt eszközök (kalap , kendő , bot , fejdíszek ...) .
Vizuális nevelés	Színesceruzák , zsírkréták , ollók , kartonpapír , krepp-papírok , színeslapok , festékek , ecsetek , rajzlap , kavicsok , termések .
Mozgás	Tornaszőnyegek , szalagok , labdák , bordásfal , babzsákok , Scogym-tornaszer , Greiswald-pad .
Környező világ tevékeny megismerése	Akvárium , mértani testek , Minimat készlet , számkártya , logikai készlet , szöges tábla , színesrúd .
Munka jellegű tevékenységek	A gyermekek méreteihez igazodó seprű , lapát , étkezéshez szükséges eszközök .

Technikai eszközeink : laptop , nyomtató , aszalógép , villanyrezsó .

Az óvoda helyiségei , bútorzata , berendezése : gyermeklétszámnak megfelelő asztalok , székek . Gyermekek méreteinek megfelelő gyermekmosdó .

8.3. Eszterlánc Tagóvoda Fehérvárcsurgó

Eszközjegyzék (az eszközöket és felszereléseket a tevékenységeknek és a gyermekek létszámának megfelelően biztosítjuk)	
<i>Tevékenység</i>	<i>Eszközök</i>
Játék	<u>Gyakorlójáték</u>: képességfejlesztést szolgáló eszközök <u>Konstruáló játék</u>: fakockák, LEGO, fa vasút, építőelemek, <u>Szimbolikus szerepjáték</u>: a valóság tárgyainak, jelenségeinek kicsinyített eszközei. Pl.: babák, edények, babakocsi, babaház, orvosi és fodrász eszközök, közlekedési eszközök, állat-figurák, jelmezek... <u>Szabályjátékok</u>: a játék jellegéből adódó eszközök, pl.: labda, szalag, kártya, társasjáték, lottó, puzzle, kirakó, különféle logikai játékok... <u>Udvari játék</u>: hinták, csúszdák, mászókák, babaház, trambulín, homokozó játékok, motorok, labdák, kisebb-nagyobb karikák, ugráló kötél... Sérülés specifikus fejlesztőjátékok a sajátos nevelési igényű gyermekek részére. Esztétikus eszköztárolók
Irodalom, anyanyelv	Képes- és mesekönyvek, leporellók, bábok, fejdíszek, ünnepi jelmezek, fa meseillusztrációs készlet,
Ének-zene, énekes játék	Szintetizátor, dalos játékokhoz kellékek, magnók, hanghordozók
Vizuális nevelés	Jó minőségű ecsetek festékek, gyurmák, agyag, ceruzák, zsírkréták, ollók, különféle méretű, színű és anyagú papírok, ragasztók, fonalak, textíliák, nyomdák, kavicsok, kövek, termések, termények, természetes anyagok... A népi kismesterségekkel ismerkedéshez szükséges felszerelések pl.: körmöscke, szövőkeret...
Mozgás	Mozgásfejlesztő készlet, Ayres eszközök, Tornaszőnyegek, padok, bordásfal, tornaszoba
A környező világ tevékeny megismerése	<u>A természeti és társadalmi környezet</u>: diák különböző témakörökben, földgömb, nagyítók <u>Környezetünk mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyai</u>: nagyítók, mikroszkóp,

8.3. Eszterlánc Tagóvoda Fehérvárcsurgó

8.3.1.

Az óvodai nevelés célja

- Az óvodások nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a személyiség fejlődésének biztosítása, elősegítése. Járvanak szívesen hozzánk és érezzék jól magukat óvodánkban.
- A szociokulturálisan és emocionálisan hátrányos helyzetű gyermekek testi-lelki szükségleteinek pótlása.
- Érzelemgazdag és élménybő, egymásra épülő tevékenységek biztosításával, az évszakokhoz kapcsolódó ünnepkörök és jeles napok, hagyományok ápolása.
- A többi gyerekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése az Alapító Okirat-ban foglaltak szerint.

Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

A komplex hatások érdekében változatos, egymásra épülő tevékenységeket szervezünk, építve a gyerekek kíváncsiságára, megismerési vágyára.

Játékos tanulási helyzetekben fedezik fel a világot úgy, hogy közben élmény tapasztalatokra tesznek szert és sok új információhoz jutnak a felnőtt tudásán keresztül.

Megfelelő szakemberek bevonásával a szülőkkel együttműködve, prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.

- Egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- Az évszakok változásaihoz kapcsolódó ünnepek és jeles napok hagyományainak ápolása a mindennapokban

A játékos tanulási helyzetekben fedezik fel a világot úgy, hogy közben számtalan tapasztalatra tesznek szert a felnőtt tudásán keresztül.

Meghatározó szerepet szánunk a játéknak, a verselés-mesélésnek, énekes játékoknak, a mozgásnak (OVI Foci), a külső világ tevékeny megismerésének (matematikai tapasztalatok szerzésének), a munkajellegű tevékenységeknek és az évszakokhoz kapcsolódó zöld jeles napoknak, néphagyományok ápolásának.

A „**NÉV KÖTELEZ**” szállóige fogalmazza meg mindennapjaink céljait, feladatait. Láncként kovácsolja össze gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek, felnőtt-felnőtt kapcsolatát. Nevük betűi mellé megfogalmaztuk **küldetésünket**:

E lérendő célunk, hogy óvodáskor végére a környezetben jól eligazodó, megfelelő testi fejlettséggel rendelkező, érdeklődő, kíváncsi gyerekek kerüljenek az iskolába.

SZ ámunkra nagyon fontos az érzelmi nevelés, mellyel elérjük, hogy gyermekeink bizalommal fordulnak a felnőttek és a környező világ felé. Szeretnénk, ha tisztelettudóak, közvetlen kommunikációra képesek és a közösségi életre alkalmasak legyenek.

T udatosan tervezzük óvodánk küllemét, és biztosítjuk az esztétikus, tiszta környezetet. Otthonos, tiszta környezet megtartása, folyamatos alakítása célunk.

E l kívánjuk érni, hogy óvodánkra jellemző legyen a partneri igények figyelembevétele és kielégítése.

R átermett, magas szintű felkészültséggel törekszünk a családi nevelést kiegészíteni, úgy, hogy gyermekeink fejlesztését a népszokások, a környezet változása és a helyi hagyományok körében tervezzük.

L elkesen, lendülettel éljük mindennapjainkat, az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve történjen a nevelés.

Á llandó tevékenységekkel adunk teret a gyermeki fantázia szárnyalásainak. Élményekben gazdag tevékenységet biztosítunk gyermekeink számára, mellyel ismereteket és tapasztalatokat szereznek. Ápoljuk a néphagyományt, mely keretet ad óvodai életünk egészének, ismereteket nyújtva a világról. A legközvetlenebb módon nevel a mindennapi élettel az életre.

N agyon hiszünk a gyermek fejleszthetőségében. Valljuk, hogy minden gyermek egyedi és megismételhetetlen. Segítő kezet nyújtunk a nehéz körülmények közt élő és a speciális nevelést igénylő gyermekek számára. Segítjük a gyermekek életkorának megfelelő helyes életritmus kialakítását, testi, szellemi és szociális fejlődésük elősegítését.

C élünk és egyben küldetésünk, hogy óvodánk a boldog gyermekkor színtere legyen és ezért felelősséget vállalunk. Törekszünk arra, hogy óvodánk működése a jelen és jövő kihívásainak megfeleljen.

[illegible][illegible][illegible][illegible]

8.3.4. Az óvodai élet tevékenységformái

Hagyományőrzés, jeles napok:

Néphagyományőrzés

Több éve már próbáljuk összegyűjteni falunkban, megyénkben, hazánkban élő néphagyományokat, népszokásokat. Egy-egy ünnepkörhöz kötődnek az ilyen jellegű tevékenységeink, már tudatosan törekszünk arra, hogy szervesen beleszőjük nevelőmunkánk folyamatába. Természetes anyagokkal, különböző technikákkal ismertetjük meg gyermekeinket (agyagozás, csuhézés, szövés...). A parasztember évszázadokon keresztül a természet megszabta körforgásban élte életét. Az őszi termény – betakarítással párhuzamosan ismét elvégezte a szántást, a búza vetését, mely az egész következő évre meghatározta a család sorsát. Tehát az őszi nagyon lényeges volt az életében. Ez utóbbi gondolatot vetítettük az óvodai nevelés területére: a volt nagycsoportosok iskolakezdésével egy időben kezdjük az új kiscsoportosok nevelését. Az átgondolt, alapos pedagógiai tervező-szervező munka olyan jelentőségű, mint a búza vetése. Mindkettő ősszel kezdődik, meghatározó és körforgásszerűen visszatér.

Jeles napok, hagyományok

Óvodánkban az évszakhoz kapcsolódó ünnepkörök, jeles napok adnak keretet munkánknak.

A gyerekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek és hogy mindennek meg van a maga ideje. A várakozás, a készülődés fokozza az ünnephez fűződő érzelmet, belső tartást ad és ezáltal teljesebbé válik a gyermek személyisége.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

- Vers, mese, dramatikus játék (népmesék, mondókák, közmondások, találós kérdések)
- Ének, énekes játékok, zenehallgatás (énekes gyerekjátékok, népdalok, hangszereken)
- Rajz, mintázás, kézimunka (tárgykészítő népi játékok, szövés, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalács sütés)
- A környezet tevékeny megszerettetése
- Találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások
- Mozgás, mozgásos játékok (ügyességi és sportjátékok)

Óvodánk jeles napjai

- Mihály nap (szeptember 29.)
- Szent Vendel napi nyájbehajtó (október 20.)
- András nap a Fonóban (november vége)
- Advent (november 30-ától utáni első vasárnaptól)
- Karácsony (Advent negyedik vasárnapjáig)
- Farsang (Vízkeresztől Hamvazó szerdájáig)
- Húsvét
- Pünkösöd (Húsvét utáni hetedik vasárnap)

Szeptember, Október

Figyelemmel kísérjük a termések betakarítását, tárolási lehetőségeket, az emberek szorgos munkáját. Szent Mihály napja kedvelt ünnep volt régen, a betakarított terméseket, a behajtott állatokat a csurgói emberek a fehérvári piacon cserélték el a munkájukhoz szükséges eszközökre. A Mihály napi vásárok hangulatát próbáljuk idézni a gyerekek és az általunk készített őszi portékák vásárán.

Őszi sétáink alkalmával a színes erdő kincseit figyeljük meg. Mi is gyűjtjük a természet ajándékait, díszítjük vele a csoportszobánkat, készítünk termésbábokat, hangszereket. A nagyok már segítenek az öreghegyi szüretelésben is. Falunkban újraéledő szüreti felvonulásban mi is aktívan részt veszünk. Gyűjtögetünk magvakat, amivel majd etethetjük télen a madarakat, vadgesztenyét, tobozokat, amiből készülhet akár az adventi ajtódísz, koszorú, leveleket képek nyomatok készítésére, közben jót hancúrozhatunk az avarban, csuhét például babának, kukoricaszárból csőszkunyhó is lehet, a töklámpás hangulatot varázsol elalvás előtt.

Megfigyeljük az állatok viselkedését, láthatunk V alakban repülő vadlibát, villanydrótra sorakozó füsti fecskéket.

November

Fehérvárcsurgó védőszentje Szent Katalin. Ilyenkor van nálunk a búcsú ünnepe. András zárja hegedűjével a „bíborfényű ősz”-t. Ekkor kezdődnek a nagy disznóölések sora, s a rokoni látogatások ideje. Előfordult már, hogy jókora hóesés fehérbe öltöztetett mindent erre a napra. „Ha Katalin kopog, karácsony tocsog.” – tartja a közmondás.

Karácsonyig szépen kivirágozhat a Katalin, András vagy Borbála napkor szedett ág. Luca napján pici cserépbe búzát vetünk, s ha erre nézünk a karácsonyfa mellett, gondolhatunk egymásra. Elkészítjük az adventi koszorút, s naptárt. Lázás készülődés kezdődik, ajándékok, mézeskalács, fenyődísz, üdvözlőkártyák formálása során beszélgetünk, énekelgetünk, mondókázunk. Lelkileg is ünneplőbe öltözünk.

December

A várakozás, ünnepi készülődés a Mikulás bácsi érkezésekor picit „abbamarad”, s utána újra nagy lendülettel készítjük az asztaldíszeket, mártogathatjuk a gyertyát, ablakdíszeket festünk, dióhéjból bölcsőt készítünk a babáknak, stb. Sokat beszélgetünk a családról, hiszen a szeretet ünnepe a legjobb családi ünnep. Lucázunk, Betlehemezünk, s közben ünnepi díszbe öltöztetjük a csoportszobát, hiszen egyre közeledik az ünnep. Nagyik karácsonyán minden kisgyerek papáját, mamáját látjuk vendégül kaláccsal és habos kakaóval. Az évszakkoncertünk és a köszöntők mindig meghitt pillanatok adnak közösségünknek. A gyertyafényes karácsony ünnepi asztalára kerülnek a terítők, az asztaldíszek, az ajándékok. Zenét hallgatva játszunk, mesélünk, beszélgetünk gyertyafénynél. Gondolunk a hiányzóinkra, s békében és szeretetben várjuk az új esztendőt.

Január, Február

A farsang kezdődő napja a Vízkereszt utáni „regélő hétfő”. Ilyenkor az oviban is a „regélés” folyik, hiszen a hosszabb otthonlét után a gyerekek alig győzik elmondani mi minden történt velük. A gyerekek újévi köszöntővel járják a csoportokat és kívánnak egészséget, békességet

mindenkinek. Az oviban ismét nagy készülődés veszi kezdetét. Maskarákat „gyártunk”, jelmezeket készítünk, zajjal, vígalommal, színes kavalkáddal, felvonulással elbúcsúzunk a téltől. A Katica, Süni és Napocska csoportjaink külön-külön, ám egymást mulattatva báloznak.

Március, Április

Sándor, József, Benedek meghozzák a meleget. Újra hancúrozhatunk a szabadban, megfigyelhetjük a sekély vízben az ebihalak hogyan fejlődnek békaporonttyá. Húsvét előtt – mint a felnőttek – járjuk a határt. Figyeljük a tavaszi változásokat, a természet ébredését, a gyorsan vonuló felhőket, a madarak visszatérését. Közben-közben a lányok titkon tojást festenek, a fiúk locsolóverset tanulnak. Mi ilyenkor mindig elmeséljük a régi locsolási szokásokat, amikor még kútvízzel locsolták a lányokat. Nagy élmény ilyenkor az élő nyúl simogatása, kergetése vagy a tojásgurítás. Nyuszi-túrára indul az óvoda apraja-nagyja, hogy a fűben megkeresse a nyuszi tojásokat és kezdetét veszi a feledhetetlen tojásgurító verseny. Lázás készülődés előzi meg Tavaszváró ünnepünket, ahol tavasz ígéző versekkel, énekekkel lepjük meg vendégeinket.

Május, Június

„Szívvel-lélekkel” készülődünk a legbensőségesebb ünnepre az anyák-napjára. Énekeket, verseket, mondókákat tanulunk, ajándékokat készítünk, így lehetőséget biztosítunk az édesanyák, nagymamák köszöntésére.

Évzáró ünnepélllyel, a nagyok ballagásával zárjuk a szorgalmi időszakot, melyet a gyerekhét forgataga követ. Ezen a héten a gyerekek bábelőadásokat láthatnak, paci-túrán vehetnek részt a közeli vadasparkban, mozgásos versenyjátékok és különböző programok várják őket.

Június első hetében erdei ovit szervezünk az iskolába készülő gyerekeknek. Az erdei ovi alkalmain különböző zöld ovis témákat dolgozunk fel a projektmódszer segítségével, a környezeti nevelés hatékony színvonala érdekében. Lámpásainkkal indulunk a Manó sétára. Így búcsúzunk az óvodánktól és aznap éjjel itt alszunk az óvodában, felelevenítjük a nagycsoportosokkal az elmúlt három év kedvenc meséit, énekeit, verseit, történeteit. Az italtvós nap után az óvoda minden dolgozója és a nagycsoportosok kirándulásra indulnak. Ezek az élmények biztosítása a felfedezés örömeinek megéreztetése és a külső világ tevékeny megismerésének módszere is egyben.

A játék, játékba integrált tanulás

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie.

A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. Bármelyik élménye játékának forrása.

Játéka közben belső képeket készít, s ezeket a fantáziákat vetíti ki a játékeszközökre. Minél több variációs lehetőséget biztosítunk a szabad játszásra a képzelőereje annál jobban fejlődhet.

A néphagyomány jeles napjaiból merített mondókák, versek gazdagítsák mindennapjaikat. A mese és versanyag összeállításánál vegyük figyelembe az életkori sajátosságokat. Vegyes korcsoport miatt ügyeljünk a fokozatosság elvének betartására. Az ismétlések gyakoriságával önerősítő módszerekkel segítsük a gyerekek személyiségfejlődését.

Használjuk ki a dramatikus játék és bábozás személyiségformáló hatásait a 3-7 éves gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodóan.

Feladatunk:

- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása, népi, klasszikus, kortárs irodalmi művek felhasználásával.
- A gyermekek versekhez, mesékhez fűződő pozitív viszonyának kialakítása.
- A gyerekek aktív bekapcsolása a verbális tevékenységekbe.
- Az óvónő naponta többször kezdeményezzen verset, mondókát, mesét.
- A mindennapi mesék hatására segítse elő a dramatizáláshoz és bábozáshoz szükséges eszközökkel a mese tartalmának kijátszását.
- A gyermekek szociális érzelmeinek gazdagítása, a közös mesehallgatás közösségformáló hatásának fokozása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Várják, szeressék és igényeljék a mesehallgatást,
- Figyelmesen hallgassák végig a mesét, s tekintetükön látszódjanak a belső képzeleti képek.
- Alkossanak saját meséket, tudjanak saját történeteket kitalálni.
- A meséről beszélgessenek, szófordulataikat beszédükben alkalmazzák.
- Bábozás, dramatizálás, mesejelenetek ábrázolása kedvelt tevékenységeik közé tartozzanak.
- Mesekönyvet önállóan nézegessék, hozzájuk kapcsolódó szöveget összefüggően mondjanak, vigyázzanak a könyvekre.
- Játék részeként verset, mondókát az alkalmakhoz illően önállóan mondjanak.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

Az óvodai énekes nevelés felkelti érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, a zenére való fogékonyságukat. Megszeretteti a gyerekekkel az énekelgetést, az énekes játékokat.

„Az énekes játék – ősidők óta a gyermek életének legfőbb öröme! Ennél szebben és pontosabban nem fejezhetnénk ki a zene és mozgás kapcsolatát.

Célunk:

Feladatunk:

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Ismerjék az ünnepekhez kapcsolódó dalokat, zenei anyagokat
- Énekeljenek hat hangterjedelmű dalokat, egyszerű utánzó mozgással kísérve.
- Ritmus- és dallamvilágban különbséget tudjanak tenni a halk-hangos, lassú gyors relációk között.
- Találjanak ki dallamhoz mozgást, játékot, próbálkozzanak dallamrögtönzésekkel.
- A gyermekek önként, belülről fakadó késztetésként énekeljenek.
- Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekeljenek együtt.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják.
- Dallamfelismerést, ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazzák.
- Egyöntetűen körbejárjanak szép testtartással, kézfogással is.
- Egyszerű táncos mozgások elemeit ismerjék
- Élőzenét, népzenei, műzenei figyelemmel hallgassák.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Óvodánkban havonta számba vesszük a környezet változásából, a kapcsolódó jeles napok szokásaiból, ünnepek tartalmából adódó lehetőségeket, az odaillő anyagokat, velük kapcsolatos eszközöket, technikákat.

Ott és akkor segítünk, amikor szükség van rá: fogások, eszközhasználat, időrendiség a folyamatban. A természet és a hagyomány gazdag választékot nyújt a rajzolás, a festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka gyakorlására.

Elődeink által használt anyagok, technikák sok információt és élményt nyújtanak a gyerekeknek. A megtanulható fogásokat igyekszünk mai gyakorlatunkba beépíteni. Hangsúlyos szerepet adunk közvetlen környezetünk népies jellegű alkotásainak, nyugalmat és harmóniát árasztó tárgyainak. Ezeket gyűjtjük, védjük, otthonossá tesszük óvodánkat.

Megismerkednek nemzetünk szimbóumaival (zászló, címer, kokárda) és felhasználják a barkácsoló, építő, téralakító ábrázoló tevékenységekben.

Célunk:

Az alkotó tevékenységek a mindennapi játékba beépülve egyénileg és csoportosan is gyakorolhatunk.

Érdeklődésüknek és kedvük képességeik szerint rajzoljanak, színezzenek, fessenek, mintázzanak, nyírjanak, ragasszanak.

Változatos eszközöket ismerjenek meg a gyerekek, tisztában legyenek használati módjukkal (természetes anyagok)

A gyermeki alkotások mindig a belső képek gazdagítására épüljön.

játékok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának és fejlesztésének eszköze.

A mozgás és a tevékenységek útján szerzett tapasztalatok jól feldolgozható információkat jelentenek, ezért a mozgásnak az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepe van. A mozgás a gyermek napi tevékenységében szinte állandóan jelen van és a testnevelés keretein belül, de egyénre szabottan valósítja meg feladatait.

A gyermekek napját az óvodában úgy szervezzük, hogy minden gyerek számára biztosítva legyen a mozgáslehetőség, amit szervezete és idegrendszere igényel. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, óvásában.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenység kiegészíti a mozgásos tevékenységeket. A szabad játékban törekedni kell a szabad levegő kihasználására és a kooperatív mozgásos játékok alkalmazására.

Fejlesztik a gyermekek testi képességeit, mint a kondicionális képességeket (az erő, gyorsaság, állóképesség) kognitív (értelmi), emocionális (érzelmi), szociális (társas), koordinációs (tanulási) képességeket.

Felerősítik és kiegészítik az egészséges életmódra nevelés hatását. Gyermekeink egészséges fejlődése érdekében meg kell teremtenünk azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró-, ellenálló- és alkalmazkodó képességet. Úgy érezzük, hogy jó lehetőséget biztosít nekünk a tornatermünk és udvarunk (focibox), a játékos mozgásoknak és egyéb az egészséges életmódot erősítő tevékenységeknek, figyelembe véve az egyéni képességeket és szükségleteket.

Célunk:

A szabad mozgástevékenységeknél cél a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése, a mozgásöröm élményének felfedezése. A mozgás a gyermek természetes igényévé válik és az egészséges életmódjának kialakításában segítsen. A közös mozgás öröme segítse elő a társas kapcsolatok alakulását és fejlődjön egészségesen versenyszelleme. A személyiség sokoldalú fejlesztése, változatos tevékenységen, fizikai aktivitáson keresztül.

A komplex testmozgások épüljenek be az óvodai élet egyéb tevékenységeibe, miközben együtt hatnak a gyerekek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás- fejlődésére.

Feladatunk:

- Önbizalom növelése, egymásra figyelés erősítése, az egészséges versenyszellem kialakítása
- Segítsük elő a gyermekek egészséges fejlődése érdekében azokat a feltételeket, melyek biztosítják a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.
- Motivációs keretet biztosítunk a mozgás megszerettetésére.

- Alapvető feladatnak tartjuk, hogy a mozgásfejlesztés nagy része a szabad levegőn, udvaron történjen megfelelő öltözködés biztosítása mellett.
- Fontos a differenciált mozgásfejlesztés -ki-ké a saját képességei szintjén hajtsa végre a játékokat.
- A gyermek szervezetének sokoldalú, arányos fejlesztése, teherbíró képességének a növelése.
- Mozgáskultúra fejlesztése.
- Kondicionális képességek -erő, gyorsaság, állóképesség -fizikai erőnlét alakítása, fejlesztése.
- Térben való tájékozódás, helyzetfelismerés, alkalmazkodóképesség segítése, testséma alakítása, fejlesztése – dominancia kialakítása.
- Koordinációs képességek fejlesztése.
- Prevenációs mozgásfejlesztés.
- A mindennapos mozgásfejlesztést változatos körülmények mellett biztosítjuk.
- Testnevelési eszköztár folyamatos bővítése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeressenek mozogni, kitartóak legyenek a mozgásos játékokban.
- Tartsák be a szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor.
- Ismerjék az irányokat, tudjanak térben tájékozódni.
- Tudjanak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeressenek futni, kocogni.
- Tudjanak labdát vezetni helyben is, valamint tudjanak célba dobni.

A külső világ tevékeny megismerése

A természeti és társadalmi környezet megfigyelése és tapasztalatok szerzése. Néphagyományok ápolása a falunk múzeumainak, műemlékeinek (Károlyi kastély, templomai, Amerigo Tot Emlékmúzeum) rendszeres látogatása. A gyermek, miközben felfedezi közvetlen környezetét, megismeri a szülőföld, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Kirándulásainkon- főleg az állandó kedvenc helyen- láthatjuk az évszakok változásának hatásait. Megfigyeléseinken, kutatómunkáink során beszélgethetünk az összefüggésekről.

Gyűjtögetéseinket rendezzük nagyságuk, formájuk, színük szerint. Sétáink során könnyen rögzülnek a gyalogos közlekedés szabályai. Kísérleteket végezhetünk.

Falun élünk, s így természetes, hogy nagy „rálátásunk” van a háziállatokra.

Az elkészült fényképek nézegetése közben újra átélhetjük gyönyörű élményeinket, így is erősödhet az „együtt lenni jó” érzése. Az óvodai tevékenységeink az évszakok változása, az időrendi naptár és ünnepek köré csoportosulnak.

A természet változásainak körforgását folyamatosan figyelemmel kísérjük. A népszokásokat az évszakok és ünnepkörök szerint csoportba szedtük.

Az ünnep a gyermekek életében mindig jelentős. Hosszas készülődés előzi meg, s készülődés közben a gyermekek sok mindent megélnak, megtapasztalnak, megismernek.

Hosszasan, elmélyülten foglalkoznak egy-egy ismerettel.

Zöld óvodaként nevelőtestületünk korszerű módszertani felkészültséggel (projekt módszer) munkálkodik a környezeti nevelés magas színvonala érdekében. Az élmények biztosítása, a rendszeres kirándulások, séták a külső világ megismerésének eszközei.

Az iskolába készülő nagycsoportos óvodásaink az erdei oviban mélyebb tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő világról.

Nevelőtestületünk hisz abban, hogy akik szeretnek kirándulni, megbecsülik a természetet, rendelkeznek némi természetismerettel, követendő példát nyújtanak gyerekeink számára. Az erdei ovi gyakorlata bizonyítja, hogy programunk hozzájárul a szociális kompetenciák fejlődéséhez (a más csoportokba járó gyermekek és felnőttek megismerése közösségi élményt ad), segíti az önállósodást, erősíti a gyermekek önbizalmát, alkalmat ad az egymástól való tanulásra és a differenciált bánásmódra.

Célunk:

Fontosnak tartjuk, hogy a felfedezés öröme megismerjék gyermekeink és olyan tapasztalatok birtokába jussanak, amelyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Ismerjék meg a szülőföld, és az ott élő emberek, a helyi hagyományok, szokások, a családi kultúra értékeit, tanulják meg ezek szeretetét, védelmét.

Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természet és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus együttélést.

Kiskoruktól kezdve szokják meg, hogy a természetet védeniük, óvniuk kell; hiszen kincseiben, jelenségein még sokáig gyönyörködhetünk.

Feladatunk:

- A természeti és társadalmi környezet megfigyelése és a tapasztalatok néphagyományok ápolása
- Megismerni a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulni ezek szeretetét és védelmét is.
- Közvetlen környezetünk alakítása és a környezetvédelem.
- Olyan környezetet kell kialakítanunk, ahol a gyermekek naponta tapasztalhatják, hogy a bennünket körülvevő növények, állatok élete, fejlődése rajtunk is múlik.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudjanak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudjanak szépségében, felismerjék a napszakokat.
- Ismerjék a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Élvezzék és többször tekintsék meg a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült videofelvételeket /fotókat.

- Ismerjék a környezetükben lévő intézményeket.
- Meg tudják különböztetni a jobbra-balra irányokat, értsék a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.).
- Alakuljon ki beszédhelyzetben az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszédük. Ismerjék a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban legyenek azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

A külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. Alapelvünk, hogy a környezet tárgyai, jelenségei egyéb tulajdonságain kívül mennyiségi jellemzőkkel is rendelkeznek. A környezet változásainak megfigyeléséhez feltétlen szükség van matematikai alapismeretekre. Matematikai alapismeretek alapján lesznek képesek a gyerekek visszahatni a természetre. A környezet mennyiségi és formai viszonyai a környezet megismerésére nevelés feladatkörében jelennek meg. A matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb. Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését. Egyéni feladatmegoldás egyéni sikert eredményez, a közös siker pedig erősíti a csoporttudatot. A matematikai nevelés anyagát nem elvont ismeretek alkotják, hanem a tapasztalatok, élmények feldolgozásával alakítjuk ki. A gyermek a környezeti megismerés során matematikai tapasztalatok, ismeretek birtokába is jut és azokat tevékenységeiben alkalmazza.

Célunk:

Matematikai tapasztalatok szerzése segítse elő a gyermek tapasztalatainak feldolgozását. Képesek az óvónő kérdéseit megérteni, követni.

Feladatunk:

- Megfigyelések, összehasonlítás, szétválogatás tulajdonságok szerint, saját szempontok alapján.
- Sorba rendezés mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályok szerint.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- A számfogalom megalapozása mérési feladatokkal, mennyiségekkel, halmazokkal.
- Tapasztalatszerzés a geometriai formák körében. Építés, formák felismerése.
- Tükörrel való tevékenység.
- Tájékozódó-képesség fejlesztése térben és síkban.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kapcsolataiban és a környezet alakításában is.
- Logikus gondolkodás fejlesztése, helyes következtetésekkel, ítéletalkotásokkal, általánosításokkal.

8.3.5. Hagyományos ünnepek, rendezvények

Hagyományos ünnepek, rendezvények	
Bíborfényű ősz Szeptember	Iskolai évnyitó Mihály napi vásár – termények betakarítása népszokások Szépkorúak ajándék köszöntője, őszi szüret Őszi évszakkoncert Zöld jeles nap: Takarítási világnap
Mindszent hava Október	Népmese világnapja Szent Vendel nap – nyájbehajtó népszokások Zöld jeles nap: Állatok világnapja – állatkert látogatás
Lombhullató, fagyot hozó November	Fonóhét, fosztóka, András napi táncház népszokások Kismesterségek Hete kezdődik az advent csendessége Zöld jeles nap: Őszi évszaktúra
Hózós, havas tél idő December	Adventi várakozás, Mikulás Luca napi boszorkánybosszantó népszokások Nagyik Karácsonya Gyertyafényes szép karácsony Téli évszakkoncert Zöld jeles nap: téli évszaktúra
Jégen járó Január	Az időjárás változásai · állatvédelem, madárvédelem madárkarácsony Népszokások- Gyertyaszentelő Macis hét Zöld jeles nap: Madárkarácsony
Szelídülnek ordas szelek Február	Farsang, népszokások és jelmezkészítés jelmezbál Zöld jeles nap: Bátorságpróba a nagycsoportosokkal
Zöldülni tanul a fű Március	A tavaszi időjárás változásai Tavaszi évszakkoncert, Tavaszi évszaktúra Március 15. - Huszártoborzó Zöld jeles nap: Víz világnapja
Bokrok ágán bársony barka Április	Húsvéti hagyományok felelevenítése, nyusztúra Tavaszbáró Zöld jeles nap: Föld napja
Táncra perdül a sok virág <u>Május-Június</u>	Anyák napi köszöntő, Búcsúzás az óvodától Gyerkőcprogram Családi nap Nyári évszakkoncert, Nyári évszaktúra Erdei ovi Zöld jeles nap: Madarak és fák napja

.....

Figure 1.

.....

8.4.1.

Az óvodai élet megszervezése:

Napirendünkben a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődése érdekében a folyamatosságot, rugalmasságot, az egyéni szükségletek szem előtt tartását, a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekre megfelelő idő biztosítását tartjuk elsődlegesnek, melyben a játék, mint a gyermekek legfontosabb fejlesztő tevékenysége kiemelt szerepet kap.

Napirend

IDŐTARTAM	TEVÉKENYSÉG	
7.00 – 10.30	Reggeli Rajz, mintázás, kézimunka Ének-zenei készségek fejlesztése Környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése Rajzkészségek fejlesztése egyéni szükséglet alapján Mindennapi játékos mozgás Testápolási teendők Tízórai Vers – mese dramatikus játékok Mozgás, mozgásos játék Zenés, mozgásos percek Egyéni fejlesztés, felzárkóztatás Logopédiai foglalkozás (heti 2 alkalommal)	J Á T É K
10.30 – 12.00	Játék a szabadban Séták, megfigyelések környezetünkben, a természetben. Mozdalmas énekes játékok az udvaron. Edzés.	J Á T É K
12.00 – 13.00	Ebéd, testápolási teendők.	
13.00 – 15.00	Pihenés mesével.	
15.00 - 15.30	Testápolási teendők. Uzsonna.	
15.30 – 17.00	Játék a csoportszobában, illetve az udvaron Szabadon választható tevékenységek. Egyéni fejlesztés, felzárkóztatás Hittanoktatás szülői igények szerint (heti 1 alkalommal)	J Á T É K

Hetirend

A gyermekek heti rendjének elkészítése

A szervezett tanulás formái:

Kötelező: Testnevelés foglalkozások (3 -7 évesek)
Ének – zene, énekes játékok (4 -7 évesek)
A külső világ tevékeny megismerése (6 – 7 éveseknek havi 1 – 2 alkalommal)

Közvetve kötelező: vers, mese, dramatikus játékok.
Környezet megismerése.

Kötetlen: Rajzolás, mintázás, kézimunka.
Ének – zene, énekes játékok (3 -4 éveseknek)
Külső világ tevékeny megismerése, benne a környezet téri és formai-mennyiségi megismerése

A SZERVEZETT TANULÁS MUNKAFORMÁI KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGEKBEN

FRONTÁLIS: Mozgás

Vers – mese – dramatikus játék.
Zenés mozgásos percek, énekes játékok
A külső világ tevékeny megismerése, megszerettetése

MIKROCSOPORTOS: Ének – zene, zenei képességek fejlesztése
Rajz – mintázás, kézimunka
A külső világ tevékeny megismerése, megszerettetése.
Egyéni képességek fejlesztése, felzárkóztatás

EGYÉNI: Részképességek fejlesztése, egyéni felzárkóztatás.

A tevékenységek maximális időtartama hetenként:

	Vers-mese Dramatikus játékok	Ének-zene	Rajz – Mintázás kézimunka	Mozgás, Mozgásos játék	Zenés Mozgásos percek	A környezet Megismertetése megszerettetése
	naponta	Heti 1x	Heti 1x	Heti 1x	Heti 2x	Heti 1x
3– 4 évesek	5 – 10'	10 – 15'	10 – 15'	10 – 15'	5'	10 – 15'
4 -5 évesek	10 – 15'	15 – 20'	15 – 20'	15 – 20'	8'	15 – 20'
5-6-7 évesek	15 – 20'	30 – 35'	30 – 35'	30 – 35'	10 '	30 – 35'

AZ ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS-NEVELÉS FELADATAI A JÁTÉKBA INTEGRÁLT TANULÁS

Az óvodában a tanulás a játék motivációs bázisára épül. A tanulás spontán tevékenység, a teljes gyermeki személyiség fejlesztését, fejlődését támogatja. Az óvodás gyermek tanul, játszik, közben játszva tanul. A játék tehát, mint leggyakoribb tevékenysége, fejlesztésének legfőbb eszköze. Értelmi képességei- érzékelése, észlelése, figyelme, emlékezete, képzelete, gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Az óvónő fejlesztő terve csak akkor tud érvényesülni, ha folyamatosan sok-sok lehetőséget biztosít a gyermekeknek arra, hogy számukra érdekes és szabadon választott tevékenységek közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek fejlődésüket elősegítik.

Ez az elv érvényesüljön az óvónő által szervezett, és irányított tanulási folyamatban is! Az óvónő viselkedése, hozzáállása legyen példaértékű, érdeklődése, egészséges kíváncsisága, kreativitása, ötletgazdagsága ragadja magával a gyermekeket.

Az óvónő által irányított tapasztalatszerzés során kapjon nagy hangsúlyt az egyes tevékenységekhez fűződő verbális kiegészítés az óvónő és a gyermek részéről egyaránt.

A verbális megnyilatkozások segítik a gyermekeket abban, hogy:

- bővüljön szókincsük
- megismerjék és gyakorolják a magyar nyelv elemeit
- fejlődjék beszédértésük, kommunikációs készségük
- új ismereteket szerezzenek
- alapvető magatartási formákat sajátítsanak el és gyakoroljanak

Személyes példájával keltse fel a gyermekek érdeklődését a könyvek iránt, a gyermekek életkorának megfelelő ismeretek közlésével.

Mivel a gyermekek fejlődési tempója különböző, az óvónő tartsa szem előtt, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez mérten a legoptimálisabban fejlődjék.

Célja: Ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása a tevékenységeken keresztül.
Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, képességek fejlesztése

Az óvónő feladata:

- Az óvónő nyitottságával, a körülötte levő világ iránti érdeklődésével mutasson példát a gyermekek számára
- Nyugodt légkör megteremtése, melyben a gyermek számára az önkéntelen tanulás lehetősége az egész nap folyamán adott
- A gyermeket sikerélményhez juttassa, melynek motiváló hatására tudatosan épít.
- Teremtse meg a játékos tapasztalatszerzés lehetőségeit, a kezdeményezett foglalkozásokat a gyermek önkéntelen tanulási sajátosságainak figyelembevételével szervezze.
- Az óvónő a gyermekek tevékenykedtetése során építsen a gyermekek korábbi tapasztalataira, ismereteire
- A tanulás lehetőségeit célszerűen szervezze, a foglalkozásokat szükség szerint kezdeményezze.
- Az óvónő a játékba integrált tanulás lehetőségeit különböző tevékenységek komplex tervezésével célszerűen szervezze, a napirend folyamatosságának, rugalmasságának biztosításával.

- A gyermekek önmagukhoz mért fejlődését folyamatosan kísérje figyelemmel , melynek alapján meghatározza az egyes gyermekek esetében további fejlesztési feladatait.

Verselés, mesélés

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok.

Kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése. A személyes példa ösztönzi a gyermekeket, bővíti a szókincsüket, gazdagítja metakommunikációs ismereteiket. A gyerekekre figyelő, jó példát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermek nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja. A mesékből, versekből sok új fogalmat ismernek meg, a dramatikus helyzetek lehetőséget nyújtanak önálló vers- és mesemondásra, a beszédkedv fokozására, kifejezőképesség fejlesztésére.

Célja: A gyermekek értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének segítse, pozitív személyiségjegyek megalapozása a mese csodákkal teli világával, a versek, a mondókák zeneiségével, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmény nyújtásával.

Feladata:

- A felhasznált irodalmi anyag igényes kiválasztása. A 3-6-7 éves korra jellemző tartalmak biztosítása – mese, (népmesék, klasszikus és kortárs mesék, a magyarság történelmét felelevenítő mondavilág elemei) vers, mondókák és dajkai hagyományok, bábozás, dramatizálás, dramatikus játékok.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a tartalom igényes kiválogatásán, feldolgozásán keresztül.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Igénylik, szeretik a verseket, mondókákat, meséket.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében.
- A mesék, versek, mondókák kifejezései beépülnek aktív illetve passzív szókincsükbe.
- Kommunikációs készségük fejlődik, a környezetükben élőkkel jól kommunikálnak.
- Gondolkodásuk, képzeletük, szándékos figyelmük fejlődik, beszédkészségük, beszédkedvük erősödik.
- Beszédfegyelmük kialakul.
- Önállóan mondanak több versszakos verseket.
- Képesek önállóan mesemondásra, abban a lényeges szófordulatokat, ismétlődéseket pontosan adják vissza.
- Megjegyeznek 10-12 mondókát, 6-8 verset, 14-16 mesét.
- Ismerik a mesekönyveket, kialakul igényük a könyv tisztelete iránt, azokat a napi élet részeként használják, örömmel forgatják.

Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc

A zenei anyanyelv szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakoroltatásával. Alapja a közös ének, amely hordozza és gazdagítja a nyelvi örökséget.

A népi gyermekdalok, mondókák és dalos játékok felkeltik a gyermekek érdeklődését népzenei kultúránk iránt, segítik hagyományaink továbbélését, megalapozzák nemzeti identitásukat.

Az éneklés beszédnél lassabb tempója segíti a helyes artikulációt, a szavak pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegében fellelhető népies kifejezések gyarapítják a gyermekek passzív szókincsét. A szövegek hangleadása, ritmusa, szövegtartalomhoz illő hangereje lehetővé teszi, hogy megérezzük nyelvünk szépségét, kifejező erejét.

A zenei tevékenység kötött és kötetlen formában folyik: zenei képességfejlesztő játékokkal, zenehallgatással, énekes játékokkal, mondókákkal.

Célja: A közös éneklés, közös játék örömeinek megérettetése, zenei ízlés formálása, a zene megszerettetése, befogadására való képesség megalapozása.

Feladata:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, kor specifikus kiválasztása.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosításával a zenei készségek fejlesztése, zenei kreativitás megalapozása
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, készségfejlesztő játékokkal.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- Kialakul a belső motiváció az éneklésre.
- Képességeihez mérten tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekelnek.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Ritmusérzékük kialakul, képesek az egyenletes lüktetést tartással, járással, egyéb mozgásokkal kifejezni, érzik a dalok ritmusát, képesek egyszerűbb ritmust visszaadni.
- Képesek átéléssel figyelni a zenehallgatásra, a zenei élmények befogadására.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célja: Az alkotás, önkifejezés, a környezeteszétikumának alakítására való igény, és esztétikai élmény befogadására való képesség kialakítása

A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá könnyedebbé tétele. A gyermekek tér-forma-szín képzeletének gazdagítása, szép iránti érzékenységük, nyitottságuk fokozása.

Feladata:

- A gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése. (spontán ábrázolás lehetősége az egész nap folyamán, nyugodt tér, változatos technikák, megfelelő méretű és minőségű eszközök biztosítása)
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.

A gyermekek spontán érdeklődésére alapozunk, és kihasználjuk az eszközök motivációs szerepét! Legfőbb célunk a pozitív kapcsolat kialakítása a gyermekekben az alkotó tevékenységhez. Tegyük lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel, a kivitelezés lehetőségeivel, a népművészettel, szokásokkal, hagyományokkal, népi használati tárgyakkal, nemzeti szimbólumokkal.

- A gyermekek nagymozgása, finommozgása összerendezetté válik, kialakul egyensúlyérzetük, téri helyzetben tájékozódni tudnak, ismerik a téri irányokat.
- Mozgásukat irányítani tudják, tempóját szabályozzák.
- Érzékelésük, észlelésük fejlettsége révén kialakul alaklátásuk, formaállandósági észlelésük.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Betartják a szabályokat különböző versenyjátékokban, ügyességi játékokban.
- Egészséges versenyszellemük kialakul.

A külső világ tevékeny megismerése

A természeti-társadalmi környezet megismerése

Az óvónő által szervezett kötetlen kezdeményezések a csoport hetirendjébe épülnek, ugyanakkor a nap bármely szakában, bármilyen tevékenységformában ki kell használni a lehetőséget arra, hogy a gyermek rácsodálkozzon az őt körülvevő világra.

A környezettel való ismerkedés mindig legyen élményszerű, a tapasztalatokat természetes környezetben, játékosan, cselekvés közben szerezzék.

Az ismeretszerzés módjai: közvetlen tapasztalatszerzés, folyamatos és alkalmi megfigyelések, gyűjtőmunka, az óvoda környezetének alakításában, gondozásában való részvétel.

Az ismeretszerzés területei:

- természeti változások megfigyeltetése
- társadalmi változások megfigyeltetése
- a természet védelme.

Célja: - A környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-, emberi- tárgyi világ értékei iránt. Olyan tapasztalatok nyújtása, melyek alkalmassá teszik a gyermekeket környezetükben az életkoruknak megfelelő eligazodásra.

- A környezet megismerése és védelme.

Feladata: -

- A helyi sajátosságokra építve a környezeti elemek megismertetésével a gyermekeket körülvevő világ személyes megtapasztalása.
- A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése a közösséghez való tartozás élményének közvetítése
- Szerepek, magatartási módok kialakítása, gyakoroltatása.
- Olyan képességek kialakítása, amelyek lehetővé teszik az ember és kultúrája megértését – néphagyományok, népszokások.
- A szülőföld, a haza szeretetének megalapozása
- A környezet védelme érdekében tudatos, felelősségteljes cselekvés kialakítása.

A környezet téri – formai mennyiségi megismerése

A matematikai tapasztalatszerzés az egész napi tevékenységben kap helyet. Az élethelyzetek, az élmények és bizonyos témakörök természetes komplexségükben kínálják a lehetőséget az óvónő számára. A lehetőségek felismerése megkívánja az óvónő ötletgazdagságát, önállóságát, módszertani kultúráját!

A matematikai tapasztalatszerzés tartalma:

- Tárgyak, személyek összehasonlítása
- Környezetünk téri-, formai viszonyainak megismertetése
- Számfogalom előkészítése
- Tapasztalatok a geometria körében

Feladata:

- A gyermeket körülvevő valóságos világ matematikai összefüggéseinek megismertetése.
- Közvetlen tapasztalatszerzés lehetőségének biztosításával segítsük matematikai élményhez, a felfedezés öröméhez a gyermeket.
- Egyéni képességek figyelembe vételével a problémalátás, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- Elemi matematikai kifejezések megismertetése.
- Önálló véleményalkotásra való képesség kialakítása

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Felismerik, figyelemmel kísérik az évszakok változásait, azok természeti, és társadalmi környezetre gyakorolt hatásait
- Alapvető ismeretekkel rendelkeznek közvetlen természeti környezetük növény- és állatvilágáról
- Óvják a természetet, igényesek közvetlen környezetük rendjére, tisztaságára
- Ismerik és használják az alapvető viselkedési szabályokat, kifejezéseket
- Tisztában vannak személyes adataikkal, szüleik munkájával
- Érzelmi kötődés alakul ki bennük falujuk, szülőföldjük iránt
- Tisztában vannak a legfontosabb családi, társadalmi ünnepek, hagyományok lényegi elemeivel
- Szívesen vesznek részt matematikai jellegű tevékenységben.
- Matematikai tapasztalataikat képesek más területeken is alkalmazni.
- Képesek véleményt megfogalmazni matematikai jellegű problémákról.
- Tudnak halmazokkal manipulálni, észreveszik az azonosságokat, különbséget.
- Képesek tárgyakat megszámlálni legalább 10-ig, e számkörben mennyiségeket összehasonlítani, sorba rendezni.
- Ismerik az irányvokat, értik és használják a névutókat.

Munka, munka jellegű tevékenységek

Az óvodás gyermekek munka jellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, önként, önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben az óvónő segítségével, később önállóan végezzenek munka jellegű tevékenységeket.

Munka jellegű tevékenységek:

- Önkiszolgálás
- Naposi munka
- Alkalomszerű munkák
- Növénygondozás
- Állatgondozás

Célja: A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését – kézzelfogható, valódi eredménye van.

Feladata:

- Különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, feltételeinek biztosítása.
- A fokozatosság betartásával a munkához való pozitív érzelmi viszony kialakítása. Az óvónő értékelése legyen buzdító, megerősítő, reális, mindig a gyermekek önmagukhoz mért fejlődését értékelje

A fejlődése várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek ha segíthetnek, ha kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a napos munkát.
- Szívesen vállalnak egyéni megbízatásokat, segítenek a kisebbeknek.
- Közreműködnek a növények gondozásában.
- Vigyáznak a rendre maguk körül.
- Szeretnek meglepetést készíteni.

8.4.3. Hagyományos ünnepek, egyéb rendezvények

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésre esztétikai élmények hatásával, a közösségi érzés erősítését szolgálva, a legszélesebb tevékenységi formákra adnak lehetőséget.

Nagy jelentősége van a hagyományápolás szempontjából, kultúránk megismertetésére ad lehetőséget.

Régi hagyományainkat ápoljuk, újakat alapozunk meg.

Az ünneplést befolyásoló tényezőkre nagy gondot fordítunk.(idő, hely, körülmények, eszközök, felnőtt-gyermek aktív együttműködése)

Minden jeles napot hosszabb előkészület előz meg, az óvónő változatos tevékenységet biztosít együttjátszással, tervezgetéssel.

Idősek napja	Rövid műsorral, ajándékkal köszöntjük a falu idős embereit a községi ünnepélyen
Őszbúcsúztatás	A gyermekek végezzenek megfigyeléseket, figyelemmel kísérve a természet változásait, vegyenek részt az őszi betakarítási munkákban, gyűjtsék az őszi terméseit, azokat felhasználva barkácsoljanak, használják fel vizuális tevékenységek során Lezárása: Őszbúcsúztató ünnep szülők meghívásával termésfigurák, bábok készítése, kiállítása
Advent	Ismerkedjenek az Advent jelképeivel-koszorú, naptár, gyertyagyújtás-óvónővel közösen is készítsenek.
Mikulás	Csoportos ünnep, általános dolgok mellett személyre szóló is legyen, többnyire a pozitív dolgok kiemelésével.
Karácsony	A karácsonyi hangulat, ünnepvárás a cél, ajándékkészítés, ráhangolódás, Hagyományápolás: Kántálás, pásztorjáték felelevenítése Lezárás: Családdal közös ünneplés
Farsang	Ismerkedünk a farsangi népszokásokkal /tikverőzés, kiske-báb égetés, alakoskodás/ Lezárás: Jelmezes farsangi bál kiske-báb égetéssel
Március 15-e	Az ünnep gyermekek életkorának megfelelő megismertetése Husárjáték, Zászlók elhelyezése a templomban a Hősök emlékművénél

Idősek napja	Rövid műsorral, ajándékkal köszöntjük a falu idős embereit a községi ünnepélyen
Húsvét	Ráhangolódás, közös ünnepi készülődés - Ismerkedés az ünnep jelképeivel (tojás, bárány, nyúl, barkaág) Húsvéthoz kötődő népszokások felelevenítése: tojásgurítás, barkaág díszítés Húsvéthoz kapcsolódó népi mondókák, locsolóversek Lezárás: Tojásfestés, locsolkodás
Tavaszköszöntő	A gyermekek végezzenek megfigyeléseket a természetben /természet megújulása, tavaszi munkák Ismerkedjenek a népi időjóslás megfigyeléseivel Végezzenek kísérleteket, tavaszi munkákat (hajtatás, ültetés) Lezárás: Májusfa állítás
Iskolanyitogató	Ajándékkészítés az első osztályosoknak Látogatás a Dr. Zimmermann Ágoston Általános Iskolában
Anyák napja	Ajándékkészítés, édesanyák köszöntése dallal, verssel
Nagyok búcsúztatása, évzáró ünnepély:	Évzáró ünnepély keretén belül búcsúztatjuk az iskolába menő gyermekeket
Gyermekhét	Május utolsó hetében minden napra szervezett program Lezárás: Családi délután szalonnasütéssel, játékos sport-vetélkedő Nagycsoporthoz óvodában alvása
Családi kirándulás	Egész napos kirándulás a szülőkkel együtt

Speciális szolgáltatások:

Hittan

8.4.4. Eszközrendszerünk:

Óvodáskorban fokozott szerepe van a tevékenykedésnek. Alkalmazott eszközeink, módszereink megválasztásakor a gyermekek életkori sajátosságai a meghatározóak.

<i>Eszközjegyzék</i> (az eszközöket és felszereléseket a tevékenységeknek és a gyermekek létszámának megfelelően biztosítjuk)	
Játék	<u>Gyakorlójáték:</u> eszközök, anyagok, amelyek alkalmasak a gyerekek manipulációs vágyának kielégítésére <u>Konstruáló játék:</u> kockák, építőelemek, amelyek egymásra rakhatók, összekapcsolhatók, egymásba illeszthetők <u>Szimbolikus szerepjáték:</u> a valóság tárgyainak, jelenségeinek kicsinyített

///

8.5.1. Az óvodai élet megszervezése

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.

Napirend

A napirend általános időkeretei 10 órás nyitva tartás esetén

szeptember 1 – május 31

Játék és szabadidős tevékenység	5 óra
Étkezés	1 óra
Pihenés	2 óra
Öltözködés, tisztálkodás	1 óra
Komplex foglalkozások	5-35 perc
Mindennapos mozgás	10-30 perc

Ajánlott napirend

A TEVÉKENYSÉGEK			A TEVÉKENYSÉG MEGNEVEZÉSE
KEZDETE	VÉGE	IDŐTARTAMA	
6 ¹⁵	8 ³⁰	2 ¹⁵	Gyülekező, játék, más szabadon választott tevékenység, folyamatos reggeli.
8 ³⁰	11 ³⁰	3 ⁰⁰	Párhuzamos tevékenységek: szabadjáték, szabadon választott tevékenység; Óvónő által kezdeményezett tevékenység, irányított foglalkozások; Mindennapos mozgás, kocogás, gyaloglás, testnevelés; Mérések, egyéni és mikro csoportos foglalkozások; Udvari játék, levegőzés, séta, kirándulás. Öltözködés, tisztálkodás, ebéd.
11 ³⁰	12 ¹⁵	0 ⁴⁵	Teremrendezés, előkészület pihenéshez, fogmosás, tisztálkodás
12 ¹⁵	12 ³⁰	0 ¹⁵	
12 ³⁰	14 ³⁰	2	Mese, pihenés.
14 ³⁰	16 ¹⁵	1 ³⁰	Tisztálkodás, uzsonna, játék, szabadon választott tevékenység, levegőzés, óvónő által kezdeményezett tevékenység

A napirend a gyermekek biztonságérzetét, nyugodt napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat, az egyéni szükségleteket. A gyermekek szokásrendszerének kialakításával, a párhuzamosan végezhető tevékenységek által biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát, folyamatosságát. A napirend lehetőséget biztosít a differenciált tevékenységekre. a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szükségleteinek kielégítésére, a felzárkóztatásra, a tehetségcsírák gondozására. A játéktevékenység áthatja a napi tevékenységeket. Időjárástól függően a tevékenységeket az udvaron szervezzük. Június 1-től augusztus 31-ig nyári napirend szerint működik a csoport.

Játék és szabadidős tevékenység	6 óra
Étkezés	1 óra
Pihenés	2 óra
Öltözködés, tisztálkodás	1 óra

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban, lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A hetirendben a tevékenységi formák megválasztásának időpontját és tartalmát az óvónő és a tevékenységek rendszere határozza meg, ezért annak adott napjai változhatnak.

A hét napjai	Mindennapos tevékenységek	Naponta 5 - 35 perc, nincs meghatározott napja. Az aktuális témától függően változhat.
Hétfő	Mozgás – Lúdtalp - torna	Külső világ tevékeny megismerése, matematika Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mozgás – Testnevelés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Verselés, mesélés
Kedd	Mozgás, Logopédia	
Szerda	Mozgás	
Csütörtök	Mozgás Logopédia	
Péntek	Mozgás	

kommunikációs, fizikai, értelmi vagy pszichoszociális károsodást, illetve ezek bármilyen halmozódását értjük, amely a környezeti, társadalmi és egyéb, jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

Az együttélésében, közös nevelésében gondot okozó, így az érzékszervi fogyatékos (nagyothalló, gyengén látó), a mozgásszervi fogyatékos, a veleszületett betegségben, rendellenességben, kommunikációs, fizikai, értelmi vagy pszichoszociális károsodásban szenvedő kisgyermekek speciális gondozását szakértők bevonásával végezhetjük csak el eredményesen. Ezért a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését, szocializációját, integrálását szakemberek segítségével látjuk el. A gyermekek érdekében – testi, lelki fejlesztésük mellett – speciális gondozás, korrekció, prevenció céllal aktívan együttműködünk velük.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődése, a mozgásigény kielégítése érdekében minden nap szervez mozgástevékenységet. Heti testnevelés foglalkozást vezet. Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait.
- A gyermekek testi-lelki egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- Kulturáltan étkezik, helyesen használja az evőeszközöket
- Önállóan használja a vécét
- Önállóan és helyesen mos kezet, fogat.
- Szükség szerint használja a zsebkendőt
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyrerakja
- Környezetében igyekszik rendet tartani.
- Ügyel saját küllemére, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés
- Előszeretettel kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt azokban.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai anyanyelvi nevelésünk feladata változatos módszerekkel, anyanyelvi játékokkal, különböző tevékenység formákkal a gyermekek beszédészlelésének, beszédmegértésének fejlesztése. Spontán beszédhelyzetekkel beszédaktivitásukat fokozzuk, nyelvi- és kommunikációs képességeiket kibontakoztatjuk.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének, az emberek közötti kommunikációnak, az értelmi képességei fejlesztésének. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami **a nevelési folyamat egészében jelen van**. Ezért úgy érezzük, hogy az anyanyelvi nevelés nem kezelhető elszigetelten. Áthatja mindennapjainkat, átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, **közvetítő elem** minden más nevelési feladat megoldásában.

Minden feladatot áthatva segíti a gyermek önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak alakítását, és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését. A rossz kifejezőképességgel rendelkező, beszédében gátolt gyermek gondolkodási képességét nem tudja megfelelően használni. Ezért segítjük és támogatjuk gyermekeink beszédfejlődését, nyelvhasználatát.

A beszélő környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre. Különösen fontos, hogy ügyeljünk a beszédstílusunkra, a hanglejtésre, a dinamikára. A beszéd legyen érthető, egyszerű és világos. Természetes helyzetekben, többségében a magyar gyerekirodalom alkotásain keresztül ismertetjük meg óvodásainkat a magyar nyelv gazdagságával. Minden helyzetben a magyar nyelv megbecsülésére, megőrzésére neveljük őket, növeljük aktív szókincsüket kommunikációs kompetenciájukat fejlesztve. Igyekszünk fenntartani természetes beszélőkedvüket, meghallgatjuk gyermekeinket és mások meghallgatására ösztönzünk. Figyelünk arra, hogy a gyermekek mindig meghallgatásra találjanak, kérdéseikre választ kapjanak, igényeljék azt. Nem vesszük el kedvüket az állandó javítással és figyelmeztetéssel a folyamatos beszédetől.

Dicsérjük és biztatjuk a bátorítanabb gyermekeket, beszédre serkentve őket. Anyanyelvi fejlettségüket folyamatosan figyelemmel kísérjük. Figyelünk arra a gyermekekre, amelyek beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzd. Óvodánkban a beszédbeli elmaradásokat külön logopédus szakember orvosolja. Hetente két alkalommal külön foglalkozik a beszéd különböző területein fejlődésében elmaradt gyerekekkel.

Óvodánkban a gyerekek érdeklődésére, meglévő tapasztalataikra és élményeikre építve valósítjuk meg az értelmi nevelést, fejlesztést. Változatos tevékenységeken (érzékelő, észlelő, manipulációs játékok, helyszíni megfigyelések, vizsgálódások, megfigyelések, stb.) élményeken keresztül, a gyerekek aktív közreműködésével, játékos formában fejlesztjük kognitív és egyéb képességeiket.

Az értelmi fejlődés során az érzékszervi-mozgásos-cselekvő megismerési szintről a fogalmi szintű megismerés felé orientáljuk a gyerekeket. Ok-okozati összefüggések megismerésével fejlesztjük a környező világ megismeréséhez szükséges tanulási képességeiket, kompetenciáikat. Építünk óvodásaink nyitottságára, motiválhatóságára, kíváncsiságára, alkotni vágyásukra.

Hisszük, hogy minél többet látnak és tapasztalnak, annál szélesebb lesz érdeklődési körük, annál inkább felismerik a problémákat, és a gyakorlások során fejlődik helyzetfelismerő és problémamegoldó képességük.

Az óvodapedagógus feladatai

- Beszélgetésre alkalmas **nyugodt, kiegyensúlyozott légkör** megvalósítása
- A **beszédöröm biztosítása**: arra ösztönöznünk a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket, véleményüket
- **Lehetőséget teremteni** minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására
- **Képessé tenni a gyermekeket** arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése
- Beszédmegértés fejlesztése
- A **gyermeki kérdések inspirálása**, megválaszolása
- A **látás-hallás** esetleges sérüléseinek időbeni felfedezése.
- Az óvodai logopédiai kezelés **folyamatos** megszervezése.
- Lehetőséget biztosítani a spontán és tervezetten szerzett tapasztalatok **rendszerezésére**, bővítésére, élethelyzetekben való gyakorlására.

- Az egyéni érdeklődésre, kíváncsiságra, valamint a meglévő tapasztalatokra, élményekre és ismeretekre építve **változatos tevékenységeket** biztosítani, amelyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermekek **értelmi képességeinek- és a kreativitásának, képzeletének fejlesztésére** törekvés, melyeknek segítségével gyermekeink olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátíthatnak el, hogy el tudjanak igazodni a világban, az életben adódó legváltozatosabb helyzeteiben adódó feladatokat meg tudják oldani.
- Az egyéni érést figyelembe véve a megismerő folyamatok, **értelmi képességek** sokoldalú fejlesztése, ismeretek bővítése élményeken, tapasztalásokon keresztül.
- A sajátos nevelési-, hátrányos helyzetű, illetve kiemelt figyelmet igénylő gyermekek **differenciált fejlesztésének** biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- Szívesen, örömmel beszélnek, beszélgetnek.
- Képesek mások meghallgatására.
- Gondolataikat képesek megfogalmazni, kifejezően elmondani.
- Képesek a nyelvi eszközök variálására.
- Sokoldalú tevékenységek folyamán formálódnak, tökéletesednek gondolkodási műveleteik, percepciójuk.
- Tapasztalatokból kiindulva ok-okozati összefüggéseket ismernek fel és ismereteik által problémamegoldásuk az önálló megoldás felé halad.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás gyermek életében pótolhatatlan értéket képvisel a család, mint elsődleges nevelési színtér. Alapvető kötelessége és felelőssége a gyermekek nevelése, fejlődésének elősegítése. Az óvodában a gyermekeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör veszi körül. Az óvoda az isztiméri gyermekek életében az első olyan hely, ahol – a család után – tanulnak másokkal érintkezni és együttműködni. Nevelési rendszerünk megfelelő bázist nyújt a kooperációs és kommunikációs képességek kifejlesztéséhez, egyszerre segítve a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, teret engedve önkifejező, önértékesítő törekvéseinek.

A **társas és közösségi tevékenységek** állandó gyakorlás által történő kifejlesztése rendkívüli fontossággal bír a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítés, azaz az életre nevelés szempontjából. A tulajdonságok, a képességek, a készségek, a szükségletek olyan rendszerét kívánja formálni, amelynek segítségével a gyermekek részvétele a napi életben egyszerűbbé, könnyebbé, gyorsabbá válik. A társadalom élete jórészt a társas és közösségi kapcsolatok keretén belül zajlik. Nagyon fontos feladat tehát már az óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására, a különbözőségek elfogadására, a társas együttéléshez szükséges erkölcsi tulajdonságok, kompetenciák kialakítására (pl. segítőkészség, önzetlenség, önfegyelem, önállóság, kitartás, feladat-, szabálytudat).

Az óvodai gyermekközösség kialakítása, a szokás és normarendszer megalapozása nálunk a **tevékenységek rendszerén keresztül** valósul meg. Célunk a szűkebb és tágabb környezetünk megismertetése, amely elősegíti az egymáshoz, a szülőföldhöz való kötődést, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beilleszkedésének és fejlődésének segítségét.

Az óvodában minden tevékenység a gyermek egyéni örömein túl a közös élményt is erősíti. Törekszünk arra, hogy a tevékenykedtetés sokszínű, változatos legyen, és a cselekvésen

legyen a hangsúly. Mindent kipróbálhasson a gyermek, kivételt csak a testi és szellemi épségét veszélyeztető tevékenységek képeznek. A közösségi szokások kialakítása pedig a tevékenységek végzését segítse, a gyermekek cselekedeteit irányítsa. Az óvodánkban kialakított szokások lehetővé teszik, hogy az egyik gyerek ne zavarja a másikat a tevékenység végzése közben. Jobban együttműködjenek, egymás tevékenységére figyeljenek, vagy a közös tevékenység során kialakuló vitákat békésen rendezzék, stb.

Az óvodai nevelésben az óvodapedagógus kulcsszereplő. A gyermek-óvónő, gyermek-dajka között a demokratikus partnervizony kialakítása a célunk. Ugyanúgy figyelembe vesszük a gyermek jogos kívánságait és igényeit, mint, ahogy a gyermektől is megkívánjuk a szokások, szabályok, csoportnormák betartását. A gyermekek egymás közötti és a felnőttel való kapcsolatában egyaránt a szabadságra, a nyíltságra és az őszinteségre építünk. Arra törekszünk, hogy a gyermek-gyermek kapcsolatokat is a **pozitív attitűd, érzelmi töltés** jellemezze.

Fontosnak tartjuk a nemzeti identitástudat megalapozását, a keresztény kulturális értékek közvetítését hogy a gyermekek nevelési folyamatunk során megismerjék a szűkebb és tágabb környezetet, annak szokásait, hagyományait, kötődjenek szülőföldünkhöz, hazánkhoz. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy gyönyörködhesse a természeti és társadalmi környezetünk szépségeiben, rácsodálkozhassanak a jóra és szépre. Átélik az együvé tartozást magasztosságát.

Amennyiben módunkban áll, kitágítjuk számukra a világot azzal is, hogy határon túli magyar óvodával, csoporttal tartunk kapcsolatot.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztonságos, nyugodt, **bizalommal teli** óvodai mindennapok biztosítása.
- A felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátzás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása
- A konfliktusok kezelése
- A társakért, a csoportért érzett **felelősségérzet** kialakítása
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása
- A megértés és tolerancia helyzetgyakorlatai a mindennapokban
- Kulcsszerepénél fogva **modellként** is törekedjen a különbözőségek elfogadására és tiszteletére.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- Képesek betartani a **szabályokat, a csoportnormákat**.
- Képesek megérteni és elfogadni az emberek közötti különbözőségeket.
- Érezhető a csoportért érzett felelősség.
- Jellemzi őket az együttműködésre, együttműködésre, a különbözőségek elfogadására való hajlam.
- Konfliktuskezelésükre jellemző a **tolerancia, a megértés**.
- Tudnak adni és tudnak lemondani.
- Hibáikat felvállalják, beismerik, igyekeznek kijavítani azt.

játéka során annak minden mozzanatában rendelkezik a döntés szabadságával, a szabad képzetársítással.

A **kezdeményezett játékok** általános célja és tartalma a spontán játék gazdagítását, tanulási célt, avagy valamely tevékenység hangulati előkészítését szolgálja.

A **játékirányítás közvetett**. Közvetettsége abban mutatkozik meg, hogy mindenekelőtt azokat a feltételeket teremthetjük meg, melyek hatással vannak a játékra, melyektől a játék függ. Partnerei kívánunk lenni a gyerekeknek. Fontosnak tartjuk a gyermek játéka iránti tapintatos érdeklődést. Minél kisebbek a gyerekek, annál aktívabb részvételünk az életükben. Ismerjük gyermekeinket, és így tudjuk, mit szeretnek játszani, miben segíthetjük őket jelenlétünkkel, illetve gazdagíthatjuk a játék tartalmát, segíthetjük önkifejező érvényesülésüket, szárnyaltathatjuk fantáziájukat. Alkalmazkodunk a gyermekek érdeklődési köréhez, közös élményeinkhez, az egyéni fejlődési lépcsőfokokhoz, dicsérjük, bátorítjuk őket.

Az óvodapedagógus feladatai

- **Nyugodt légkör** biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül **elegendő idő és hely biztosítása** a játék számára.
- A játékhoz szükséges **eszközök** folyamatos biztosítása.
- **Igény szerint ötletek**, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- Tapintat, tolerancia, empátia és tudatosság jellemezze a **játékirányítását**.
- **Közös élményszerzési** lehetőségek, élmény feldolgozás segítése.
- Szükség esetén **bekapcsolódás** a játékba, együttjátszás a gyermekekkel.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- Képesek megteremteni és felépíteni maguk körül a játék **külső világát**.
- Jellemzi őket a **személyekre és a tárgyakra való vigyázás**.
- Képesek **betartani a játékszabályokat**, észreveszik az attól való eltérést.
- Képesek önállóan **együtt játszani**.

Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek közös vagy egyéni érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A mindennapos mondókázás, verselés legfőbb alapja a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, melyek magyarság tudatukat is erősítik.

Figyelembe vesszük, hogy a 3-7 éves gyermek életkori sajátosságaihoz igazodó mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Óvodáskorban a gyerekekhez a **legközelebb álló irodalmi anyag** a vers, a mese és a mondóka. A mese és a vers élmény a gyermekeink számára, és érzelmi állapotokat hoz létre. Célja az **örömszerzés**, a mesék, versek megszerettetése, az olvasóvá nevelés alapjainak lerakása, emberi kapcsolatok megéreztetése, dramatizálás, bábozás segítségével viselkedésformák feltárása. A mese és a vers az anyanyelv közvetítő közegén át az emberi kapcsolatokra világít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, belső élményeket közvetít. Mesehallgatás közben oldódik a szorongás, melyet a még feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyermekekből. Az irodalmi élményeknek elsősorban a gyermek egészséges lelki

alakulásában, az érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésében, változatos viselkedésminták és a magyar nyelvi kultúra megismerésében van jelentős szerepe.

Fejlesztés tartalma:

3-4 évesek:

5-6 mondóka (hangutánzók, állathívogatók, hintáztató, lovagoltató, altató) 3-4 vers kb. 10-12 új mese (állatmesék)

Célunk, hogy önként, szívesen hallgassanak mesét, öröm legyen az együttes mondókázás, verselés.

4-5 évesek:

2-3 mondóka, 6- 7 vers, 12-14 új mese

Maguk is kezdeményezzék a mesélést, meserészleteket mondjanak el saját szavaikkal. Téma: állatok, évszakok, tárgyak, a környezet.

5-6-7 évesek:

4-5 mondóka - játékokban használják is, 15-20 vers, állatmesék, tréfás, tündérmesék, esetleg novella mesék, fontosak a mesékre jellemző ismétlődő helyzetek megfigyelése, megfigyeltetése.

Mindig gondosan válogatunk, hogy milyen irodalmi alkotással ismertetjük meg a gyerekeket. Elsősorban a nagyon gazdag magyar gyermekirodalomból (népi, klasszikus és kortárs) válogatunk, ezzel is elősegítve a hazához, a szülőföldhöz, a nyelvhez való szorosabb kötődést.

Ütemtervünkben szerepelnek:

- vers: magyar és külföldi költők
- mese: népmese (magyar, külföldi)
- műmese: témája kapcsolódik az évszakokhoz, ünnephez, játékhoz, mennyisége életkornak megfelelő

Szervezési szokások: Mesével, verssel való ismerkedés, mondókázás kötött vagy kötetlen formában minden nap van. Elalvás előtt is mesélünk. Kiscsoportosoknál különösen a lovagoltató, tapsoltató játékokkal segítjük a beszoktatást.

Az óvodapedagógus feladatai

- Alakítsuk ki a **megfelelő feltételeket** a meséléshez, verseléshez, mondókázáshoz.
- Közvetítésünk **példaértékű** legyen.
- Eszközök, módszerek kiválasztásában vegyük figyelembe a **gyermekek életkorát**, fejlettségét.
- **Segítsük** a gyermekek mese- versalkotásának folyamatát, mint az önkifejezés egy lehetséges módját.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kéri.
- 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 verset meghallgatnak az év folyamán.
- Hangzás, hangulat, érzelem az alkalom egységében kezdik megérteni a költemények mondandóját, üzenetét.
- Várják, kéri a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, mesehallgatás feltételeinek kialakításában.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik.

- Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, tekintetükön látszik a belső képzeleti képek készítésének jelei.
- Folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Kedves hőseik beépülnek a játékaikba.
- Az ismert motívumokat szívesen rajzolják le.
- Szívesen beszélgetnek a meséről, játékukban egymást mese szereplő néven szólítják. Mesekönyveket önállóan nézegetik, kérik az óvónőt, meséljen róla.
- Egy-egy betű iránt érdeklődnek.
- Ismerik az óvoda gyermekkönyves polcát, vigyáznak a könyvekre.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. Az óvodai zenei nevelés a gyerekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Fejleszti a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét. Az éneklési készség alakulása a gyermek utánzási vágyán alapszik. **Gyakori énekléssel tudjuk felkelteni a gyermek érdeklődését.** Az óvodában hallás után tanulják meg a dalokat a gyerekek. Sokszori ismétlés, gyakorlás hoz eredményt. Az óvodás gyermekek zenei neveléséhez olyan **zenei anyagot** használunk fel, amely a gyermek zenei ízlését egyaránt előkészíti a magyar népzene, műzene és később az értékes külföldi és kortárs zeneirodalom befogadására. A zene elősegíti a gyermek biztonságérzetének növekedését, gátlásainak feloldását, önfegyelmének, közösségi érzésének és magatartásának alakulását. Lehetőséget teremtve a népi gyermekjáték-néptánc által nyújtott élmények átélésére is, gyermekeink mozgáskultúrája, érzésvilága intenzívebben fejlődik.

A gyermek számára **öröm az éneklés**, mely során fejlődik zenei emlékezetük, képzeletük, esztétikusan formálódik, járásuk, testtartásuk. Egyszóval az ének, a zene, a tánc hatására a gyermek lelki egyensúlya teremődik meg, fejlődik személyisége (érzelmi élete, kreativitása, mozgáskultúrája). A gyermek számára alkalmas dalok, mondókák, dalos játékok, eltáncolt dallamok és a zenehallgatásra szánt dalok átszövik teljes nevelési folyamatunkat.

A fejlesztés tartalma

3-4 éves korban: A dalanyag 5-7 mondóka, 10-14 játékdal, 2-3 műdal. A hangterjedelem ne lépje túl a tiszta kvint távolságot. A dallam a magyar beszéd hanglejtésének legyen megfelelő. A zenehallgatás anyaga egyszerű népdalok, műdalok. A magasabb mélyebb, halk, hangos közötti különbség megfigyelése, felismerése, egyenletes lüktetés éneklése.

4-5 éves korban: A dalanyag 4-6 mondóka, 12-15 játékdal és 3-4 műdal. A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy szext távolságot. A kétnegyedes ütemű dalokban a negyed szünet és szinkópa is forduljon elő. A zenehallgatás anyaga magyar és más népek dalai, a világ zeneirodalmából válogatott énekei és hangszeres műzene. A magasabb és mélyebb hangok megkülönböztetése térben mutatással (oktávon belül). A halk és hangos fogalompár megértése. Az egyenletes löktetés kifejezése, a dalok és mondókák ritmusának kiemelése. Egyszerű játékos mozgások esztétikus végzése. Hangszerek használata a löktetés és ritmus kifejezésére. Kis dallamfordulatok kitalálása.

5-6-7 éves korban: A dalanyag 4-6 mondóka, 16-20 népi gyermekdal és 5-6 műdal. A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy szext távolságot. A zenehallgatás anyaga magyar és idegen népdalok, énekes és hangszeres műzenei darabok, a régi és a mai zene szemelvényeinek további bővítése. A halk és hangos különbsége, más fogalompárokkal összekötve, énekes gyakorlatban. Dallamfelismerés, dallambújtatás. Finomabb hangszínek megfigyelése.

megkülönböztetése, összekapcsolása. A dalok ritmusának hangoztatása belső hallás alapján. Ütőhangszerek használata önállóan. Dallamok kitalálása versekhez, mondókákhoz. Gyors és lassú különbségének megismertetése. A zenei alkotó fantázia fejlesztése. Kezdetben, spontán formában, szabálytalanul jelentkeznek. Fontos, hogy erre felfigyeljünk. A másik a kitalálás, melynél irányítanunk kell a gyermeket, feladatot kell adnunk neki. Ennek különböző formái vannak: ritmus, dallamvisszhang, zenei kérdés, felelet. Zenei élményeket próbálunk biztosítani egy-egy zenés produkció megtekintésével.

Az óvodapedagógus feladatai

- A zenei anyagokat az életkornak és a **fejlettségnek megfelelően** válassza ki.
- Törekedjen zenei **élménynyújtásra**.
- **Legyen felkészült**, s rendelkezzen olyan zenei képességgel, készségekkel, amelyek tehetővé teszik a zenei élménynyújtást (6 hang terjedelmű tiszta éneklés, hangszerhasználat, megfelelő mennyiségű és minőségű gyermekdal ismerete).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek tudjanak **tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni** a C és C' abszolút magasságok között.
- A gyerekek ismerjék fel a **magas és mély** hangok közötti különbségeket, maguk is tudjanak magasabban, mélyebben énekelni, dalt kezdeni.
- Ismerjék a **halk és hangos** közötti különbséget, tudjanak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Figyeljenek fel az óvónő és társaik énekének és beszédhangjának különböző hangszínére.
- A gyermekek tudják megkülönböztetni az **egyenletes lüktetést a dal ritmusától**. Képesek legyenek szöveges ritmusmotívumok visszatapsolására.
- Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végezzenek.
- Használjanak óvónői segítség nélkül ritmushangszereket.
- A zenehallgatás anyagát képesek legyenek figyelmesen hallgatni.
- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül tudjanak egyedül énekelni.

Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka

Az ábrázoló és alkotó tevékenység fontos eszköze a gyermeki személyiségfejlődés folyamatának. Minden nap és a nap minden szakában jelen van az óvoda életében. **A tevékenység célja:** az alkotás örömeinek átélése, a képi, plasztikai kifejezőkészség fejlesztése, esztétikai igényesség, képi gondolkodás fejlesztése, tér-, forma-, színeképzet gazdagítása mellett a finommotorikus mozgások fejlesztése is.

A vizualitás segít a tájékozódásban: mi jó, helyes, egészséges számunkra, ezért az egészséges életmódra nevelés része is pedagógiánkban. Folyamatos vizuális ingerek érik a gyermekeket, emiatt elengedhetetlen az esztétikus és ingergazdag óvodai környezet megteremtése. A környezet alakításában közreműködnek a gyermekek is. Az ábrázolás eszközei és anyagai állandó, a gyermek által elérhető és bármikor elővehető helyen vannak.

Ez fogalmazódik meg a célokban, feladatokban is: a festés, a rajzolás, a mintázás, az építés, a képalakítás, a kézi munka során gyermekeinket képi, plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatjuk. Formálódnak képzeik, tartalmasabbak lesznek fogalmaik, alakul komponáló-, térbeli tájékozódó-, és rendezőképességük. **Segítjük a téri-, formai- és színeképzetek kialakulását, gazdagodását.** A gyermek érdeklődése és megfigyelései elősegítik a szépség iránti vonzódás alakulását, amely egy belső lelki egészség kialakulásához vezet. E

tevékenység során a műalkotások mellett, megismertetjük őket népművészeti elemekkel, szokásokkal, nemzeti szimbólumokkal és különböző **munkafogásokkal, anyagokkal, technikákkal**, amely elősegíti nemzeti identitástudatuk megalapozását, a minél jobb kéz ügyességet, a finommozgások fejlődését.

Az óvodapedagógus feladatai

- Minden esetben **teremtse meg a szükséges helyet, időt** és a megfelelő **légtér**.
- Emellett fontos az **eszközök, anyagok** biztosítása, amelyek játékidőben is álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- Ismertesse meg őket a **különböző anyagokkal, technikákkal**, amelyekkel újat tudnak alkotni.
- Fektessen nagy hangsúlyt a környezet kialakítására.
- Rendkívül fontos, hogy **újabb ötletekkel motiválja a gyermekeket** az alkotásra. Emellett figyelembe kell vennie a képességbeli különbségeket és lehetőséget kell adni az önálló elképzelések megvalósulásának.
- Az **élményhez juttatás** sikerélmény biztosítása mellett fejlessze a kreativitást, és minden alkotást külön értéként kezeljen.
- Felkészültségét bizonyítsa az, ahogy szoros kapcsolatot alakít ki gyermekkel és szülővel egyaránt, valamint biztatja a szülőket, segítséget, ötleteket nyújt nekik.
- A gyermekek munkáit folyamatosan mutassa be akár kiállítás keretében, szülői engedéllyel közösség rendezvényeken, faliújságon.
- A csoportszobai tevékenységek mellett biztosítsa az udvari lehetőségeket is, hiszen a levegőzés hozzájárul a gyermek egészséges fejlődéséhez. Eközben pedig újabb alkotásokat hozhat létre. Hiszen homokozhat, rajzolhat krétával, hógolyókat, hóembert építhet, festhetnek a szabadban és az óvónő kreativitásától függően még számtalan módot találhatnak a szabadban történő alkotásra.
- **Alakítsa ki** a gyermekekben az eszköz iránti igényt, illetve azt, hogy próbálják meg maguk elkészíteni azokat.
- Mindehhez meg kell teremteni a szükséges feltételeket; hely, idő, légkör, szerszámok, anyagok.
- Legyen a csoportszobában egy kialakított sarok, ahol mindezek a kellékek játékidőben is a gyermekek rendelkezésére állnak.
- Ismerjenek meg a gyermekek minél többféle anyagot, és legyen lehetőségük a gyűjtögetésre. (textil, papír, bőr, makk, dió, gesztenye, kavicsok, dobozok...).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- **Ismerjék és nevezzék meg** a színeket.
- **Alkalmazzák** a helyes fogásmódot (ceruza, ecset) és a tanult technikákat (ragasztás, tépés, hajtogatás stb.)
- **Alkosson véleményt** saját és társai munkájáról.
- **Legyen igénye** az esztétikus környezetre.
- Munkáik legyenek egyre **színesebbek, változatosak** és részletes kidolgozásúak.

Mozgás

A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi mozgás nélkül. Ismert tény, hogy a mozgásöröm

A környezet felfedezése, megismerése szerzett tapasztalatok a világban való biztosabb eligazodást, a tájékozódást segíti. Megismeri a hazai táj, a szűkebb és tágabb környezetünkben élő embereket, a családi és a tárgyi kultúra értékeit. Néphagyományokkal, szokásokkal ismertetjük meg őket. Mindez erősíti a közösséghez tartozás érzését, megtanulja a megismert értékek szeretetét és védelmét.

A szűkebb pátria és tágabb környezetünk megismerése közben célunk még a gyermekek: mennyiségi, alaki, tér-síkbeli, nagyságbeli tapasztalatainak bővítése, így ezzel kapcsolatos szemléletük kialakítása.

Célunk az, hogy a gyermeknek segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a **közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk**. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet-közi élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről, erősítve ezzel a környezettudatos magatartás kialakulását.

Óvodáskorban mély nyomokat hagynak azok a tapasztalatok, melyeket ekkor élnek át gyermekeink. Ezek lehetnek negatívak és pozitívak. Ezért fontos, hogy minél több **pozitív tapasztalathoz** jussanak gyermekeink. Ezeket az élményeket kirándulásokon, sétákon, túrákon élhetik át a gyerekek, megfigyelve a változó természetet, a bennünket körülvevő élő- és tárgy világot.

A környezettel való szoros kapcsolat nemcsak arra ad lehetőséget a gyermeknek, hogy közvetlenül gyűjtsön tapasztalatokat az élő- és élettelen világról, hanem arra is, hogy a benne lévő feszültségek feloldódjanak, és megalapozódjon a társadalomba való későbbi bekapcsolódás, szocializálódás. A testápolástól, a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazokat a témákat érintjük, amelyek a gyermekeknek támpontot nyújthatnak a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. A **szokások elsajátítása, a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása** valósulhat meg játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével. Játékidőben, szabadidőben, vagy a nap bármely időszakában megvalósíthatók az itt jelentkező feladatok.

A **környezetvédelem** vagy a problémák erőszakmentes megoldásának kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető. A természet – társadalom - ember egymástól függő, egymást feltételező, egymást kiegészítő fogalmak rendszere, melynek lényege a kisgyermek szintjen már óvodáskorban is **megérthető, megérezhető**.

Óvodai nevelésünk során **építünk a korábbi tapasztalatokra**. A gyermek már korán érdeklődik a mennyiségi – minőségi különbségekről. A matematikai tapasztalatok szerzése a közvetlen környezetben folyhat, és különböző tevékenységek közben valósítható meg fejlesztése. A tevékenységközpontú szellemű programunk az ismerettartalmak komplex kezelésére, az óvodai tevékenységek keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni. Felfogásunk azonban a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza. Ez nem jelenti természetesen azt, hogy a matematikai nevelés nem komplex formában a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósulna meg. Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája valósulhat meg:

- utánzásos, minta-modellkövető,
- spontán játékos tapasztalatszerzésre épülő,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés

- gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok,
- az óvónő által kezdeményezett foglalkozások

A tevékenységek végzése, a **folyamatos cselekedtetés** rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések feltárására.

Az óvodapedagógus feladatai

- **Biztosítson sokféle tevékenységet** a tapasztalatszerzésre.
- Ismertesse meg a gyermekekkel **nemzetünk tárgyi kultúráját, néphagyományát, falunk sajátosságait, hagyományait**, szelektív hulladékgyűjtés a faluban, családi szokások megbeszélése.
- **Közvetlen megfigyeléssel** biztosítsa a felfedezés örömét.
- Olyan **feltételek megteremtése**, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat megszerzését a természetben.
- Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy **minél több élményt** gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből
- Biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való **folyamatos tevékenykedtetéshez**
- Biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában **élőszarok, virágoskert** működjék.
- Az óvodapedagógus feladata olyan eszközök, és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a **gyermekek érdeklődését**, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- A matematikai képességek fejlesztését **játékosan, játékba építetten** szükséges megvalósítani.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek **ismerik** lakcímüket, saját és szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- **Tudják** születésük helyét, idejét.
- A közlekedési eszközöket **ismerik**, gyakorlottak a helyi közlekedésben.
- **Tapasztalatot szereznek** az orvos, védőnő, fogorvos munkájáról, az egészséges életmódról.
- A színeket, formákat **megkülönböztetik**.
- **Megnevezik** az emberi testrészeket, érzékszerveket.
- **Megkülönböztetik** a házi-, erdei, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- **Megkülönböztetik** az évszakokat, napszakokat, ismerik a hét napjait.
- **Óvják, védik** környezetüket.
- **Megcsodálják** a természet szépségét, változásait, apró rezdüléseit.
- **Ismerik** Isztimér és környéke nevezetességeit, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A gyerekek **felismerik** a környezetük mennyiségi és formai viszonyait, érdeklődnek azok iránt.
- **Ismernek** néhány matematikai fogalmat.
- **Értik** és követni tudják az irányokat, illetve a helyeket kifejező névutókat;

Munka jellegű tevékenység

A munka az óvodás gyermek számára **aktív, játékos jellegű**, gyakran nem is választható szét a játék és a munkatevékenység. Pedagógiai funkciója nem a gyermek értékteremtő, együttműködési képességének fejlesztése. Ezen a területen az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, átélhető a gyermek számára. Ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. Elsősorban a munka megszervezésének módja fejti ki a nevelő - fejlesztő hatást. Feladatunk az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése. A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, a gyermekek saját személyével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében elvégzett munkák vagy a kerti munka közös vonásaként azt kell kiemelni, hogy mindez tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedtetést jelent az óvodánkban.

A munka megosztása során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanuljanak **önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani**. A nagyfokú önállóság és a döntési helyzetek, döntési képességek gyakorlásának lehetőségei együtt szolgálják a gyermekek életre való felkészítését.

A tevékenység során **megismerkednek a munkaszervezés elemeivel**, a célszerű sorrenddel a legkülönbözőbb **eszközök, szerszámok** célszerű **használatával**. Munkavégzés közben alakul az egymáshoz való viszonyuk és a dolgozó ember tisztelete. Fejlődik izom- és csontrendszerük, nagyobb lesz a betegségekkel szembeni ellenálló képességük. A pozitív életszemlélet kialakulásához a munka szeretete is hozzájárul.

Az óvodapedagógus feladatai

- Minden gyermeknek biztosítsunk lehetőséget arra, hogy **önkéntesen, önállóan**, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsuk és bővítsük a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket. A munkaeszközök számára biztosítsunk olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- Adjunk lehetőséget a gyermekeknek bármilyen **őket érdeklő munkatevékenység** elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Törekedjünk arra, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat.
- Működjünk együtt a gyermekekkel, ha kell, alkalmazzuk a **differenciált segítségnyújtást**. Folyamatosan értékeljük és biztassunk.
- Alakítsuk azt az érzetet a gyermekben, hogy szeresse saját és mások munkáját, **legyen önálló véleménye** és tartsa tisztán környezetét.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- **Örömmel** végzik a munkát.
- Kialakul **munka iránti szeretetük**, kedvük és megbecsülésük.
- **Önállóan** végzik az önkiszolgálást, a naposi teendőket.
- **Vállalkoznak** egyéni feladatok megvalósítására.
- **Szeretik és gondozzák** az állatokat, növényeket.

- **Ismerik** szüleik foglalkozását és mesélnek róla.
- A különböző, folyamatos munkatevékenység hatására jellemzi őket a **munkakedv**, kitartás, türelem, önállóság, céltudatosság, felelősség, munkaszeretet, kötelességtudat, döntéshozatalra való képesség.

Tanulás

A tanulás célja: A gyermek tapasztalataira, kíváncsiságára, utánzási hajlamára, élményeire, érzelmi beállítódására épített tartalmak feldolgozása, a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók differenciált fejlődése, mely a teljes személyiség fejlődését elősegíti.

A **játék és a tanulás** teljes mértékben **összekapcsolódik** az óvodáskorban. Az utóbbi célja, hogy hatására fejlődjön a gyermek széles körű kompetenciája, alakuljanak képességei, pozitív attitűd jellemezze megismerési folyamatait. A nevelés egészén belül megvalósuló tanulás kötött és kötetlen kezdeményezések, foglalkozások, beszélgetések, tapasztalatszerző séták, felfedezések, irányított megfigyelések, stb. formájában egyaránt megoldhatók a napi élet bármely mozzanatában. Ez teljes egészében az óvodapedagógus kompetenciájába tartozó kérdés.

A játéktevékenységen belül új tevékenységek jöhetnek létre, így teremthető meg a játékban a spontán tanulás lehetősége. Az új tevékenységek által a gyermeki személyiség fejlődésnek indul. A **fokozatosság** elvét szem előtt tartva arra törekszünk, hogy egyre bonyolultabb **problémahelyzetek** elé állítsuk a gyermekeket. Az általunk kezdeményezett játék során nyílik a legtöbb alkalmunk az egyéni foglalkozásra, a differenciálásra, különösen a speciális területen (valamely részképességében) elmaradó vagy éppen a kiemelkedően magas teljesítményt nyújtó gyerekek esetében. De szolgálja tevékenységünk a prevenciót is.

Fontos, hogy örömmel és önként vegyen benne részt, sok sikerélményt élhessen át, hisz az a legnagyobb ösztönző erő. Meggyőződésünk, tapasztalataink mondatják velünk, akik képességfejlesztő játékokkal játszanak, azoknak a gyermekeknek növekszik a mentális teljesítményük, önállóbbak lesznek, gazdagodik beszéd- és játékkultúrájuk. A tervszerű kezdeményezések konkrét játékszituációkhoz alkalmazkodva szolgálják a képességek fejlesztését. A szélesen értelmezett tanulási folyamatban eszközként alkalmazzuk a **kreativitást fejlesztő játékokat**. Pedagógiai hatásfokuk abban rejlik, hogy intenzíven szolgálják a gyermekek megismerését és a személyiségfejlesztést. Szocializáló hatásúak, széles körű képességfejlődést eredményeznek. E játékok során értékke válik pl.: a jó megfigyelés, a képzelőerő, az eredetiség, a szabálytartás, a helyzetfelismerési és döntési képesség, a gyors problémamegoldás, a mozgás jellemzői, mint az ügyesség, gyorsaság, dinamizmus, stb..

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek megismerési vágyának, **kíváncsiságának**, sokoldalú érdeklődésének **kielégítése**
- A gyermekek **egyéni érdeklődésének** megfelelő tevékenységek biztosítása
- **Értelmi képességek fejlesztése** (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) cselekvések által
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a **felfedezés, a kutatás örömeit, fejlődhet kreativitásuk**
- A gyermekek **önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának** fejlesztése

8.6. Napraforgó Tagóvoda Kincsesbánya

8.6.1. Óvodaképünk

Az alapprogram az óvodát a nevelési folyamat egy szakaszának tekinti, melyben különböző hatások érvényesülnek, közülük legfontosabb a család. A gyermek nevelése elsősorban a család feladata és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet kapnak, megjelölve az intézmény funkcióit: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő.

Névválasztásunk nem véletlen. Tarka forgó nevű programunk élénk óvodai életünket jelképezi. Azt a sok színben megmutatkozó, eseményekben és élményekben gazdag tevékenységrendszert, mely a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve, változatos, többoldalú, tudatos pedagógiai hatást kíván nyújtani a gyermeki személyiség minél sokszínűbb kibontásához.

De jelképezi a százszínű tulajdonságokkal, képességekkel, attitűdökkel, gondolatokkal és ezernyi érzelmekkel, más-más értékekkel felruházott gyerek- és felnőttserget is, az egyéniségeket, az individuumot.

Valamint jelképezi a játékot, a korosztálynak és óvónőnek legfontosabbat, és a természet örök körforgását, mely ismétlődik, mégis mindig más és más.

Mivel Óvodánk közvetlen közelségében dimbes-dombos erdők, tisztások találhatók, magától értetődően élni kívánunk ezzel a lehetőséggel. Hisszük, hogy mindezeknek nagy hatása van a lakótelepi életformából, rohanó életvitelünkből adódó feszültségek oldásában is. Az ismeretek mellett, a benyomások, hangulatok, élmények is hangsúlyosan fontosak számunkra, hiszen az óvodáskor lényeges sajátossága az érzelmi telítettség. Így a nevelésben is központi szerepet töltenek be az érzelmek. Pedagógiánkban a teljességet szeretnénk megragadni, vezérgondolatunk:

"Érezd! Élvezd! Szeresd! Légy boldog általa!"

Az önkibontakozás legteljesebb feltételeinek megteremtésével, cselekvésre készítő motívumokkal, a nevelő tudatos és tervszerű irányításával, együttműködésre alapozva, céltudatosan, empátikusan, preventíven kívánjuk formálni a gyermeki személyiséget.

Programunkkal arra vállalkozunk, hogy a ránk bízott óvodások óvodás éveik alatt érzelmi biztonságot nyújtó, otthonos, szeretetteljes légkörben - a sokszínű, tarka, gyermeki közösségben végezhető tevékenységek, élmények, hatások következtében - testi, szociális és értelmi képességeik tekintetében fejlődjenek, pozitív átélések, érzelmek, ráeszmélések, eleven varázslások, támogatásunk által.

Programunkban fő hangsúlyt kap a környezet megismerése, és ehhez kapcsolódva, az évszakok váltakozásához igazodva - az összetett hatások érdekében - változatos, egymásra épülő, egymáshoz szorosan kapcsolódó tevékenységeket szervezünk. *Építünk* a gyermekek spontán, érdeklődésére, természetes kíváncsiságára, megismerési és manipulációs vágyára, mozgáskedvére, érzelmeire, személyükre, a játékosságra. A közvetlen és tágabb környezetünkben átélte, sokoldalú tapasztalatok, élmények hatására a gyermek észrevétlenül szerez ismereteket, észrevétlenül tanul meg eligazodni a világban.

Éppen ezért a folyamat *lényegét* adja a saját élményű megtapasztalás, a közös kutatás, alkotás, az együttműködés, az elért eredmény, az esztétikum feletti sikerérzés, az őszinte, meleg, elfogadás. *Hisszük:* a nevelésben alapvetően meghatározó a gyermek és óvónő bizalommal, érzelmekkel teli, kapcsolata, mert csak ebben a miliőben lehet hatékony a megértés, befogadás.

Olyan óvoda a miénk, ahol tiszteletben tartjuk:

- a gyermekek igényeit, jogait szükségleteit,
- érzéseiket, akaratukat,
- a különbözőségeiket, a másságukat,
- a fejlődésben való stagnálást, átmeneti visszaesést,
- a hibázást,
  - ahol különös gonddal vesszük körül :
  - a nem teljes családban élőket,
  - az elszegényedőket,
  - a bármilyen okból nehéz helyzetbe kerülőket,
  - az egészségügyi problémákkal küszködőket,
  - az enyhe fokban sérült gyermekeket.

Gyermekképünk

A nevelés kezdettől fogva a személyiség teljes kifejlődéséig együttműködés, kölcsönhatás. Ezért a nevelő segíti a gyermeket abban, hogy kifejllessze önmagát. A gyermeknek magának kell felépítenie a világot, hozzáadva azt a valamit, ami csak Őbenne létezik, amit csak Ő tud, ami csak Rá jellemző, amit csak Ő adhat a világnak.

"Néhány év eltelik, amíg a gyümölcsfa először termést hoz. Addig csak cseperedik, nyúlik, erősödnek ágai, míg egyszer, egy tavaszon itt-ott virágos lesz. Valahogy így vagyunk a gyermekkel is... és ha törődéssel jár is nevelésük, inkább sok derűt, örömet jelentenek nekünk, mint gondot vagy csalódást."7

Gyermekképünk olyan gyermek nevelése, aki érzelmekben gazdag, környezetéhez kötődő, abban jól tájékozódni tudó, érdeklődő, nyitott, együttműködő, segítőkész, együtt érző és másokat is elfogadni tudó.

Programunkkal szeretnénk jó példát adni a gyermekeknek, szülőknek, a falunkban élő embereknek a környezetbarát életvitel kialakítására. Ebben meghatározó a felnőtt, a maga beállítódásával, tevékenységével, kapcsolataival. Szándékaink szerint hatással lehetünk a jövő évezredben élő gyermekeinkre, és a mindennapok cselekedetei szokásalakító gyakorlattá válnak. Szeretnénk, ha az óvoda falain kívül is, a családban is megerősítésre találna szemléletünk, hiszen a mintakövető tanulás így lehet csak igazán hatékony.

**"NEM ÉLT BELŐLE TÖBB, ÉS MOST SEM ÉL,
S MINT A FÁN SE NŐ EGYFORMA LEVÉL,
A NAGY IDŐN SE LESZ HOZZÁ HASONLÓ."
(KOSZTOLÁNYI DEZSŐ)**

8.6.3. A nevelés keretei

1. Az egészséges életmód alakítása

Célja:

A gyermekek testi-lelki egészségének biztosítása, komfortérzésük kielégítése; testi fejlődésük segítése.

Feladata:

- **A gyermekek gondozása, testi szükségletének kielégítése, életkorának megfelelő óvodai életritmus, szokásrend kialakítása.**
- **A gyermekek mozgásigényének kielégítése, az összerendezett nagy- és kismozgások fejlesztése.**
- **A gyermekek egészségének védelme, fejlődésükhöz szükséges egészséges, biztonságos környezet biztosítása.**
- **Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése. A zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.**

A gyermekek gondozása, életritmus, szokásrend kialakítása

A szokások biztosítják a rendszerességet, a határozottságot, a lelki egyensúlyt. Ezért feladatunknak tekintjük olyan szokásrendszer kialakítását, melyek közelítenek a társadalmi normákhoz, a gyermekek érzelmeihez.

A gyermek szokásrendszere magába foglalja a gondozási tevékenységként végzendő szükségletkielégítő, fejlesztő, óvó-védő feladatokat, melyeket segítséggel vagy önállóan old meg. A gondozás során egyre csökkenő, módosuló felnőtt beavatkozás hatására a tevékenység szokássá fejlődik, automatizálódik. A cselekvési szokásokhoz szorosan kapcsolódnak a magatartási, viselkedésszerű szokások, melyeknek kiindulópontja a már meglévő, környezetből szerzett gyermeki tapasztalat.

Fontosnak tartjuk a gyermek – felnőtt testközeli kapcsolatára, a kellemes, nyugodt légkörre, a kisgyermekkorú élet ismeretére alapozva a gyermekek komfortérzésének biztosítását.

Az életritmus, a táplálkozás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységek megszervezésével, az ezen alapuló szokások kialakításával, példánkkal kívánjuk biztosítani a helyes napirend, a higiénés, magatartási és viselkedési normák elfogadását és kialakulását. Tevékenységünkkel a szülői hatást kívánjuk erősíteni, ahol szükséges, kiegészíteni.

Az óvodába kerüléskor tájékozódunk a gyermek egészségi állapotáról, esetleges érzékenységről, betegségeiről (allergia, asztmatikus tünetek, cukorbetegség, stb.) a családban elfogadott és kialakított egészségügyi, táplálkozási, mozgási, életritmusbeli, alvási és egyéb szokásokról. Anamnézist veszünk fel a gyermek testi szükségleteinek feltárásához, és az óvodás évek alatt folyamatos mérésekkel (magasság, súly, alak) követjük nyomon a testi fejlődésében bekövetkezett változásokat.

Példánkkal, a gyerekekről közvetlen szerzett ismereteinkkel, jól kialakított óvodai szokásrendünkkel segítjük a szülőket, a gyermeknek legjobban megfelelő élet- és szokásrend

kialakításában. Indirekt módon, tapintatosan, de hatással kívánunk lenni a gyermek otthoni életére is.

Arra törekszünk, hogy a mindennapi, rendszeres gyakorlások hatására a gyerekek mind önállóbbak legyenek, szükségleteiket ki tudják fejezni, a napi életben mind magasabb szinten legyenek képesek önmagukat ellátni. Ennek alapja az önkiszolgálás, mely az első naptól kezdve biztosított óvodánkban, a cselekvési vágyra, belátásra épül.

A gondozási (testápolási, öltözködési, táplálkozási) szokások a gyermek fejlődését követve, az óvodás évek alatt kibővülnek.

Óvodánkban az önálló tevékenység kibővül a naposi teendőkkel, és egyéb, környezetünk rendezésével kapcsolatos feladatokkal, az ehhez kapcsolódó magatartásformákkal és elvárásokkal. Célunk, hogy alakuljon ki a gyerekek felelősségérzete a segítségben, az önálló feladatvégzésben, és erősödjének olyan jellembeli vonások, magatartási formák, az **érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés**, mint: az udvariasság, figyelmesség, kitartás, feladattudat, önfegyelem, szabálytudat, önzetlenség, mások megértése, becsületesség, tisztelet, együttérzés, szolidaritás és engedelmség, vagyis alkalmazkodás mások elvárásaihoz.

Azok a szokások, amelyek következetes alakítása formálni tudja a gyermek jellemét, szükséges, hogy önmagához és más emberekhez való viszonyt tükrözzenek. A szokások alakulását a gyermekek viselkedésében mérhetjük le. Így különösen a játéktevékenységben (egymás aurájának, játéktérületének és eszközeinek tiszteletben tartása, alapudvariasság, beszédviselkedés, egymásra figyelés, türelmes várakozás, lemondás, stb.) de az életünk egyéb területéhez is szorosan kapcsolódnak. A természeti és technikai környezettel kapcsolatos szokásaink, (takarékoság, fogyasztás, környezeteszétika - igényesség, hulladékkezelés, stb.) a beszédkultúra, a kommunikáció, óvodánk hagyományápolásának, életrendjének, a társas életünknek szokásai mind-mind átszövik a nevelési folyamatunkat, a mindennapjainkat.

A szokások, viszonyulásaink által, a környezet minden eleméhez, minden tevékenységhez, minden témakörhöz kapcsolódnak. A szokások révén biztosíthatunk a gyermekeknek egy egészséges életritmust, amellyel nyugalmat, boldog kiegyensúlyozottságot érhetünk el. Ezek a napirendi szokások teszik lehetővé önállóságuk alakulását, rendszeretüket, fegyelmezettségüket, melyek további jó tulajdonságokat erősítenek (önbizalom, szorgalom, kitartás). A gyermek önállósága, fegyelmezett alkalmazkodása teszi őt alkalmassá arra, hogy társaival szemben is érvényesítse ezeket (segítségnyújtás, udvariasság, mások képességének elismerése).

A növekedés és fejlődés egyik fontos feltétele a **táplálkozás**. A tápanyagok nemcsak az energiát pótolják, hanem a növekedéssel és fejlődéssel járó testépítést is biztosítják. Ezért a napi háromszori étkezés (reggeli, ebéd, uzsonna) összeállításánál figyelünk arra, hogy megfelelő arányban tartalmazzák a fejlődéshez szükséges tápanyagokat. Az étrend összeállításánál javaslatokat teszünk. Változatosságra, a gyermeki szükségletek kielégítésére törekszünk. Ivóvizet a csoportokban, bármikor elérhetően, folyamatosan biztosítunk. Fokozatosan szeretnénk bevezetni és megismertetni az egészséges, korszerű ételeket, elfogadjuk a gyermekek más-más ízlését és szükségletét. Az óvodai és otthoni étrend összehangolásáért a heti étlapot tájékoztatásul rendszeresen kitesszük a faliújságra. A szülők segítségével a gyümölcsöket a heti vitaminnapokon kiegészítjük, a **magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlenszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére a családok figyelmét is felhívjuk**.

Az étkezések megszervezésénél, melyben a gyerekek is aktívan közreműködnek, az ízléses, kultúrált körülmények biztosítása fontos számunka (terített asztal; tiszta, gyermekméretű eszközök; elegendő idő) mert igényességre szoktat, kultúrált viselkedésre készítet.

A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaság iránti igényük alakulását szolgálja. A tevékenységben az óvónő is aktívan részt vesz, hiszen az ápolási teendők végzése közben bensőséges kapcsolat alakul ki felnőtt és gyermek között.

A mosdókat, WC-eket a nap bármely időszakában, saját igényeik szerint használhatják a gyermekek. Fogápolás ebéd után megoldott.

Arra törekszünk, hogy

- növeljük az intimitásérzést,
- lehetőséget biztosítunk az egyéni szükséglet szerinti, szabad gyakorlásra,
- segítsük a gyermeket a helyes technikai műveletek elsajátításában (Pl. fésülködés, fogmosás, zsebkendőhasználat, öltözködési sorrend, stb.)
- összehangoljuk a családi és óvodai szokásokat,
- a gyerekek óvodás éveik során – a gyakorlások hatására - egyre kevesebb segítséget igényeljenek,
- szükségletükké váljon a személyes higiénia, gondozottság

Az öltözéssel az időjárás hatásai ellen védekezünk, de az **öltözködés** az óvodás gyermek számára több ennél. Gyakorlási lehetőséget hordoz, fejleszti önállóságát, ízlését, és természetes módon integrálódik a finommozgások fejlesztése is.

A réteges öltözködés elfogadott a szülők számára is. Csereruháról és cipőről, tartalék fehérneműről, tornaruháról is Ők gondoskodnak. Fontosnak tartjuk – a lúdtalp megelőzése érdekében – hogy gyermekeink cipőjének legyen sarka, papucs, klumpa használata nem megengedett.

Az óvodáskorú gyermek fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges az **alvás, a pihenés**. Alvásszükségletük kielégítésének egy része az óvodában zajlik, a legszélesebb egyéni igényekkel.

A pihenéshez – körülményeinket figyelembe véve – igyekszünk megteremteni a csendet és nyugalmat, szellőztetéssel a friss levegőt. A délutáni pihenés előtt mesélünk, figyelünk a nyugtalan, zaklatott gyermekekre.

A gyermekek mozgásigényének kielégítése, természetes nagy- és kismozgások fejlesztése

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Gyermekeink edzését, mozgásigényének kielégítését, mozgáskoordinációjuk fejlődését a csoportszobai szereken kívül udvari fa játékaik és környezetünk biztosítják. A szereken korlátozás nélkül engedjük őket, fejlettségük, ügyességük, bátorságuk szerint mozogni.

A baleset-megelőzés érdekében önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük gyermekeinket.

Olyan szervezeti keretekről, formákról (hetirend, napirend) és lehetőségekről gondoskodunk, amelyek a természetes mozgásigény kielégítését, az egészséges életmód kialakulását és a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődést szolgálják. Tudatosan kihasználjuk a mindennapi élet adta lehetőségeket, különös tekintettel a finommozgásokra (gombolás, cipő bekötése, fésülködés, fogmosás, kancsóból öntés, stb.) Lehetőséget biztosítunk:

- a mindennapi szabad mozgásra, játékra (csoportban, udvaron)
- a hetenkénti kirándulásra, sétára
- szervezett, közös, kiscsoportos mozgásos játékokra

A rendszeres, örömmel, szabadon végzett mozgással szoktatjuk gyermekeinket az egészséges életvitelre. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink sokat tartózkodjanak a szabadban, és ott kötetlenül, egyénileg gyakorolhassák a legkülönbözőbb, változatos mozgásformákat.

Csoportjainkban a napirendet, a környezetet úgy alakítjuk ki, hogy a mindennapi mozgás, testedzés, gyakorlás, kondicionálás lehetősége szervezetten is garantált legyen: ez lehet óvónő által kezdeményezett mozgásos játék, labdázás, kocogás, gimnasztikai gyakorlat, mozgásfejlesztő eszközeinken gyakorlás, stb., melyet az óvónő megtervez.

A gyermekek egészségének védelme, fejlődésükhöz szükséges egészséges, biztonságos környezet megteremtése

Az óvodai környezet jelentősen befolyásolja az egészséges életmód alakulását, ezért folyamatosan szeretnénk gondoskodni a megfelelő színvonalú, korszerű, biztonságos és esztétikus tárgyi környezetről.

Legfontosabb fejlesztési területünk az udvar. Folyamatosan kívánjuk továbbfejleszteni azzal a céllal, hogy gyermekeinknek minél többféle tevékenységre legyen kilátásuk a szabadban.

A gyerekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét a belső udvarunkon megfelelő számú eszköz biztosítja. Fontosnak tartjuk, hogy környezetünk inspiráló, esztétikus, gyermekközeli, igényes legyen. A pedagógiai feladatok megvalósulása érdekében mind a külső, mind a belső környezetünk korszerűsítése a célunk. Nevelési folyamatunkban adottságainkat, tárgyi környezetünket, mint színteret kívánjuk használni. Vezérel bennünket a biztonságra és esztétikumra, a barátságosságra és otthonosságra való törekvés.

Óvodába betegen gyermek nem járhat. A napközben megbetegedett gyermeket lefektetjük, különös gonddal ápoljuk, a szülőt értesítjük. Szükség esetén orvoshoz visszük.

A fertőzés megelőzése érdekében minden gyermekünk számára biztosított a külön, jellel ellátott törölköző, ágynemű, fésű, fogmosófelszerelés, öltözőhely és a megfelelő fertőtlenítések, a gyakori szellőztetés.

Különösen figyelünk a hirtelen magatartásváltozásokra, neurotikus tünetekre, melyek a megváltozott családi légkör, lelki megrázkódtatás hatására alakulhatnak ki. Különös gonddal vesszük körül ezeket a gyerekeket, és **ha szükséges szakember segítségét kérjük.**

A stresszt ellensúlyozni kívánjuk életrendünkkel, légkörünkkel, megfelelő mennyiségű szabadban tartózkodással, mozgással.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

- Önállóan végzik a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási teendőket.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyükre teszik azokat, a fogápoló szereket tisztán tartják.
- A zsebkendőt önállóan, helyesen használják.
- Teljesen önállóan fésülködnek, öltöznek.
- Ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Képesek eldönteni, hogy ruhájukat fel- vagy levegyék magukról.
- A polcukon rendet tartanak, ruhájukat összehajtogatják.
- Esztétikusan terítenek, tisztán étkeznek, közben halkán beszélgetnek, kultúráltan viselkednek.
- Készség szinten használják az evőeszközöket, csukott szájjal rágnak.
- Saját magukat kiszolgálják, holmijukra vigyáznak.
- Igényükké válik a levegőzés, szívesen tornásznak, kirándulnak.

- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, megjelenik az igényességre való törekvés, a „felesleges” hulladékot a kijelölt helyre gyűjtik.
- Alkalmazkodóképessé válnak, környezetükkel közvetlen kapcsolatot tudnak kialakítani.

2. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célja:

A gyermek érdeklődésére építve értelmi képességeinek, beszédének fejlesztése. Olyan jártasságok, készségek, ismeretek elsajátítása, melyek képessé teszik az élethelyzetekből adódó feladatokat önálló megoldására, hogy el tud igazodni és kommunikálni képes a világban.

Feladatai:

A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, célirányos bővítése, a megismerő tevékenységet segítő kognitív képességek fejlesztése.

Részképességek fejlesztése, zavarokkal küzdők segítése.

Az anyanyelv és a különböző kommunikációs formák alakítása.

A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, célirányos bővítése, a megismerő tevékenységet segítő kognitív képességek fejlesztése.

Az értelmi képességek kibontakoztatása, az önálló, az alkotó, az aktív gondolkodás alapjainak lerakása szerves részét képezi nevelési folyamatunknak. Kiindulópontunk az óvodába lépő gyermek észlelésének, megfigyelőképességének fejlettsége, a magával hozott ismeretanyag és érzésvilág milyensége.

Ezért az értelmi nevelés terén arra vállalkozunk, hogy a kultúraátadás hatásrendszerében, élményszerű tevékenykedtetéssel, sokoldalú tapasztalatszerzéssel:

- élethelyzetek, tevékenységek által műveltség tartalmakat közvetítünk,
- erősítjük és irányítjuk a megismerő tevékenységet
- fejlesztjük a megismeréshez szükséges képességeket (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- rendszerezzük, gazdagítjuk a már meglévő ismereteket

Építünk a gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatójára, a kíváncsiságra, ezért célunk ez az állandó kapcsolat, a párbeszéd, az érdeklődés folyamatos fenntartása, melyben a kíváncsiság jut érvényre. Szem előtt tartjuk az értelmi képességek fejlesztésénél

- a prevenciót,
- a spontaneitást,
- a nagy egyéni különbségeket,
- a gyermekek változékony, erős érzelmi megnyilvánulásait,
- az érdeklődés szubjektív irányultságát,
- a régi és új tapasztalatok, ismeretek, információk összefüggéseinek felismerését, megértését,

- az értelmi erőfeszítést kínáló új feladatok állítását.

Tevékenységeken, élethelyzeteken keresztül **közvetítjük az életkornak, az aktualitásoknak, a környezetnek megfelelő a műveltség tartalmakat, melyeknek alapja a természet körforgása, változása, és befolyásolója a mindennapi életünknek, életritmusunknak.**

Alapelvünk a műveltség tartalmak szervezésénél, közvetítésénél:

- Integráció elve: A művelség tartalom feldolgozásánál az integrációra törekszünk, *egy vezérfonal mentén, sokoldalú megközelítéssel és sokirányú képességfejlesztéssel* valósítjuk meg.
- Komplexitás elve: A fejlesztendő képességek egymáshoz kapcsolódóan jelennek meg, a különféle, változatos eszközök és tevékenységformák, témák, valamint az óvodapedagógus által irányított és a gyermekek által kezdeményezett cselekvések feltételeinek biztosításával.
- Aktualitás elve: A céloknak, a gyermekek időszerű szükségleteinek leghatékonyabban megfelelő munkaformákban szervezzük a tevékenységeket, így alkalmazzuk a nagycsoportos, kiscsoportos és az egyéni interaktív kapcsolatot is.
- Differenciálás elve: Az azonos életkorú gyermekek csoportjában is fel kell ismernünk az
  - érdeklődésbeli
  - érésbeli
  - tapasztalatbeli
  - képességbeli
 - tudásbeli eltéréseket, és a fejlődés feltételeiről ezek ismeretében kívánunk gondoskodni.

A megismerőtevékenységet, érzékelést, észlelést, figyelmet, emlékezetet, képzeletet, manipulációs, gondolkodást és kreativitást fejlesztő játékokkal, helyszíni megfigyelések, a különböző tevékenységi formák és a mindennapi életünkben adódó feladatok megoldása által élményszerűen kívánjuk erősíteni a mindennapok során. Nevelési folyamatunkban elegendő időt biztosítunk a gyakorlásra, a tevékenységek, tapasztalatgyűjtések folyamatos, szükség szerinti, másoldalú ismétlődésére.

Részképességek fejlesztése, zavarokkal küzdők segítése

Tapasztalataink azt mutatják, vannak gyermekek, akiknél élettani, pszichológiai, szociológiai okból zavarok keletkeznek érzelmi, kognitív fejlődésük folyamatában. Arra törekszünk, hogy óvodai életünk során folyamatosan és rendszeresen adódjon lehetőség a kompenzálásra, a különböző képességek spontán, játékos fejlesztésére. Nagy hangsúlyt fektetünk a prevencióra. Ezt elsősorban a mindennapi élet során valósítjuk meg, az élethelyzetekben adódó gyermeki képességek sokoldalú fejlesztésével, a gazdag és tartalmas tevékenységformák váltakozásával, a mindennapi mozgásos, dramatikus, egész csoportot érintő, mikrocsoportos vagy egyéni játékhelyzetekben.

Fokozottan kívánjuk segíteni azokat a gyermekeket, akik egy-egy képesség terén zavarokkal küzdenek, nem készültek fel még az iskolai életre, és ennek oka valamilyen részképességbeli elmaradás.

Ezért, ha bármiféle gyanúnk támad, megfigyeléseink bebizonyítják és kimutatható a gyermeknél a képességbeli hiányosság, egyéni fejlesztési tervet készítünk annak kompenzálására. Ezt minden esetben megtesszük, ha a gyermek még egy évig részt vesz nevelési folyamatunkban.

kommunikáció elsődleges céljának tartjuk a szókincsgyarapítást és a nyelvhelyességi hibák korrekcióját.

Feladatunknak tekintjük, hogy feltárjuk a gyermekek kommunikációs zavarainak okát, és tapintatosan igyekszünk azokat megszüntetni. A beszédtechnikai hibákat (légzéstechnika, hangképzés, stb.) játékos formában és a spontán beszédnél gyakorlással javítjuk.

Nagyfokú elmaradás esetén logopédus segít.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- A közös tevékenységekben érdeklődéssel és cselekvően vesznek részt.
- Kialakul a környezet iránti érdeklődésük, felfogják, tapasztalataik alapján értik annak eseményeit, jelenségeit.
- Egyre pontosabb, valósághű észlelésük, kialakul tér- és időészlelésük.
- Önkéntelen figyelme a szándékos és tartós figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart.
- Képesek emlékképek kombinálására, új alkotására, különbséget tesznek a valóság és a képzelet között.
- Problémamegoldó gondolkodásukra jellemző a kreativitás, fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van.
- Meglátják dolgok közötti összefüggéseket.
- A tárgyak lényegtelen tulajdonságaitól el tudnak vonatkoztatni, a lényeges jegyek alapján általánosításra képesek.
- Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.
- Beszédük összefüggő, folyamatos, logikai összefüggéseket tartalmazó.
- Képesek figyelmesen, nyugodtan végighallgatni a másik embert.
- Beszédüket érzelmek által vezérelt, természetes gesztus és arcjáték kíséri.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat, igeidőket és módokat.
- A tapasztalatok során kibővült szókincsüket aktívan használják.
- A mindennapi érintkezés során a helyes verbális normákat (köszönés, udvariasság) alkalmazzák.

3.Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célla:

A társas élet tevékenységi, és kapcsolatrendszerében a gyermek egyéniségét tiszteletben tartva, közösségi érzelmeinek, beállítódásának, magatartásának, ezen belül szokásainak formálása, énkép alakítása.

Feladatai:

Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése.

A társas élet érzelmi kapcsolatainak alakítása csoportnormák alapján.

Reális énkép kialakítása.

Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése

Az óvodáskor lényeges sajátossága az érzelmi telítettség. Emiatt nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket már óvodába lépéskor érzelmi biztonságot nyújtó, szereteteli, gondoskodó légkör fogadja. Tudjuk, az első élmény döntően befolyásolhatja a gyermek óvodához fűződő kapcsolatát, későbbi óvodás életét. Ezért nagy hangsúlyt fektetünk az első találkozásra. Gyermek közeli, bizalmas, megértő, elfogadó légkört teremtünk, nem sürgetünk, kivárunk. Célunk, hogy a gyerekek érezzék, jó ide bejönni, jó itt lenni, megértenek, szeretnek, hogy fontos vagyok, figyelnek rám. Mindez befolyásolja személyekhez kötődését, különböző tevékenységeit, viselkedését. Ez lesz alapja a szociális szféra kitágulásának.

Életünk legfőbb színterei, csoportszobáink, melyek otthonosak, szépek, barátságosak, magukon viselik az ott élők ízlését, gondoskodását.

A jövőben is arra törekszünk, hogy gyermekeink aktívan vegyenek részt közvetlen környezetünk gondozásában. Elképzeléseiket érvényesíthessék, szabadon mozoghassanak az épületben, udvaron, érezzék otthonuknak óvodánkat.

A gyerekeknek lehetőségük van arra, hogy az aktuális tevékenységhez szükséges környezetet átrendezzék, kedvük és igényeik szerint alakíthassák. Arra szoktatjuk **óvodásainkat, hogy a tevékenységek befejeztével, állítsák helyre a rendet.**

Elfogadjuk a gyermekeknek azon igényét, hogy néha egyedül szeretnének lenni, a legszeretettebb társakkal elvonulni. Kis, bensőséges kuckók, intimitást biztosító leválasztott sarkok állnak rendelkezésre, melyekkel az egyedüllét, elbújás lehetőségét kívánjuk megteremteni.

A barátságos, családi légkör alapozza meg a gyerekek érzelmi kötődését a felnőttekhez, ez ösztönzi társas kapcsolatainak alakulását. A derűs alaphangulat kapcsolatteremtésre, játékra, tevékenységre serkent. Ez a nyugodt légkör segíti a gyermek öntevékeny kibontakozását, megteremti annak lehetőségét, hogy nyitott legyen az új, a szép, a jó befogadására, azokkal való azonosulásra.

A társas élet érzelmi kapcsolatainak alakítása a csoportnormák alapján

Bármilyen cselekvésünk, tesztünk, abban megmutatkoznak érzelmeink, segíthetik vagy gátolhatják tetteinket. Fontos szerepet töltenek be a viselkedés szabályozásában, cselekvéseink végrehajtásában. Az érzelmek jelzik személyiségünk állapotát, környezetünkhöz való viszonyát. Sokkal inkább igaz ez az óvodás gyermekeinkre, hiszen most tanulják a világot, most tudatosul bennük az **ÉN**. Ezért nagy „odafigyelést” igényelnek, amely befolyásolja helyzetüket a környezetükben. Kérdéseikre választ várnak, a belső feszültséget, nyugalmat, élményeik elmondásával szeretnék megteremteni. Mindehhez keresik a számukra fontos személyt, a hozzájuk közelállót.

Az óvodában az első kapcsolat a felnőttel alakul ki, és ez a létrejött érzelmi kötődés a csoport egészére gyakorolt befolyás legfőbb eszköze.

A felnőtt-gyermek érzelmekre épülő kapcsolata háttere annak a folyamatnak, melyben a nevelői célkitűzések, mint külső ható tényezők a gyermekben interiorizálódnak, belsővé válnak.

Az érzelmi kötődésre épülő szeretetteljes kapcsolat lehet alapja az **értékorientált** viselkedésminták átvételének, a normák, szabályok elfogadásának, a konfliktushelyzetek megoldásának, az új megértésének. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekekkel igazságosak legyünk, érezzék határozottságunkat, következetességünket, barátságunkat.

A **közös élmények** a gyermek fejlődésének serkentői, melyek az óvodáskor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését. A közös készülődések, tervezgetések, a holnap öröme, távlatot

jelenthet a gyermek számára. Az óvodai élet szokásai, hagyományai, ünnepei gazdagon motivált tevékenységre, élményekre, **ünnepi érzelmek, értékek** átélésére adnak lehetőséget. Hagyományaink ápolása jelzi azt, hogy fontosak vagyunk egymásnak, együtt lenni jó, én is fontos vagyok. Gyakran kedveskedünk magunk készítette ajándékokkal, olyan programokat szervezünk, melyeken kicsik-nagyok, mindannyian együtt lehetünk. Közös élményeket gyűjthetünk, élvezhetjük a felnőttek játékát. Ebbe gyakran bevonjuk a szülőket is. Fontos számunkra a készülődés, az együttlét. A gyermekek megterhelő, szorongással járó szerepeltetését elkerüljük.

Óvodánk ünnepei, hagyományai:

- **a gyermekek ünnepei: születésnap, gyermeknap, anyák napja, évváró, Születi játszódélután**
- **hagyományos ünnepek: Mikulás, Karácsony, farsang**
- **társadalmi ünnepek: nemzeti ünnepek, nyugdíjasok köszöntése...**
- **egyéb hagyományos programjaink: Márton nap, Medvés nap, Apák Napja**

Hisszük, hogy az ünnepek olyan jelentős alkalmak gyermekeink életében, melyek erősítik az összetartozást, közelebb hozzák a szűkebb és tágabb környezet eseményeit. A történelmi ünnepekkor óvodánkat fellobogózzuk, az ünnepre jellemző eszközöket, tárgyakat tevékenységeink során alkalmazunk. Ezzel is erősítjük nemzeti identitásukat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz, családhoz való kötődésüket megalapozva, elősegítve. tartalmukat a gyermekek nem értik még.

A gyerekek felé nyitottak vagyunk, segítjük az egymáshoz közeledőket, a barátságok kialakulását, a másság elfogadását, az érzelmileg átélt közös feladatok megvalósulását. Engedjük érvényesülni az érzelmi hatások sokféleségét, figyelembe vesszük a nagyon eltérő egyéni képességeket, tempót, szokásokat. Fontosnak tartjuk, hogy megéreztessek a gyerekekkel: mindenkinek vannak korlátai, amely ott kezdődik, ahol a másikat zavarom, megsértem, önmagamot vagy másokat veszélybe sodrok. A gyermek-gyermek közötti kapcsolat a személyiségfejlesztésben több szempontból is fontos:

- **gazdagítja az egyént**
- **összehasonlítási lehetőséget biztosít az Én és mások viszonyában**
- **a csoportközeg segíti a tapasztalatgyűjtést**
- **alkalmak nyílnak a problémák többirányú megközelítésére**
- **a játék során sokféle szerep megélésére nyílik lehetőség**

A gyermek tehát abból a közegből szerzi tapasztalatait a világról, amelyben él, cselekszik. Hogy ez a tapasztalás értékeket tükrözzön, irányítást igényel. Nevelőmunkánk ezen túl a tudatosításra is kiterjed. A meggyőződés együtt fejlődik a gyermekkel. Az érzelmek segítik abban, hogy ne csak tudja, hogyan kell viselkednie, hanem belső kényszer hatására alakuljon ki benne olyan magatartásforma, amely meghatározója személyiségének.

A nevelés folyamatában olyan cselekvésmódokat kívánunk kialakítani gyermekeinkben, amelyek a későbbi életszakaszokban alapszükségletként jelentkeznek. Ezért a gyerekek viselkedését figyelve szabályozzuk, alakítjuk magatartását. Dicsérjük, cselekedeteinkkel, példánkkal, szavainkkal felhívjuk figyelmét a helyesre. Olyan szokások kialakítására törekszünk, melyek erkölcsi tartást adnak, minden ember számára fontosak (udvariasság, figyelmesség, igazságosság, szolidaritás, megbízhatóság, a másik ember és az élet tisztelete, alkalmazkodóképesség, fegyelmezettség).

8.6.4. Az óvodai élet tevékenységformái

A külső világ tevékeny megismerése

Célja:

Olyan gyermekek nevelése, akik szeretik a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, ismerik környezetüket. Fogékonyak a körülöttük lévő élő és élettelen környezet szépségei iránt, megtalálják a szépet, a jót, megbecsülik azt és képesek a tenni akarásra.

Feladatai:

A természeti és társadalmi környezet megfigyelése, viszonyainak megtapasztalása.

Fontosnak tartjuk, hogy a világgal való ismerkedés:

- az élmények hatására pozitív érzelmekkel telített, óvodás gyermekhez igazodó, játékra épülő legyen,
- erősítse a közösségünkhöz, szűkebb és tágabb hazánkhoz való érzelmi kötődést, a kapcsolatépítést,
- a gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- az élményalapú, átéléses tapasztalás által szélesedjen gyermekeink tevékenységi, látó- és információs köre,
- a tapasztalatgyűjtés járuljon hozzá a különböző információs technikák elsajátításához, a már meglévő ismeretek feldolgozásához, rendszerezéséhez, a kapcsolatok megértéséhez,
- épüljön a már meglévő ismeretekre, gazdagítsa és bővítse azt,
- segítse elő az értelmi képességek fejlődését.

A környezet esztétikai elsajátítása élmények, tevékenységek által.

Birtokba venni a világot a maga végtelen gazdagságában és sokszínűségében csak úgy lehet, ha esztétikai élménnyel párosul a megismerés.

Az esztétikumot fellelhetjük a valóság minden területén:

- a természet színei, formái, látványa,
- az élet mindennapjai, (a lakás, az utca, a falukép)
- a tárgyi környezetünk, (lakberendezés, közszükségleti cikkek, ruházat)
- hagyományaink, ünnepeink, melyekben az általános emberi kultúra értékei fejeződnek ki,
- magatartásunk, melyben a nemes jellemvonások, értékes emberi tulajdonságok tükröződnek, stb.

Környezetünk formai és mennyiségi viszonyainak megtapasztalása.

A gyermekek már óvodába kerülés előtt felfigyelnek a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire, érdeklődéssel fordulnak a matematikai információk felé. Az óvodában a

környezet megismerésének része a világ formai, térbeli és mennyiségi viszonyainak megtapasztalása, a matematikai ismeretek feldolgozása, rendszerezése, melyet áthat az életszerűség. Célunk, hogy a matematikai irányú ismeretekkel, tapasztalatokkal is segítsük a gyermekeket a világban való biztonságosabb eligazodásban, az alkalmazkodásban. A komplex foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen szerzett tapasztalatokat rendszerezzük, körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán szeretteket rögzítsük, megerősítsük.

Környezetvédelem megalapozása.

A **környezetünk védelmének szükségessége** életünk része, ezért arra vállalkozunk, hogy óvodásaink figyelmét ráirányítsuk a természet és társadalmi környezet védelmének fontosságára. Tevékenységünkkel, hatásunkkal szeretnénk hozzájárulni, hogy a jövőt építő nemzedék szeresse, óvja, gondozza, vigyázza környezetét. Hisszük, hogy már kicsi gyermekkorban megalapozható a **környezet- és természetvédő szemlélet és magatartásforma**. Érzelmeken keresztül, játékosan, tapasztalások útján érhetjük el, hogy a gyermekek érdeklődjenek a közvetlen környezetük iránt, kérdezzenek, felfedezzék a helyest és helytelent, érzelmi alapokon megértsék a világ összefüggéseit.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Ismerik nevüket, címüket, adataikat, szüleik nevét, foglalkozását;
- Kialakult a testképük, tudják a test részeinek nevét, tisztában vannak funkcióival, igényesek tisztántartásában;
- Tudják falunk nevét, közvetlen környezetünkben jól tájékozódnak, biztonságosan közlekednek gyalog, képesek alkalmazkodni a városi közlekedéshez;
- Tisztában vannak a településünkön működő néhány intézményben folyó munkával, ismerik az orvos gyógyító, a védőnő gondozó munkáját;
- Kialakul igényük a környezetük szépítésére, megóvására;
- Képesek a környezet színeinek befogadására, ismerik és meg tudják nevezni a színeket, az árnyalatokat;
- Képesek a környezetünkben meg tapasztalt összefüggések és viszonyok felismerésére és megfogalmazására, tudatosul bennük, hogy mi is a természet részei vagyunk;
- Ismerik és értékelik a természet szépségét, annak növény- és állatvilágát, kialakul az óvásra, védelemre való hajlam és tenni akarás;
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellemzőit, felismerik a napszakokat, tudják a hónapok, a hét napjainak nevét;
- Kialakul a takarékoság, a hulladékkezelés fogalma, a természetes anyagok használatának értéke;
- Felfedezik és ismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi és formai viszonyokat, matematikai fogalmakat;
- Értik és követni tudják az irányokat, illetve a helyeket kifejező névutókat;
- Képesek kérdések megfogalmazására, mások gondolatainak követésére, megértésére;
- Kialakul igényük az esztétikus környezet iránt, képesek maguk is létrehozni, formálni azt fogékonyak az esztétikumra, esztétikai élményeiket meg tudják fogalmazni;
- Képesek az együttműködésre, az élet helyzeteihez való alkalmazkodásra;

A játék

**„A játék – ugyan nem cél – csak eszköz, s úgy intéztetik,
hogy a gyermeket foglalkoztassa, s tehetségeit fejlessze.”**

(Ney Ferenc)

Célja:

Élmények, tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak, ötleteinek, képességeinek kibontakoztatása.

Feladatai:

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységsszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A jó játék feltételeinek megteremtése

A játékhoz megfelelő helyre, és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvodapedagógusok és az óvoda feladata, hogy ezeket a feltételeket biztosítsa. Emellett szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő magatartásával, indirekt reakciókkal segítse a játéktevékenységeket.

A játéktevékenység a gyermek óvodába érkezésével kezdődik. Témáját, tartalmát meghatározzák a gyermekek tapasztalatai, élményei. Igyekezünk olyan feltételeket megteremtteni, melyekben a gyermekek minél jobban, minél mélyebben megismerik környezetüket, részesei a valós élet eseményeinek. Arra törekszünk, hogy gyermekeinket az óvodás éveik alatt olyan élmények, erős pozitív érzelmekkel kísért hatások érhessék, melyek elindítják képzeletüket, játékvágyukat. A tudatos „élménygyűjtés” nem kényszerűséget takar, változatosságot, gazdag érzelmi átéléseket hordoz.

A környezettel kapcsolatos és a hagyományos játéklehetőségekkel a gyermeki képességek fejlesztésének biztosítása

A játéktól elválaszthatatlan annak helyszíne, a környezet. A természettel kapcsolatos és hagyományos játéklehetőségek ismétlésével a játék funkciójának erősítése, a valóságról alkotott kép gazdagítása, fejlesztési lehetőségek biztosítása a célunk. Ötletzsákunkba minden olyan játék belefér, amelyek során a gyermekek kapcsolatba kerülnek önmagukkal és környezetükkel. Engedjük tapasztalni, elmélyülni, kíváncsiskodni és játszani, játszani.

Az óvodáskorban megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével

Kíváncsian tartjuk, hogy a játék fejlesztő hatása olyan alaposan és értelemszerűen jusson érvényre a gyermek fejlődésében, amennyire csak lehet. Mivel a gyermek legfontosabb tevékenységéről van szó, szükséges segítenünk és védenünk azt. A modern kor jellegzetes vonásai, az élettempó felgyorsulása, a racionalizáció, az automatizáció semmit sem halványított abból a tényből, hogy a játék a gyermek alapvető, legtermészetesebb és

legmagától értetődőbb tevékenységi formája, fejlődési feltétele és életeleme, mely szükségletet óvodáskorban intenzíven ki kell elégíteni.

A játéktevékenység irányításával a gyermeki képességek tudatos fejlesztése

Ésszerű, átgondolt, tapintatos és érzelemmel telített játékirányításunkkal szeretnénk hozzájárulni a gyermek értelmi, érzelmi, közösségi-erkölcsi, egész személyiségének fejlesztéséhez, biztosítani a környezeti hatások sokoldalú, örömteli, élménydús érvényesülését. Ezért a fejlődésüket elősegítő játékfajták változatos alkalmazására törekszünk.

A gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek feldolgozása, bővítése, a megismerési képességek fejlesztése a tanulás által.

Tanulásunkban építünk:

a gyermek kíváncsiságára,

megismerési vágyára,

érzelmi beállítottságára,

önkéntelen figyelmére,

a mikro és makro környezetében szerzett tapasztalataira,

a gyermeki tanulás óvodáskori jellemzőire

Kiindulópontunk:
A gyermeki szabadság megnyíl-

FELADATUNK

**SZOCIÁLIS
TANULÁS**

Segíteni, támogatni a környezet ismeretközvetítő hatásának érvényesülésével a sokoldalú készségfejlődést

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Szeretnek és tudnak játszani.
- Változatos játéktevékenységek gyakorlása által fejlődik önismeretük, megkezdődik önellenőrzésük.
- Örömeiket lelik a játékban, képesek kitalálni, kezdeményezni, szervezni, kooperálni, együttműködni. Képesek szerepeket vállalni, megosztani, arról lemondani.
- Olyan tulajdonságok, magatartásformák alakulnak ki, amelyek segítik a társas kapcsolatok alakulását, az együttélést és együttműködést. Kialakul az egymásra figyelés, egymás meghallgatásának képessége, önfegyelmük.
- Saját elképzelésük szerint próbálkoznak eszközök készítésével.
- Megismerkednek a környezet kincseivel, azokkal manipulálnak, alkotóan tevékenykednek.
- Vállalkoznak problémahelyzetek megoldására.
- A tanulás során eljutnak pontos, valósághű észleléshez, megfelelő ismeretekkel rendelkeznek közvetlen környezetükről.
- Képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal, kialakul igényük a sikeres megoldásra.
- Képesek a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.

Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Céja:

A mozgás megszerettetése, testi, fizikai képességek sokoldalú, arányos fejlesztése

Feladatai:

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei

A gyerekek mozgásigényének kielégítése a mindennapi mozgás lehetőségének biztosításával.

A mozgásos feladatok, mozgásos játékok tervezésénél figyelembe vesszük a gyerekek életkori sajátosságait, egyéni fejlettségi szintjét.

Területei:

- Játékidőben történő mozgásfejlesztés
- Mindennapos, szervezett mozgás

Képességek (kondicionáló, koordinációs, motoros), ügyesség fejlesztése a testnevelés által.

A testnevelés foglalkozásokon, melyet kötött formában szervezünk, elsősorban az ügyességet, a nagymozgások gyakorlását lehetővé tevő, kondicionális és koordinációs képességek, a testséma, az oldaliság, az én-kép fejlesztését segítő mozgásokat, mozgásos játékokat játszunk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik, szeretik a mozgást,
- biztonságosan mozognak, tudják mozgásukat irányítani, mozgásuk összerendeződött
- jellemzi őket az ügyesség, ellenálló képesség, edzettség, és a kitartás
- ismerik az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz, játékokhoz kapcsolódó kifejezéseket, fogalmakat,
- kialakul testsémájuk, ismerik az irányokat,
- képesek a szabályokat betartani, kialakul versenyszellemük,
- önfegyelmük, figyelmük megerősödik

Verselés, mesélés

Céja:

A gyermek életkorának megfelelő irodalmi élmények átélésével az irodalom iránti érdeklődés felkeltése, a csodákkal teli mese-, versélmények segítségével érzelmi, erkölcsi, értelmi életének gazdagítása

Feladatai:

A mese – vers felhasználásával a beszéd- és kommunikációs képességek fejlesztése

Az anyanyelvi, kommunikációs fejlesztés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítőelemként jelen van a nevelési folyamat legapróbb mozzanataiban is. A mese és a vers része az egész óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek. A gyerekekkel való játékos beszédkapcsolat nagy lehetőség, a beszéd, a szórakoztatás, a kellemes időtöltés, az együttes élmény biztosításához.

A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. A mese oldja a szorongást, amit a gyermekben az ismeretlen világ vált ki. A vers hangzása és hangulata miatt fogja meg a gyermeket.

A mese – vers tevékenység során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése. A személyes példa és a helyzetek kialakítása ösztönzi a gyermekeket, bővíti szókincsüket, gazdagítja metakommunikációs ismereteiket, melynek fejlődését elsősorban a hiteles közlés segíti.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helyet biztosítunk.

A mese – vers tudatos felhasználása a természetélmény elmélyítésében

A gyermekek érzékelésének, észlelésének egyik jellemzője az érzelmek dominanciája. Ezért a megfigyelt eseményekhez, jelenségekhez, élőlényekhez tartalmilag kapcsolódó vers, versrészlet spontán elmondásával fokozni, elmélyíteni lehet a természetélmény hatását. Az irodalmi művek így teremtik meg a természet megbecsüléséhez, megóvásához elengedhetetlen érzelmi alapot. Hozzájárulnak a gyerekek környezeti (környezetvédelmi) neveléséhez, természetszerető, környezetbarát emberré válásához. Az évszakok változásait, amelyek a természetben gyönyörű csodákat varázsolnak, szebbnél szebb versek őrzik.

A mese – vers irodalmi anyagának igényes összeállítása, feltételek megteremtése

Mese-, versválasztásunkat meghatározza környezetkoncentrátságunk, és mi magunk. Személyiségünk, érdeklődési körünk, tudásunk. A kiválasztás fontos alapelvei:

- feleljen meg a gyermek és csoport fejlettségi szintjének,
- feleljen meg a felnőtt egyéniségének,
- nagyobb részt tiszta forrásból merítsen,
- művészi értékű legyen

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Igénylik a mesét, a verseket.
- Környezetükben megfelelően kommunikálnak.
- Kialakul beszédfevelmük.
- Beszélgetnek a meséről, szófordulatait mindennapi életükben előhívják.
- Szívesen mesélnek, verselnek, báboznak, dramatizálnak.
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és ismernek 15-20 mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni.
- Szívesen nézegetik a meséskönyveket, arra vigyáznak.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célja:

Az élményteli közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetésén keresztül a gyermekek zenei érdeklődésének, fogékonyságának, ízlésének és zenei képességeinek fejlesztése

Feladatai:

A közös éneklés, mondókázás, népi játék és gyermektánc feltételeinek biztosításával a játékos jókedv megteremtése, a zenei anyanyelvi örökség gazdagítása.

Zenei nevelésünkkel sokoldalúan kívánunk hatni a gyermek lelki életére, elsősorban a közös éneklésekkel, együttes játszásokkal. Olyan játékokkal, ahol a mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális (művészeti, esztétikai) élményt nyújt. Arra törekszünk, hogy a zene a gyermekekben érzelmeket ébresszen, és a muzsikálásban érzelmeit kifejezze.

A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése.

Feladatunk többek között az éneklési készség, a ritmikus mozgás, a hallás fejlesztése, az érzelmek gazdagítása, a szép iránti érdeklődés felkeltése, a zenei ízlés alapfokú kialakítása. Legfőbb feladatunk a zenei nevelésben: a **tiszta éneklés**, mely sok gyakorlás útján fejleszthető és sajátítható el. Feltétele a hallás finomítása, a hallásérzékelés, hallásészlelés, belső hallás fejlesztése.

A mozgás és a nyelvi képességek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.

Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás az óvodai mindennapok része. A mozgás – ritmusérzék – beszéd fejlődése összefonódik, segítik vagy gátolják egymást. Ezért van nagy jelentősége a mondókáknak, amelyeket mozgással kísérhetnek a gyerekek és a mozgás – éneklés összekapcsolódásának. A gyermek életeleme a mozgás, ezért éneklés közben is önkéntelenül, önfeledten teszi.

A mozgásos játék és az együttes táncmozdulatok örömteli végzése közben fejlődik a gyerekek nagymozgása. A zene segít ebben, hiszen a dal ritmusa, lüktetése önmagában is mozgásra serkent. Egyensúlyérzékük fejlődésével párhuzamosan éreznek rá – fokozatosan – a mozgás ritmusára, mely ritmikus mozgás visszahat, erősíti az egyensúlyérzékelést.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyerekek örömmel játszanak énekes játékokat, szívesen énekelgetnek, önállóan kezdeményeznek énekes játékokat, átéli a játék örömét
- A zenehallgatásra szánt műveket figyelmesen hallgatják
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni
- Érzik az egyenletest és a dalok ritmusát
- Felismerik és megkülönböztetik a környezetükben hallható hangok finomságait is

- Felfedezik a hangok szépségét, a zene harmóniáját
- Esztétikus, kifejező mozgásra törekednek

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célia:

A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása a természet szépségei által, az esztétikai befogadáshoz szükséges készségek, alkotói képességek megalapozása.

Feladatai:

A gyermek vizuális tevékenységéhez szükséges feltételek megteremtése, a környezet vizuális élményeinek gazdagítása

Az ábrázolásnak, mint az óvodai esztétikai nevelés egyik ágának vizuális élményforrásait a környezet biztosítja. Az élmények vagy benyomások egyszeri és halmozódó folyamatokban együttesen nevelő hatásúak. Nem nélkülözik az ismeretet sem, forrásai lehetnek erkölcsi vonásoknak, és egyben megalapozói az esztétikai élmény igénylésének, a művészi érdeklődésnek, a szép megvalósítására törekvésnek.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés.

Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken történő bemutatására, a tehetséges gyerekek bátorítására.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Észreveszik, meglátják környezetükben az esztétikai értékeket, rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni, az alkotás örömmel tölti el őket.
- Alkotásaikra jellemző a forma- és színgazdagság, az egyéni megjelenítés.
- Az eszközöket készségszinten, önállóan kezelik.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.
- Emberábrázolásaikban megjelenítik a részformákat is, próbálkoznak a mozgás ábrázolásával.
- Van véleményük, és azt ki tudják fejezni.
- Díszítő jellegű feladatokat is szívesen oldanak meg.
- Tisztában vannak a sík irányjaival (fenn, lenn, alul, felül, jobbra, balra)

A munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munkajellegű játékos tevékenység

Célja:

A változatos munkajellegű tevékenységek során olyan készségek, tulajdonságok, szokások kialakítása, melyek kedvezően befolyásolják a gyermek környezethez való pozitív viszonyát

Feladatai:

A természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatok bővítése, az ismeretek gyakorlati alkalmazásának biztosítása a munka által

A természeti és társadalmi környezet megismertetése, a gyermeki világkép formálása úgy lehetséges, ha a gyermek aktív, tevékeny részese a tapasztalatszerzésnek, ha ismereteit alkalmazhatja, gyakorolhatja. A munkatevékenység az óvodában többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. A munka elvégzését külső szükségesség indokolja, a gyermeknek valamit teljesíteni kell, munkája eredményét ő és mások egyaránt tapasztalják.

Az óvodában történő munkavégzés szorosan kapcsolódik a játékhoz, de tartalmában teljesen eltérő attól. A játékosság végigkíséri, de ugyanakkor az erőfeszítés és eredmény kapcsolata belátható, kézzelfogható, átélhető, érzékelhető a gyermek számára.

A munka feltételeinek biztosítása, folyamatainak szélesítése

Feladatunknak tekintjük, hogy a meglévő lehetőségeinket tudatosan fejlesszük. A tevékenységet új tartalmakkal bővítjük céljainknak megfelelően. Csak abban az esetben érhetjük el a környezettudatos magatartás jó szokásainak kialakulását, ha gyermekeink rendszeresen és folyamatosan gyakorolják a környezetszépítő, környezetvédő tevékenységeket.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A rájuk bízott feladatot, munkát önállóan, szívesen elvégzik.
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendjére.
- A környezetükben élő növényeket, állatokat óvják, gondozzák.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát.
- A közösen végzett munka örömmel tölti el őket.
- Tudatosodik bennük a játék és munka közötti különbség.
- Feladatvégzésben kitartóak, összpontosításra képesek.
- Természetes módon reagálnak a külső szükségletekre
- Segítenek önmagukon, észreveszik, ha valamit meg kell tenni.

8.6.5. Hagyományos ünnepek, egyéb rendezvények

Hagyományos óvodai programjaink	
szeptember	Kirándulás a Gaja-völgybe, együtt az egész óvoda. Sétálunk, játszunk az erdőben. Megfigyeljük az őszi erdőt, sziklákat, patakot.
Október	Idősek köszöntése
november	Őszi játszódelután. Az óvó nénik mesedramatizálása, előadása.
December	Megjött a Mikulás! A két csoport együtt köszönti dallal, versekkel. Fenyő ünnep: együtt az óvoda régi és jelenlegi dolgozóival, meghívott vendégekkel közösen.
Február	Itt a farsang, áll a bál! A Művelődési Házban vidám farsangi multság tombolával, zsákbamacskával.
Március	Márc. 15-e köszöntése zászlókkal, huszáros játékkal, mondókákkal, versekkel.
Május	Anyák napi ünnepségek csoportonként Nagycsoporthozok búcsúztatása, évzáró Tanévvégi kirándulás közösen

8.6.6. Német nemzetiségi nyelv

Célunk és feladatunk, hogy a gyermekek ismerjék meg a német nyelv zeneiségét, hangulatát. A gyermekekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nyelv iránt.

Életkori sajátosságuknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően forduljanak érdeklődéssel, szeressék meg, a mindennapi játéktevékenység során játsszák szívesen a játékosan

Megismert énekes játékokat, dalokat, mondókákat, stb. Egyre bővülő kommunikáció révén készüljenek fel a német nyelv, iskolai tanulására.

Az óvónő feladata:

- **Az óvodai tevékenységek során az utánpótláson alapuló játékos nyelvelsajátítás**

A képességfejlesztő játékok között legyenek német és magyar játékok egyaránt. Német mese és verseskönyvek, kazetták tegyék színebbé a tárgyi környezetet.

Fontos, hogy az óvónő szeresse a német nyelvet, ismerje és érezze sajátjának a szokásokat, tisztelje a hagyományokat. Szeretettel, pedagógiai hozzáértéssel közvetítse azt a gyerekek számára.

A nyelv megismertetésére a játéktevékenységet és a nap folyamán rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzeteket kell kihasználni.

Programunk tartalmát az évszakok változásához kötődő néphagyományok és népszokások adják, lehetőséget nyújtva arra, hogy az ünnepekhez kapcsolódó szokásokat természetes módon tegyünk a gyermekek életének részévé.

A nyelvismeret bővítése céljából az óvónő minden tevékenységhez kapcsolódva tervezze meg a német kifejezések használatát.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- A nevelés eredményeként a gyermekek tudják, és természetesnek tartják, hogy az óvodában magyar, és német játékok veszik körül őket.

- Örömmel élik meg a nemzetiségi hagyományokat felidéző ünnepeket, alkalmakat.
- Sok német nyelvű éneket, mondókát, játékot ismernek. Örömmel éneklük és mondogatják azokat.
- Egyéni fejlettségüknek megfelelően megértik az óvodai élet során adódó kommunikációs helyzetekben a német nyelvű kifejezéseket.

8.6.7. Eszközjegyzék

Eszközjegyzék (az eszközöket és felszereléseket a tevékenységeknek és a gyermekek létszámának megfelelően biztosítjuk)	
Tevékenység megnevezése	Eszközök
Játék	<u>Gyakorlójáték:</u> eszközök, anyagok, amelyek alkalmasak a gyerekek manipulációs vágyának kielégítésére <u>Konstruáló játék:</u> kockák, építőelemek, amelyek egymásra rakhatók, összekapcsolhatók, egymásba illeszthetők <u>Szimbolikus szerepjáték:</u> a valóság tárgyainak, jelenségeinek kicsinyített eszközei. Pl.: babák, edények, babakocsi, babakáza, orvosi és fodrász eszközök, közlekedési eszközök, állat-figurák, jelmezek... <u>Szabályjátékok:</u> a játék jellegéből adódó eszközök, pl.: labda, szalag, kártya, társasjáték, lottó, puzzle, kirakó, logikai játékok, mesekockák, társasjátékok <u>Udvari játék:</u> hinták, csúszdák, mászóházak, babakáza, homokozó játékok, labdák, kosárlabdapálya, rugós hinta
Irodalom, anyanyelv	Mesekönyvek, leporellók, ujj-és kézbábok, fából készült meseszereplők, jelmezek, fejdíszek...
Ének-zene, énekes játék	Hangszerek, dalos játékokhoz kellékek, magnók, CD-k
Vizuális nevelés	Jó minőségű ecsetek festékek, gyurmák, agyag, ceruzák, zsírkréták, ollók, különféle méretű, színű és anyagú papírok, ragasztók, fonalak, textíliák, gyöngyök, falapok, fűzőtű, fűzőlapok, nyomdák, kavicsok, kövek, termések, termények, természetes anyagok, körmöcske, szövőkeret,
Mozgás	Tornaszőnyeg, számoly, egyensúlyérzéklet fejlesztő eszközök, tornapad, bordásfal, tornaszőnyeg, tornakarika, tornabot, tornaszekrény, tini-kondi, babzsák, kendő, szalag, különféle nagyságú, felületű labdák,

	magasugró készlet, húzókötel, ugráló labdák, érzékenyítő eszközök,
A környező világ tevékeny megismerése	<u>A természeti és társadalmi környezet:</u> természet élővilága, környezet valóságos tárgyai... kerti szerszámok (gyermek méreteihez igazítva) (gereblyék, lapátok) mikroszkóp, akvárium, terrárium, távcsövek, homok-víz asztal, babaház, mágneses készlet, kenyérsütő, aszalógép, turmixgép, <u>Környezetünk mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyai:</u> a gyermekek tevékenységében használt minden eszköz, és közvetlen környezete... /pl. mértani testek, Minimat./ <u>Környezetvédelem, környezetkultúra:</u> Kukátündér társasjáték...
Munka jellegű tevékenységek	A gyermekek méreteihez igazodó eszközök (seprű, lapát, törlőkendők, étkezéshez szükséges eszközök...

Technikai eszközeink:

Számítógép, nyomtató, aszalógép, villanyrezsó, Tv, DVD-lejátszó, hangfalak

Az óvoda helyiségei, bútorzata, berendezése:

Mindkét csoportunkban a gyermekek létszámának és méretének megfelelő számú szék, asztal, ágy található. Öltözőszekrényeink a gyermekek méretének és számának, megfelelőek. A mosdóhelyiség modern, (felújítottuk 2010-ben) zuhanyozóval kibővített. 2013-ban a teljes ágycsere is megtörtént. Az öltöző folyosó teljes körű bútorzat cseréje 2017-ben megvalósult. A csoportszobákban a magas létszámok miatt galéria került beépítésre. 2018-ban a régi elavult lambériákat új, esztétikusabb, falburkoló panelekre cserélhettük.

Német nemzetiségi csoport: könyvek, cd-k, leporellók

8.7. MESEHÁZ ÓVODA-BÖLCSŐDE SÖRÉDI TAGÓVODÁJA

8.7.1. A MI ÓVODÁNK

„Ne veszítsünk el semmit a múltból, mert csakis a múlttal alkothatjuk meg jövőnket.”

A ma falun élő gyermekek nem születnek bele már a hagyományokba, mint régen, s általa ez az emberformáló, egyéniséget gazdagító kultúra sem épül be személyiségükbe. A hagyományokon alapuló népszokások hozzásegítik a gyermekeket a népi, nemzeti értékek megismeréséhez, valamint a szülőföldre, a néphez, a hazához való kötődést erősítik. A gyermeki élettel jól összekapcsolhatóak, sokoldalú tevékenységre adnak módot.

A játék, amely az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, örömet és boldogságot ad a kisgyermeknek, s jól ötvözhető a néphagyományok ápolásával, a természetszeretettel. Hagományőrző tevékenységünket a négy évszak adta keretbe foglaljuk, amelyhez szorosan kapcsolódik a környezet megismerésére, megszerettetésére és megővására való nevelés.

A gyermekek az évek múlásával megszokják az évszakokhoz kapcsolódó ünnepek, jeles napok ismétlődését. A közös élmények, a várakozás, a készülődés, gazdagabbá teszik életüket és személyiségüket, kialakul és erősödik az ünnepelni tudás képessége.

A mai gyermekek is megtalálják benne a szépséget, az örömet és a követendőt. Ezért döntöttünk úgy, hogy programunk gerincét a néphagyományok őrzése, ápolása alkotja.

8.7.2. AZ ÓVODA ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermekre nagy hatással van az óvoda egész életének az átgondoltsága. A napirend, hetirend tervezésénél az egész nap során érvényesül a folyamatosság és a rugalmasság.

Az óvónők, a gyerekek számára a legideálisabb napi-és hetirendet alakítják ki: a gyermekek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez biztosítják a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységeket, valamint a növekvő időtartamú csoportos foglalkozásokat. Figyelembe veszik a helyi szokásokat, igényeket és szem előtt tartják a mással nem helyettesíthető játék szerepét.

Óvodánk egy vegyes életkorú csoporttal működik. Arra törekszünk, hogy az óvodánkba járó gyermekek nyugodt légkörben, érzelmi biztonságban és okos szeretetben töltsék napjaikat. Napi-és hetirendünk a nyári hónapokban megváltozik.

Az óvodai nevelés pedagógiai programunk alapján valósul meg, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében az óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájával, együttműködve a családokkal.

Óvodánk rendelkezik a programunk megvalósulásához szükséges tárgyi feltételekkel: óvodánk épülete, udvara, berendezési tárgyai harmóniát árasztanak, a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják, biztosítva egészségük megőrzését, fejlődését.

Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze a játék, ezért szem előtt tartjuk kiemelt szerepét. Előtérbe helyezzük a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, továbbá a tevékenységek szervezésében is fontos szempont a játékoság.

A szervezett tanulás formái (3-6-7 éveseknek egyaránt alkalmas)

Az óvodai élet tevékenységi formáit az óvodapedagógus szabadon választhatja meg: a szervezett tanulást kötelező vagy kötetlen formában valósítja meg. Megválasztja a megfelelő munkaformát: frontális, mikro csoportos, vagy egyéni formában, figyelembe véve a javasolt időtartamokat..

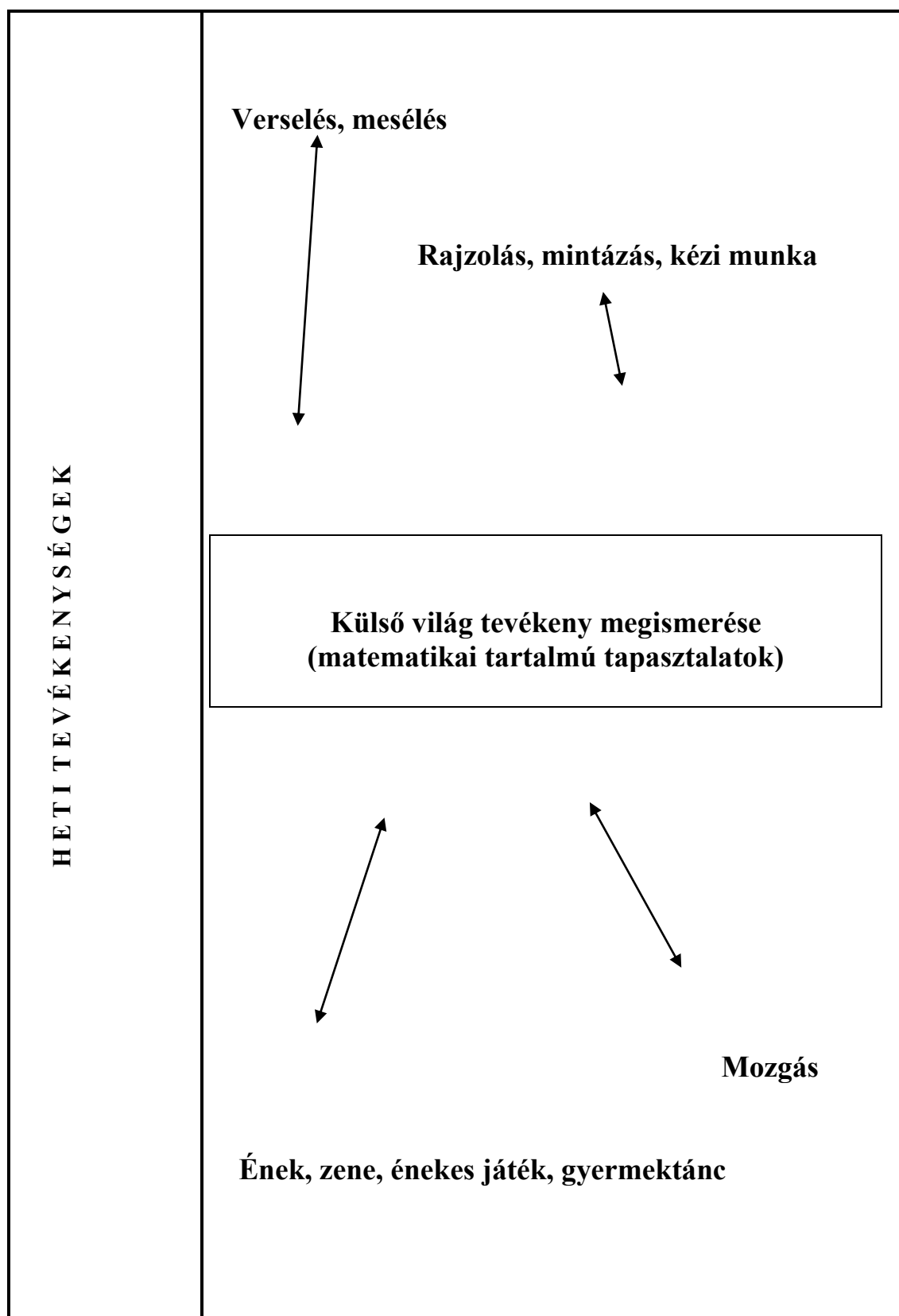
A tevékenységek naponkénti sorrendje rugalmas, a téma feldolgozási módja és az adott körülmények függvényében.

Óvodánk tágas, védett udvarral rendelkezik, nagy hangsúlyt fektetünk a szabadban történő játékra. Sétákat szervezünk a helyi szőlőútra, megfigyeljük a természetet, a falu nevezetességeit, épületeit, utcáit, továbbá kirándulásokkal ismerkedünk a környező településekkel.

AJÁNLOTT NAPIREND

Időtartam	Tevékenységek
6:30 – 10:30	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Játékba integrált egyéni, mikro csoportos, frontálisan szervezett tevékenységek: • testápolási teendők • folyamatos reggeli • verselés, mesélés • ének, zene, énekes játék, gyermektánc • rajzolás, mintázás, kézimunka • mozgás, mozgásos tevékenységek • a külső világ tevékeny megismerése • részképességek fejlesztése • beszélgető kör
10:30 – 12:00	JÁTÉK A SZABADBAN • mikro csoportos tapasztalatszerzés • séta, kirándulás • énekes játékok, szabályjátékok az udvaron • edzés: kocogás, futás
12:00 – 13:00	Ebéd
13:00 – 14:30	Testápolási teendők
14:30 – 16:30	Pihenés, alvás mesével, verssel, altatódalokkal, zenehallgatással Folyamatos felkelés Testápolási teendők Folyamatos uzsonna, játék • részképességek fejlesztése egyéni formában

AJÁNLOTT HETIREND

8.7.3. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi szüksége. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélése a nagyfokú örömlélmény biztosítása érdekében, a gyermek egyéni vágyainak és ötleteinek a kibontakoztatása.

A játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység. Végigkíséri a gyermek egész napját, nemcsak az óvodában tölti ezzel az idejét, hanem otthon is fő elfoglaltsága kell, hogy legyen.

A legfontosabb szempont a játék területén, hogy cselekvés közben legyen a gyerek derűs, felszabadult, mert csak így válik számára a játék örömteli eseménnyé. Legfőbb mozgatója tehát a tevékenység, s ezt kihasználva építjük ki a nevelés folyamatát. Így a gyermek sokszor észrevétlenül sajátít el ismereteket, sőt a munka is játékká válik közben.

A különböző játékformák, és azok tartalmának növelése biztosítja az egymásra épülő ismereteket, a gyermek egész személyiségének testi-lelki fejlődését. Így válik a játék a személyiségfejlesztés igen fontos eszközévé.

A játék során ismerkedik a gyermek a viselkedési szabályokkal, toleranciával, az érzelmek helyes kezelésével, ezáltal alakulnak ki a gyerekek közötti társas kapcsolatok.

A játék elősegíti az értelmi képességek fejlődése mellett a mozgásfejlődést, a kéz ügyesség alakulását, a szocializálódást. Segítségével fejleszthető a képzelet, a gondolkodás, az emlékezet, a problémamegoldó gondolkodás és a kreatív együttműködés.

A tevékenység célja:

- A gyermek elemi pszichikus szükségleteinek kielégítése, a szabad játék túlsúlyával.
- A gyermek a játékon keresztül ismerje meg a világot, bővítse ismereteit.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása: légkör, hely, idő, eszközök.
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták és azok alakítása a gyermek egyéni sajátosságaihoz.(gyakorló, konstruáló, szimbolikus-szerep- és szabályjáték, dramatikus játék, bábozás).
- A játék, mint a fejlesztés eszköze.
- Az óvónő játéksegítő módszerei, tudatos jelenléte biztosítsa az indirekt irányítást, az élményszerű és elmélyült gyermeki játék kibontakozását az együttjátszással, a támogató, ösztönző magatartással, indirekt reakcióival.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Képesek a gyerekek ugyanazt a játékot több napon keresztül folytatni.
- Játékukban domináns a szerepjáték.

- Meséket dramatizálnak, báboznak.
- Összetetten építkeznek.
- Ismerik és betartják a szabályjáték szabályait, élvezik a játékok.
- Társas viselkedésükben megjelennek a tanult szabályok.
- Egymással szemben kulturáltan viselkednek, beszédük érthető, reakcióik világosak.
- Kifejezőkészségük gazdag, kultúrált és érthető.

Játékba integrált tanulás

Óvodáskorban a tanulás nevelésközpontú és legeredményesebben a játékon keresztül érhetünk el eredményeket. A gyermekek nem elméleti síkon ismerkednek az őket körülvevő környezettel, nem egymástól elszigetelt ismereteket szereznek, hanem a tevékenységeik során tapasztalatokat, élményeket, benyomásokat szereznek és ez által fejlődnek, tanulnak.

Ebben a korban a legtöbb tapasztalási, megismerési lehetőséget a *játék* adja. Tehát a játékban fejleszthetők leginkább a gyermekek értelmi képességei: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, képszerű szemléletes gondolkodás.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is magában foglalja. Az óvodai nevelés során a komplex, az egész személyiségre ható tanulási folyamatra törekszünk.

Minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában, kezdetben az óvónő, később a társak hatása is felerősödik.

Az óvónő a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játék elrakás. A gyermekek a tevékenység befejeztével folytathatják eredeti játékukat, vagy újat kezdhetnek.

A tevékenység célja:

- A gyermekek a tevékenységek során tapasztalatokat, élményeket szerezzenek.
- Az óvoda gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése, és képességek fejlesztése.
- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése, a kreativitás erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megfelelő hely, anyagok, játékszerek, légkör, idő és élményszerzési lehetőségbiztosítása a különböző játékformákhoz, tanulást támogató környezet megteremtése, építve a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Az óvónő által irányított megfigyelés és tapasztalatszerzés, a cselekvő aktivitás, felfedezés lehetőségének biztosítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A tanulás során eljutnak pontos, valósághű észleléshez, megfelelő ismeretekkel rendelkeznek közvetlen környezetükről.
- Képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal, kialakul igényük a sikeres megoldásra.
- Képesek a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.
- Rendelkezzenek fejlett értelmi képességekkel, megfelelő önismerettel, önértékeléssel.
- Hat-hét éves korra belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

Verselés, mesélés

Az óvodai nevelésnek fontos területe, része az óvodai élet átfogó anyanyelvi nevelésének. Irodalmi nevelésünkkel a gyermekek érzelmi- értelmi, és erkölcsi fejlődését segítjük a pozitív személyiségjegyek erősítésével. A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít.

A gyermek kettős tudattal éli meseélményeit. A mese feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedési formákat. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkészítő szemléletmódja és az ehhez társuló szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mese, mozgásba hozza a gyermeki képzeletet, képzeletbeli beleélése segíti és megalapozza a műalkotás befogadását. Oldja a szorongást, segít a gátlások oldásában, belső képteremtésre tanít, hozzájárul önbizalmuk, „én” képük erősítéséhez.

A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Ideje és kötöttsége nincs meghatározva, a nap folyamán bármikor verseljünk, meséljünk, mondókázzunk, amikor lehetőség kínálkozik, és igény van rá.

A mesék, a versek az anyanyelv eszközei, a szóhasználat, a sajátos stílus az írói eszközök gazdag lehetőségeit kínálják. Az irodalmi művek szókészlete, a szójelentés megértése, a mesék fordulatai ösztönzik a gyermeket a szóbeli kifejezésre. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag alapot kínálnak.

A kiválasztott mesék, versek erősítsék a környezet megszerettetését, a néphagyományörzést, az évszakok szépségét.

A tevékenység célja:

- Az erkölcsi, érzelmi, értelmi, etikai fejlesztés, a testi jóérzés megvalósítása, szellemi szükségletek kielégítése, beszéd, tanulás, tanítás, szórakoztatás együttes élménye.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az életkoroknak megfelelő igényes irodalmi anyag összeállítása, a gyermekköltészet, műköltészet és a magyar népköltészet helyes arányainak megtartása.
- A nyelvi érintkezés formáinak kialakítása, a nyelvi képességek fejlesztése, a gyerekek aktív bekapcsolása a verbális tevékenységekbe: mesélés, dramatikus játék, bábozás.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat; szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Szeretik és igénylik a verselést, mesélést, figyelmesen végighallgatják a mesét.
- Folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Van kedvelt meséjük és mesehősük.
- A mesékről beszélgetnek, szófordulatait megjelenítik játékukban.
- Megjegyznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- Önállóan kezelik a könyvespolc könyveit; vigyáznak a könyvekre.
- Önállóan nézegetik a könyveket, a képekhez magyarázatot adnak, hozzá kapcsolódó szöveget találnak ki (képolvasás), és összefüggően elmondják.
- Olvasást utánoznak, egy-egy betű iránt érdeklődnek

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. A zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését, és emberi magatartását. „A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget.” Közvetíti a népi hagyományokból származó ízlés, viselkedés és magatartásformát is.

A zenei nevelés a gyermeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődését, formálja a zenei ízlést, esztétikai fogékonyságot. Fejleszti a gyermek zenei képességeit és alakítja zenei kreativitását (hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, mozgáskultúráját, játékos zenei alkotókedvét, szabálytudatát). A mozgással megerősített, testileg, lelkileg átélt és ismétlődő ritmus segíti a kitartás, esztétikai intelligencia és értékítélet kialakulását.

A zenei nevelés lehetőségeit az egész nap folyamán ki kell használni, a gyermek óvodába lépésének pillanatától az eltávozásig. A jó zenei légkör átszövi az egész napot. Énekelgetés, dúdolgatás, az énekes játékok, a zenélés- az óvónő hangjának, hangszínének, hangerejének, egész viselkedésének közvetítésével- a zenei nevelés szerves része. Az környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak, felkeltik a zenei érdeklődést, formálják a zenei ízlést, esztétikai fogékonyságot.

A zenei nevelés elsősorban az érzelmekre hat, de egyidejűleg az értelemre is.

A gyermekjátékok gyermeknemzedékek évezredek tapasztalatait, cselekvési programjait hordozzák. Megtanuljuk bennük régen elfelejtett kultúrák, egykor nagy fontosságú közösségi együttlétek emlékeit.

Az évszakokhoz, népszokásokhoz kapcsolódó dalok, játékok, táncok kreativitásra serkentik a gyermekeket, és fokozott együttműködésre készítik őket. Az együtt szerzett környezeti tapasztalatok, élmények, népi megfigyelések, a régi használati eszközök, a népviselet, a népzene, népzenei eszközök, néptánc megismerésével színesebbé válnak hétköznapijaik, gazdagabbá válik személyiségük. Kifejezésre kerülnek érzelmeik, és így a viselkedésükkel visszahatnak a környezetükre.

A tevékenység célja:

- A közös éneklésen, a közös játékon keresztül a gyermekek zenei ízlésének formálása, esztétikai fogékonyság és a mozgáskészség fejlesztése.
- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése. A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, élménynyújtás.
- Képességfejlesztés: hallás, éneklési készség, ritmusérzék, harmonikus, szép mozgás kialakítása, társas kapcsolatok alakítása.
- Hagyomány ápolása, átörökítése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek önként, felszabadultan vesznek részt az énekes játékokban.
- Gátlás nélkül, egyedül is tudnak énekelni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Egyszerű táncos mozgások elemeit ismerik.
- Dalokhoz egyszerű játékot, mozgást kitalálnak.
- Tudnak figyelni a zenehallgatásra, örömet jelent számukra a zene.

Rajzolás, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés a gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az alkotó tevékenységhez az óvónő egész nap biztosítson olyan légkört, amelyben a gyermekek szívesen bekapcsolódnak a munkába, játszva ismerkednek meg az anyagokkal, eszközökkel, technikákkal.

Az ábrázoló tevékenység során az örömteli cselekvés kapjon hangsúlyt – differenciált tevékenykedtetéssel érjük el, hogy minden gyermek így élje ezt meg. Alakuljon ki az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A tevékenység célja:

- A kreatív, önállóan alkotni tudó személyiség kialakítása.
- Képes legyen a gyermek a saját élményeinek és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezésére.
- Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük kialakítása.
- A gyermek tér-forma-szín képzetének gazdagítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenységnek a lehetőség és a tér biztosítása. A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

A fejlődés várható eredményei:

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző formagazdagság, a színek variálása.
- Örülnek egyéni és közös alkotásaiknak.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek.
- Rácsodálkoznak a szépre, alakul igényességük.
- Tevékenységükben kitartóak, értékelik egymás munkáját.

Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. A gyermekek mozgás és az értelmi fejlődését segítjük a sokszínű, változatos, örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal. A spontán és az irányított mozgásos tevékenységek kedvezően hatnak a kondicionális képességekre, az egészséges fejlődésre. Törekszünk a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A tevékenység célja:

A személyiség sokoldalú fejlesztése változatos tevékenykedtetésen, a fizikai aktivitáson keresztül. A szellemi aktivitás előkészítése, a gyermek alkotó gondolkodásának kibontakoztatása.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekek természetes mozgásának (futás, járás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és a testi képességeknek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés) fejlesztése.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett a tájékozódás, helyzetfelismerés, döntés, alkalmazkodóképesség, kudarctűrő képesség, a személyiség akarati tényezőinek alakítása.

- A mozgás megszerettetése, finommozgások fejlesztése.
- A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a biztosítása az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek tudnak és szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Ismerik és használják az alábbi természetes mozgásokat: járás, kúszás, mászás, gurulás, bújás, szökdelés, futás, támaszkodás, egyensúlyozás, dobás.
- Megtanulták és használják a szervezett mozgásokat: gimnasztika, szerekkel végzett gyakorlatok, mozgásos szabály-játékok.
- Kialakult az összerendezett mozgás, az egyensúlyérzékelés.
- Ismerik az irányokat, jól tájékozódnak a térben.
- Tudnak ütemtartással járni, gyakorlatokat ütemesen és esztétikusan végezni.
- Képesek rövidtávon (50-100 m) kocogni.
- Labdaérzékük fejlett, ügyesek, edzettek, teherbíróak.

A külső világ tevékeny megismerése

Az ember környezetkultúrája, környezethez való viszonya születéstől kezdve alakul.

A környezettel kapcsolatos látásmód, viselkedéskultúra és értékrendszer kialakítása szempontjából az óvodáskor ideális és fontos szakasza az ember életének.

A környezet minél átfogóbb megismertetése által közvetítjük az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra, helységekre jellemző néphagyományokat.

Az óvodáskori megismerő tevékenységben az indirekt tanulás forrásainak van döntő szerepe: tapasztalás, megtapasztalás. A világgal történő találkozása során pozitív érzelmi kapcsolata alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Megszerzett tapasztalatai segítik a környezetben való életkorának megfelelő eligazodáshoz, tájékozódáshoz. Megismeri a szülőföld, az emberek helyi és néphagyományait a családi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak is a birtokába jut, és azokat tevékenységeiben alkalmazza.

Az óvodai nevelés akkor valósítja meg célját, ha programját a gyermek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszerbe ágyazza, kihasználva a tapasztalatszerzés, megtapasztalás élethelyzetét, és segít a „megtapasztalás” feldolgozásában.

A tevékenység célja:

- A szűkebb és tágabb környezet felfedeztetése, megszerettetése, óvása; tapasztalatok szerzése, pozitív érzelmi viszony kialakítása, harmonikus együttélés a természettel és az emberi alkotásokkal.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek aktivitásuk és érdeklődésük során tapasztalatokat szereznek a természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- Önálló véleményalkotás, döntési képességfejlesztése, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- A Zöld Óvoda kritériumrendszer folyamatos és fokozatos megvalósítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, ezek rendeltetését.
- Tudják a város-falu különbségét.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik a környezetük növényeit és azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani őket mennyiség, nagyság, forma és szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket, kifejező névutókat (alá, fölé, közé, stb.).
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszédük.
- Felismerik és megnevezik a napszakokat, hónapokat, a hét napjait.
- Ismerik a környezetük színeit, a sötét és világos árnyalatait.

Munkajellegű tevékenységek

A munka és a munkajellegű játékos tevékenységek a személyiségfejlesztés fontos eszközei. Célra irányuló tevékenység, de végig játékos jellegűnek kell maradnia. A munka és a játék között az egyik alapvető különbség, hogy a játék spontán tevékenység, nem célra irányul. A munka a gyermekektől kötelezettségvállalást, belső figyelmet igényel. Elvégzését külső szükségesség indokolja, felelősséggel jár, megfelelő beállítódásra, figyelemre, ismeretekre, készségekre van hozzá szükség. Munkavégzés közben megismerkednek a gyermekek a legszükségesebb szerszámokkal, a cselekvés folyamataival, kialakul, fejlődik kötelességtudatuk, felelősségtudatuk, kezdeményezőkézségük, együttműködési készségük, alakulnak a társas kapcsolatok, a saját és mások elismerése. A kedvvel végzett munka hatására alakul ki a gyermekekben a munkavégzés készsége és szokása.

A tevékenység célja:

- A gyermek személyiségének alakítása az óvodai élet adta munka jellegű játékos tevékenységekkel.

Az óvodapedagógus feladata:

- Munka jellegű tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása.
- Olyan légkör teremtése, ahol a munkát önként vállalják, és örömmel végzik.
- A munka jellegű tevékenység során szerezzenek tapasztalatokat, járuljon hozzá a környezet megismeréséhez, fejlessze képességeiket, készségeiket, tulajdonságaikat (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság).
- Fejlessze erkölcsi tulajdonságaikat, tiszteljék egymás munkáját.
- Az elvégzett munkát pozitívan, realisan értékeljék

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek önállóan ellátják magukat (tisztálkodás, öltözés, önkiszolgálás) és segítenek kisebb társaiknak.
- Örömmel végzik a kötelességszerű tevékenységeket is.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalnak egyéni megbízatásokat.
- Ismerik, és készségszinten használják a szerszámokat, eszközöket.
- Tisztelik társaik és önmaguk munkáját.

8.7.3. Hagyományos ünnepek, egyéb rendezvények, jeles napok

Az ünnepek, a hagyományok és a jeles napok az összetartozás érzését erősítik. A közös tevékenységek a gyermekek fejlődésének serkentői. A közös készülődések, az együttjátászás, a holnap öröme izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Az ünnepet érzelmi ráhangolódás, örömteli várakozás előzi meg.

A hagyományörzés tartalma szerves része nevelő, fejlesztő munkánknak, a négy évszak folyamata adja munkánk keretét.

Ősz jeles napjai, ünnepei ♠ Egyed napi csőszállítás ♠ Kisasszony napi madárbúcsúztatás ♠ Mihály napja, búcsú ♠ Szüret ♠ A népmese napja (IX.30.) ♠ Takarítási világnap ♠ Állatok világnapja ♠ Márton napja ♠ András zárja a hegedűjét	Tél jeles napjai, ünnepei * Advent * Borbála (IV.04.) * Mikulás * Luca * Karácsony, Falukarácsony * Vízkereszt (01.06.) * Gyertyaszentelő (02.02.) * Húshagyó kedd * Farsang
Tavaszi jeles napjai, ünnepei ☞ Lányok napja ☞ Március 15. ☞ Víz világnapja (III.22.) ☞ Virágvasárnap, kiszézés ☞ Húsvét ☞ Fehérvasárnap ☞ Föld napja (IV.22.) ☞ Májusfaállítás ☞ Anyák-Mamák napja ☞ Madarak, fák napja (V.10.) ☞ Gyereknapi ☞ Évzáró, ballagás ☞ Pünkösd	Nyári jeles napjai ☼ Aratás ☼ Új kenyér ünnepe

A gyermekek születésnapját folyamatosan ünnepeljük.

8.7.4. Speciális szolgáltatás

Hittan

8.7.5. Eszközök és felszerelések

Tevékenység megnevezése	Eszközök, felszerelések
Játék	<u>Gyakorlójáték</u>: eszközei, anyagai; <u>Konstruáló játékok</u>: összeilleszthető építők, fakockák; <u>Szerepjáték</u>: a valóság tárgyainak kicsinyített eszközei, ruhák, kendők, babakonyhai- illetve babaszobai eszközök; <u>Szabályjáték</u>: társasok, kártya, logikai játékok. <u>Udvari játékok</u>: hinta, mászóka, csúszda, babaház, láncos híd, homokozós játék, labda, karika, ugráló kötél, focikapu. <u>Sérülés specifikus fejlesztőjátékok</u> SNI-s gyermekek fejlesztését segítő eszközök.
Mesélés, verselés, dramatikus játék	Képes-és mesekönyvek, leporellók, bábok: kesztyű-és ujjbábok, fa meseillusztrációk.
Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc	Hangszerek, játékokhoz különböző kellékek, CD-s lejátszó, hanghordozók. Táncos szoknyák, kalap.
Rajzolás, mintázás, kézimunka	Ecsetek, festékek, kréták, ollók, ceruzák, ragasztók, papírok, fonalak, egyéb természetes anyagok, termések. Szövőkeret, körmöcske, mini korongozó a népi mesterségekhez.
Mozgás	Tornapadok, tornaszőnyeg, bordásfal, labdák, karikák, egyensúlyozó tölcser, modulkészlet (szivacsos nagy elemek), kéz-és lábformák, Greswald, ugráló labdák, zsámolyok, egyensúlyozó korongok, babzsákok, ugráló kötelek.
A külső világ tevékeny megismerése	A természeti és társadalmi környezetünk megismerésével kapcsolatos játékok (évszakok, közlekedés, család...) Környezetünk mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyait megismerő játékok (síkidomok, testek, mérleg, számológészlet...). A környezet megóvásának fontosságára felhívó játékok

Munka jellegű tevékenységek	A valóság kicsinyített eszközei. Akvárium, madáretető, kerti szerszámok.
Technikai eszközeink	számítógép, nyomtató, fax, telefon, fénymásoló, Cd-lejátszó, diavetítő.
Az óvoda helyiségei, bűtorzata, berendezése	szekrények, asztalok, székek, szőnyegek, öltözőpadok

9. Érvényességi rendelkezések

A pedagógiai program érvényességi ideje:

2019. év 09.hó 01.naptól határozatlan ideig.

A program módosításának okai:

- A program végrehajtása során tapasztalt hiányosságok
- Az óvoda környezetében történt gyökeres változás
- Törvénymódosítások

10. Záradék

Jelen dokumentumot az intézmény vezetőjének előterjesztése után a nevelőtestület elfogadta.

Az elfogadás tényét a tagóvodák nevelőtestületeinek képviselői, a tagóvoda-vezetők hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

NYILATKOZAT

Jelen Pedagógiai Programot az óvoda nevelőtestülete elfogadta.

Nevelőtestület nevében

NYILATKOZAT

Az intézményben működő Szülői Szervezet a dokumentumot megismerte, véleménynyilvánítási jogát gyakorolta.

Szülői Munkaközösség vezetője

A Pedagógiai Programot az intézmény vezetője jóváhagyta.

Mór, 2019-11-12

Schveighardtné Simon Gyöngyi
óvodavezető